

“ ကောင်းသော
မှန်သောစကား
သြဇာလေးနက်
ပေါ်ဆီတက်၍
နွယ်မြက်သစ်ပင်
ဆေးဘက်ဝင်၏ ”

(ရှင်မဟာသီလဝံသ)

ကံ့ကျော်ဝတ်ရည် ဓာပေ

ဥဒါ၊ ရေကျော်လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။

စာမူခွင့်ပြုအမှတ်	၆၀၂/၉၆ (၈)
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုအမှတ်	၆၃၅/၉၆ (၁၁)
မျက်နှာဖုံးပန်းချီ	မမွေး
ပုံနှိပ်ခြင်း	ပထမအကြိမ်
အုပ်ရေ	၁၀၀၀
တန်ဖိုး	၂၀၀ ကျပ်
ထုတ်ဝေသည့်လ	ဇန်နဝါရီလ
မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်သူ	ဦးကျော်စိန် (မြဲ- ၁၂၉၀၉) ကျောက်စိမ်းအောင်ဆက်၊ ၁၇၁၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
အတွင်းပုံနှိပ်သူ	ဦးကျော်စိန် (မြဲ- ၁၂၉၀၉) ကျောက်စိမ်းအောင်ဆက်၊ ၁၇၁၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ထုတ်ဝေသူ	ဦးရဲမြင့် (တက်လမ်းစာပေ)၊ ၉၆၇၊ ပဒေသာရပ်ကွက်၊ စော်ဘွားကြီးကုန်း။
ကွန်ပျူတာစာစီ	wizerd ဝိဇာဒ်၊ အမှတ် ၁၉၈၊ ၃၃ လမ်း(အပေါ်)၊ ရန်ကုန်မြို့။ ဖုန်း - ၂၇၂၀၁၇

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

**နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းသုံးစွဲခြေခံဥပဒေပေါ်ပေါက်ရေးသည်
ပြည်ထောင်စုသားအားလုံး၏
ပဝေနကျသောတာဝန်ဖြစ်သည်။**

ပြည့်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုး အဆိုးဝါဒီများဘေးဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

သဏ္ဍ

ငါ့စာဖတ်၍၊ မမြတ်တိုင်စေ
မရှုံးစေသား၊ ပျင်းပြေနှစ်ခြိုက်
တွေးဖွယ်ထိုက်ရာ၊ တစ်ပိုဒ်တစ်လေ
တွေ့ငြားပေမူ၊ စာပေကျေးကျွန်
ငါ့ဝတ်ပွန်ပြီ၊ ငါ့မွန်အမြတ်
ငါ့အတတ်ဟု၊ စာဖတ်သူ့ပေါ်
ခေါင်းကိုက်ကျော်၍၊ ငါ့သော်ဆရာ
မလုပ်ပါတည်း။

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်

တက္ကသိုလ်တုန်းနိုင်

ဒိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

(၁)

ပြဿနာက အဟောင်းကြီးပါ။

အဟောင်းကြီးဆိုသည်မှာ စိတ်ပညာနယ်မှ လူတွေအတွက် ပြောရခြင်းဖြစ်သည်။ အများပြည်သူ များအတွက် ဆန်းချင်ဆန်းနေနိုင်သည်။ ဆန်းအောင် လုပ်သူရှိလျှင် ဆန်းသင့်သည်ထက် ပိုဆန်းတတ်သည်။

ပြီးခဲ့သော အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်နေ့ထုတ် နယူး(စ်)ဝီ(ခ်)မဂ္ဂဇင်း၌ အိုင်ကျူပြဿနာကို ရှေ့တန်းတင် သတင်းပို့ချက်အဖြစ် အသားပေးဖော်ပြသည်။ မျက်နှာဖုံး၌ လူဖြူနှင့်လူမည်းမျက်နှာများ နောက်ခံပြုလျက်။

J

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်

IQ is It Destiny ?

ဟု ရိုက်နှိပ်ထားသည်။ ဘာသာပြန်ရလျှင်
အိုင်ကျူ

ကံပစ်ချရာလော ?

ဟု ဘာသာပြန်ရမည်။

သူရို့ဘာသာစကားတွင် မြန်မာစကား ကံနှင့်
ဆင်ဆင်တူသော စကားနှစ်လုံး ရှိသည်။ ဖိတ်(တ်)
[fate] နှင့် **ဒက်(စ်)တနီ [destiny]** ကျွန်တော်တို့
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် ကမ္မ(ကံ) နှင့်
မတူကြောင်း ရှေးဦးစွာ ပြောထားလိုပါသည်။

ဖိတ်(တ်)တို့ ဒက်စ်တနီတို့၏ အနှစ်အသား
အဓိပ္ပာယ်ကား ရှောင်လွှဲပြုပြင်၍ မရသော ကြိုတင်
စီရင်ချက်ချထားပြီးခြင်း သဘောဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်
ဘာသာဖြင့် **ပရီးဒီတာမနေးရှင်း [Predetermina-
tion]** ဟု ခေါ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်၌ ဖြစ်လာသမျှသည်
အတိတ်က စီရင်ချက်ချထားသည့်အတိုင်း မည်သို့မျှ
မရှောင်နိုင်၊ မတိမ်းနိုင်၊ ရုန်းမထွက်နိုင်ဘဲ မလွဲဧကန်
ဖြစ်ကို ဖြစ်ရမည်ဟူသောသဘောဖြစ်သည်။ဖိတ်(တ်)ကို
မကောင်းကျိုးအတွက် ယေဘုယျ ရည်ညွှန်းသုံးတတ်
ခြင်း ဒက်စ်တနီကို ကောင်းကျိုးအတွက် ယေဘုယျ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ရည်ညွှန်းသုံးတတ်ခြင်းဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်ရိပ်ရိပ် ကွဲပြား
မှုလေးတော့ ရှိသည်။

ဘယ်သူက ကြိုတင်စီရင်ချက်ချထားသနည်း...

ရှေးကရော ယခုပါ စီရင်ချက်ချထားသူမှာ
ဣဿရခေါ် တန်ခိုးရှင်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ
နှင့် ဆူးပါးနှက်ချရယ်(လ်)ပေါင်ဝါ [Super natural
Power] ဟု ခေါ်သည်။ ခေါ်မနှင့်ရောမ ယုံကြည်မှု
တွင် ထိုတန်ခိုးရှင်ကို **ဂျေဒက်(စ်)အော့(ပ်)ဒက်(စ်)တနီ**
[goddess of destiny] ဟုအမည်ပေးသည်။ ကြမ္မာဆိုး
အရှင်မဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ တစ်ဖန် သရီးမိတ်တစ်
[The three of fates] တို့လည်းရှိသေးသည်။ **ကြမ္မာဆိုး**
နတ်သမီးကြီး သုံးပါးဟူ၏။

ရှေးကရော ယခုပါ ဣဿရတန်ခိုးရှင်ကို
မယုံသော်လည်း ရှောင်လွှဲပြုပြင်၍ မရသော ကြိုတင်
စီရင်ချက်ချထားပြီးခြင်းကိုမူ ယုံသူများရှိသည်။ ထို
သူများက စီရင်ချက်ချသူကို နဆက်စတီ[necessity]
ဟု ခေါ်သည်။ လူ့အလိုအန္တရာယ်ကို မလိုက်မငဲ့ဘဲ သူ့
သဘော သူ့ဆောင်သွားတတ်သည့် သဘာဝကြီး၏
နိယာမတန်ခိုးဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ
ဖြင့်...

**The power of natural law
that can not be other than it is-**

ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသည်။

(ဝက်(ဘ်)စကား၏ အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကြီးမှ ဆိုင်ရာ စကားလုံးများ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကိုရှုပါ။)

သူရို့၏ ဤစကားတွေကို နီးစပ်၍သာ ကံဟု ဘာသာပြန်သုံးရသည်။ သူတို့ စကားလုံးတွေသည်

အတ္တဓမ္မ အရရော **ပရမတ္တဓမ္မ** အရပါ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသည့် ကမ္မနှင့် **မတူပါ။** သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ် တော်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော **သမ္မတ္တိ** သဘောတွေ၊

ဝိပတ္တိ သဘောတွေ မပါ။ **မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဒေသနာ** တော်ကဲ့သို့ မပြည့်စုံ။ (အပြည့်အစုံ နားလည်တော်မူ ချင်ကြလျှင် နိုင်ငံတော် သီးခြားဝိနည်းစိုရ်အဖွဲ့ အမှတ်

(၂)၊ **လူသေလူဖြစ် ဝါဒါနုဝါဒ ဝိနိစ္ဆယ** ခေါ် ထေရ ဝါဒစွယ်စုံကျမ်းတော်ကြီးကို ဖတ်ရှု၍ ဓမ္မသာဝနဓမ္မသာ က သစ္စာပြုတော်မူကြပါ။) ဤဆောင်းပါး၌မူ သူရို့

စကားတွေနှင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော ကမ္မဟူသော စကားမတူကြောင်းသာ ကျွန်တော် သတိပေးလိုသည်။ အရေးကြီးသောကြောင့် ဒုတိယ

အကြိမ် သတိပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ထားတော့။ သူရို့ စကားမှာပင် ဖိတ်(တ်)တို့၊ ဒက်(စ်)တနီတို့ကို ဒဿနပညာသုံးအဓိပ္ပာယ်ကို ပဓာနမထားဘဲ၊ ကဗျာသုံးအဓိပ္ပာယ် **[poetic sense]** နှင့် သုံးကြသည်လည်းရှိသည်။ လူအများ ယေဘုယျနားလည်ထားသော အဓိပ္ပာယ် **[common sence]** နှင့်လည်း သုံးကြသည်။

နယူး(စ်)ဝိ(ခ်)မဂ္ဂဇင်းက ‘လည်’သည်။ ကြိုက်သလို ကောက်ယူနိုင်သော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ဒက်(စ်)တနီကို မျက်နှာဖုံး စကားအဖြစ် သုံးထားသည်။ အနည်းဆုံး လူအများ နားလည်ပြီး ထိရောက်မှု စူးသော ကဗျာသုံးအဓိပ္ပာယ်ကို ကျွမ်းကျင်စွာ သုံးလိုက်သည်။ ဤသည်က သူရို့၏ **ဂျာနယ်လဇင်း [journalism]** သတင်းပေးမှုပညာ။

ထို့ကြောင့်လည်း သူတို့ခေါင်းစဉ်ကို ကျွန်တော်က ကဗျာသုံးအဓိပ္ပာယ်၊ လူအများ ယေဘုယျနားလည်သော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ဘာသာပြန်သည်။

အိုင်ကျူ... ကံ ပစ်ချရာလော... ။

နယူး(စ်)ဝိ(ခ်)ဆောင်းပါးက လောလောဆယ်ဖြစ်နေပုံကို သတင်းပို့ခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။ ဝိဝါဒဖြစ်နေပုံကိုသာ ဖော်ပြသည်။ သူ့အနေနှင့်က ဟိုသည်

သည်ဘက်က မလိုက်။

သို့ရာတွင်... ဤသတင်းပို့ချက်ဖြစ်လာသည့် တိုင်အောင် လူတွေကို မျက်လုံးပြူး၊ မျက်ဆံပြူး ဖြစ်စေလိုက်သည့် စာအုပ်က ရှိနေသည်။

ချား(လ်)(စ်)မားရီ [Charles Murray] နှင့် **ရစ်ချာဒ်ဟန်စတိုင်း [Richard Herrnstein]** တို့၏ စာအုပ်... ။

အမည်က **သဘဲ(လ်)ကာမ် [The bell Curve]...** ။

မြန်မာလို **ခေါင်းလောင်းပုံ မျဉ်းကွေး** ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

သင်္ချာ သင်ဖူးသော ကျောင်းသူကျောင်းသား တိုင်း ဂရပ်(ဖ်) **[graph]** ဆွဲဖူးကြသည်။ ဂရပ်(ဖ်)၌ ဖော်ပြသော မျဉ်းကို မျဉ်းကွေးဟု ခေါ်သည်။ ဖြောင့် သောမျဉ်းကွေး **[straight curve]** လည်း ရှိသည်တမူ။

စာရင်းအင်းပညာ **[staistics]** သင်ဖူးသူတိုင်း ခေါင်းလောင်းပုံမျဉ်းကွေးကို သိကြသည်။ အမှန်ကား ယင်းအခေါ်မှာ လူသိများသော အခေါ်သာဖြစ်လေ သည်။ သူ့ သိပ္ပံပညာနာမည်အစစ်ကား **နောမယ်ကာမ် [The Normal Curve]** ဖြစ်သည်။

ဤမျဉ်းကွေးကား သင်္ချာပညာ၊ ရူပဗေဒမှ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၇

စိတ်ပညာအထိ ကျယ်ဝန်းသော သိပ္ပံပညာ၊ စီးပွားရေး ပညာတို့တွင် ရှိနေသည်မှာကြာပြီ။ အသုံးလည်း အသုံး ဝင်လှသည်။ သုံးလည်း သုံးနေကြရသည်။ ဆက်၍လည်း သုံးကြရဦးမည်။ တိုင်းတာရေးပညာ၊ တိုင်းတာတွေ့ရှိချက်တို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာ သုံးသပ် ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်း ပညာတို့၌ ဤမျှဦးကွေး၊ သို့မဟုတ် ဤမျှဦးကွေး သရုပ်ပြသည့် သင်္ချာသဘောမှ လာသော တွက်ကိန်းတွေ၊ စစ်ဆေးကိန်းတွေသည် ထက်မြက် ထိရောက် အရေးပါလှသည်။ စိတ်ကိုလေ့လာသော စိတ်ပညာဆရာလည်း သူတို့ကို သုံးရ၏။ အဏုမြူ လေးတွေ၊ ပါတီကယ်(လ်)လေးတွေကို လေ့လာသော ရူပဗေဒပညာရှင်တို့လည်း သုံးရသည်။ စီးပွားပညာရှင် တွေ၊ လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်တွေလည်း သုံးရသည်။

ဤမျှ တန်ခိုးကြီးသော မျဉ်းကွေး...။ သို့ရာ တွင် ပညာနယ်သန့်သန့်၌ သူ့ဘာသာသူနေလျှင် ဘာမျှကိစ္စမရှိ။ အများပြည်သူများက သူ့ကို သိပ်နား မလည်။ သိပ်လည်း ဂရုမထားကြ။

ယခု သူက စာအုပ်တစ်ခု၏ နာမည်ဖြစ်လာ သည်။ စာအုပ်ပါအကြောင်းအရာတွေကလည်း လူသား ၏ **လိပ်ပြာ** ကိုလှန့်သော အကြောင်းအရာတွေ...။ သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏ ကိစ္စသာဟု လူသား မျက်နှာလွှဲ

၈

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်

မထားနိုင်သောအကြောင်းအရာတွေ...။

**‘လူမျိုး၊ အသိဉာဏ်ရည်၊ လူ့အဆင့်အတန်း
နှင့် ပတ်သက်သော အငြင်းပွားမှုအသစ် မီးလောင်ရန်
ရှို့လိုက်သည့် ဒေါသစာအုပ်’**ဟု နယူး(စ်)ဝိ(ခ်)မဂ္ဂဇင်း
ကပင် ဒုတိယခေါင်းစီးတပ်ပေးသည်။

သူ့ရိုစာနယ်ဇင်းလောကနှင့် လူတို့အလယ်တွင်
အကယ်လည်း မီးတောက်ကုန်သည်။

ဒုက္ခ...!

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၉

(၂)

ယနေ့ခေတ်က သိမှုဆာနေသောခေတ် **[Age of Information]... ။**

သိလိုကြသည်။ သိပ်သိလိုကြသည်။ အလွန်သိလိုကြသည်။

သရူမဂ္ဂဇင်းမှ အယ်ဒီတာနှစ်ဦး ကျွန်တော့် ထံ နယူး(စ်)ဝိ(ခ်)မဂ္ဂဇင်းကို ယူလာပြပြီး ဆွေးနွေး သည်။ သူတို့အဖြစ်ကိုကြည့်ပြီး ကျွန်တော်က မှတ်ချက် ချမိ၏။

“မင်းတို့အဖြစ်ကြည့်ရတာ ဟိုသီချင်းလေး လိုပဲ... ။

ဘာတဲ့...။ သူ့အကြောင်းတွေ့ရင်လေ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲမှာ ကမ္ဘာကြီးပတ်ချာလည်” သူတို့က ရယ်လိုက်ကြပြီး တစ်ဦးက ဝန်ခံသည်။

“ဟုတ်တယ်၊ ကျွန်တော်တို့ခေါင်းထဲမှာ ကမ္ဘာကြီး ပတ်ချာလည်နေတယ်”

“တကယ်...?”

“တကယ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့တွင် မကဘူး။ ဖတ်မိကြတဲ့ လူရွယ်တွေ၊ လူငယ်တွေ တော်တော် ခေါင်းရှုပ်ကုန်ကြတယ်။ စိတ်လည်း သိပ်ဝင်စားကြတယ်။ ဆွေးနွေးလည်း ဆွေးနွေးကြတယ်။ အင်း..၊ သိပ်လည်း နားမလည်ကြဘူး’

“ဘာကို နားမလည်ကြတာလဲ”

“သူတို့ပြည်မှာ ငြင်းနေကြတာတွေ။ ဒီမဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ဖော်ပြထားတာတွေ”

“နေဦး..။ မင်းတို့ လူရွယ်လူငယ်တွေ ဒီသတင်းဆောင်းပါးကိုမှ ဘာလို့ စိတ်ဝင်စားကြတာလဲ”

“အိုင်ကျူအကြောင်း ပါတယ်လေ”

“အိုင်ကျူဆိုတာကကော..။ ဘာလဲ”

“ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာ မဟုတ်လား”

“ဉာဏ်ရည်ဆိုတာက ဘာလဲ။ တိုင်းတာတယ်ဆိုတာက ဘာလဲ”

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

“အိုင်ကျူ.. အိုင်ကျူနဲ့ ပြောနေကြတာပဲ။
အနုပညာအိုင်ကျူ လို့တောင် ပြောတဲ့သူက ပြောနေ
တာ...”

“ဟုတ်လား.. ။ ထားတော့.. ။ ဉာဏ်တိုင်း
အင်ဒက်(စ်) [index] အိုင်ကျူနဲ့အနုပညာ အရည်
အသွေးတွေ၊ ကိုင်းညွတ်မှုတွေကို တိုင်းတဲ့ အင်အက်(စ်)
တွေဟာ အတူတူပဲလား”

“ခင်ဗျား... ။ အင်ဒက်(စ်)...”

“ကိန်းဂဏန်း၊ လက္ခဏာ၊ ပြညွှန်မှု၊ အမှတ်
အသား၊ စံသတ်ထားတဲ့ တိုင်းတာမှု သင်္ကေတ။
ဥပမာ ပေတို့၊ ပေါင်တို့၊ ဂါလံတို့။ **ပေနဲ့တိုင်းရမှာ**
ကို ဂါလံနဲ့တိုင်းလို့ ရသလား။ သူ့အရပ်က ခြောက်
ဂါလံ ရှည်တယ်ဆိုရင် ဘယ်လို အဓိပ္ပာယ်ရှိမလဲ”

“အား... ရှုပ်ကုန်ပြီဆရာ”

“ပိုရှုပ်အောင် လုပ်သလို ဖြစ်မှာတော့ စိုးရိမ်
တယ်။ ဒါပေမယ့် မေးရဦးမယ်။ စိတ်သဘောတွေကို
တိုင်းတာမှုနဲ့ ရုပ်သဘောတွေကို တိုင်းတာမှုကြားမှာ
ခြားနားမှု ဘာရှိသလဲ”

“တိုင်းတာမှုကြား၊ ခြားနားမှု... ?”

“ဟုတ်တယ်။ ပြီးတော့ အတိုင်းအတာခံရတဲ့
သဘောတွေရဲ့ ခြားနားမှုကလည်း ဘာလဲ”

“အတိုင်းအတာခံရတဲ့သဘော...?”

“စာသံ၊ ပေသံနဲ့ ပြောမယ်။ **တိုင်းတာတတ်တဲ့ အရာနဲ့ တိုင်းတာအပ်တဲ့အရာ။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ **Measuring instrument** နဲ့ **What is measured**”**

သူတို့ နှစ်ဦးမျက်မှောင်လေးတွေ ကြုတ်နေကြ ၏။

“ခုကိစ္စကိုပဲ ပြောမယ်။ ဉာဏ်ရည် [intelligence] က တိုင်းတာအပ်တဲ့အရာ ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေး လွှာတွေနဲ့ အခြားနည်း တီထွင်ထားတဲ့ အရာတွေက တိုင်းတာတတ်တဲ့အရာ”

“အိုင်ကျူက... ဘာလဲ”

“အင်တဲလဂျင့်(စ်) ကဗိုးရှင့်(တ်) [Intelligence quotient] ။ စင်တီမီတာ [centimeter] ကို အတိုခေါက် စီအင်(မ်) [Cm] လို ခေါ်သလို အင်တဲလဂျင့်(စ်) ကဗိုးရှင့်(တ်) ကို အိုင်ကျူ လို့ အတိုခေါက် ခေါ်ထားတာ။ **အင်ဒက်(စ်)နာမည်တစ်ခု”**

“အာ... အာ၊ အဲဒါတော့ နားလည်သွားပြီ”

“ဆရာမေးနေတာက... စီအမ်(မ်)တို့၊ ဂရမ် [gram] ရဲ့ အတိုခေါက် ဂျီအင်(မ်) [gm] တို့၊ ဂါလံ [gallon] ရဲ့ အတိုခေါက် ဂျီအေအယ်(လ်) [gal] တို့နဲ့

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

အိုင်ကျူဟာ စိတ်ချရခြင်းမှာ တူညီဆင့် ရှိရဲ့လား”

“အား... ၊ ရှုပ်သွားပြန်ပြီ”

“နည်းနည်းလေး အပျင်းပြေ ခေါင်းကိုက်ကြည့် ကြပါဦး။ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုင်းရာမှုတွေက မြေပေါ် မှာ သုံးလို့ရသလို အာကာသတွင်းက ယာဉ်ထဲမှာလည်း သုံးလို့ရတယ်။ အမေရိကန်က အိုင်ကျူကို မြန်မာ ပြည်မှာ တိုက်ရိုက်ယူသုံးလို့ရသလား။ စီအင်(မ်)တို့ ဂျီအင်(မ်)တို့ကတော့ တိုက်ရိုက် ယူသုံးလို့ ရတယ်လေ။ အိုင်ကျူကို သုံးလို့ရသလား။ အမေရိကန်မှာတောင် ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာမှု ကိရိယာတစ်မျိုးတည်းနဲ့ လူဖြူနဲ့ လူမည်းတွေကို တိုင်းတာလို့ရခဲ့တဲ့ အိုင်ကျူတွေဟာ စီအင်(မ်)တို့၊ ဂျီအင်(မ်)တို့လို... ၊(တင်စားပြောမယ်)၊

ဘုရားစူး၊ ကျမ်းစူး ကျိန်ဝံ့အောင် တူကြသလား”

သူတို့လေးတွေ မျက်လုံးပြူးပြဲကြ၏။

“နောက်ထပ် မျက်လုံးပြူးဖို့ ချန်ထားဦး။ ဟော ဒီမှာ မေးခွန်းတစ်ခု။ ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာ သို့မဟုတ် အခြားနည်း ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာမှုနဲ့ တိုင်းတာကြရာမှာ တိုင်းတာအပ်တဲ့(ဝါ)တိုင်းရာခံရတဲ့အရာဟာ... ဉာဏ် ရည်မှဉာဏ်ရည်။ ဉာဏ်ရည်မှတစ်ပါး အခြား မဟုတ်လို့ ဘုရားစူး၊ ကျမ်းစူး ကျိန်ပြောဝံ့ကြသလား”

ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူ သူတို့လေးတွေ မျက်လုံး ပြူးရုံမက ပါးစပ်ပြသွားကြသည်။

“အမှန်က... ဒါတွေက **တိုင်းတာမှုပညာ [Science of measurement]** နဲ့ စိတ်ပညာနယ်က အထူးကိစ္စတွေ၊ အထူးပြဿနာတွေ။ အေး... ၊ မပြေတဲ့ ချစ်ကြွေးဆိုတာလို... မပြေသေးတဲ့ ပြဿနာဟောင်းကြီး။ ၎င်းလျှိုးနေရာက အခွင့်သင့်ရင် ဒီအချိန်ရောက်ရင် ကျွန်တော့်စိတ်တွေဖောက်ဖောက်လာတယ်ဆိုတဲ့ သီချင်းလေးလို ခေါင်းပြုပြုထွက်လာနေသေးတဲ့ ပြဿနာ”
သူတို့နှစ်ဦး၊ ရယ်နိုင်လာကြသည်။

“ဆိုင်းယင့်(စ်) **[science]** နဲ့ ပေါ်ပျူလာဆိုင်းယင့်(စ်) **[Popular Science]** ဆိုတာ ရှိတယ်။ မင်းတို့ ဘယ်လိုခွဲခြား သိထားသလဲ။ ဆိုင်းယင့်(စ်)ဆိုတာ အရင်ပြောကြကွာ”

“ဆိုင်းယင့်(စ်)ဆိုတာ သိပ္ပံပညာ”

“သိပ္ပံပညာဆိုတာ... ဘာလဲ”

သူတို့ အလွယ်၊ အမြန် မဖြေကြပြန်။ ဤအတွက် သူတို့ကို စိတ်တွင်းမှ ချီးမွမ်းမိ၏။

“ဆရာပဲ ဖြေပါ့မယ်။ ဆိုင်းယင့်(စ်)ဆိုတာကို ဝါကျတစ်ခုတည်းနဲ့ လုံလောက်ပြည့်စုံအောင် အနက်အဓိပ္ပာယ် ပေးလို့မရဘူး။ အလုပ်ဖြစ်အောင် သတိနဲ့

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ပြောထားတာတွေတော့ ရှိတယ်။ ယေဘုယျအကျဆုံးနဲ့ အမှန်ဆုံးက...**သိပ္ပံပညာဆိုသည်မှာ တွေးနည်းနှင့် လုပ်နည်းတစ်ခုတဲ...။** အင်္ဂလိပ်လိုတော့ **[a way of thinking and acting]**တဲ့။ အခြားသော တွေးနည်းတွေ လုပ်နည်းတွေနဲ့ မတူဘူး။ တကယ် နားလည်ချင်ရင် အသေချာဆုံးနည်းက သိပ္ပံပညာရှင်တွေ ဘယ်လိုတွေး တယ်။ ဘယ်လိုလုပ်တယ်ဆိုတာကို စနစ်တကျလေ့လာ ရတယ်။ ဒီထက်နည်းနည်း သဲလွန်စပိုပေးတဲ့ ဖွင့်ဆိုမှု က **သိပ္ပံပညာဆိုသည်မှာ ရှုကြည့်အပ်သောအရာ၏ သဘာဝနှင့် ဓမ္မတာတို့ကို ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်နိုင်ရေး အတွက် ရှုကြည့်ခြင်း၊ လေ့လာခြင်း၊ ထိန်းချုပ်စမ်း သပ်စစ်ဆေးခြင်းတို့မှ ရရှိသည့် ဆက်စပ်ပေါင်းစည်း မှု ပြုလုပ်ထားသော ပညာ... တဲ့။** ဒါတောင် အကျဉ်း ပြခြင်းမျှသာပါ။ မဂဘောသာနဲ့ **ဥဒ္ဓေသ** လို့ခေါ်တယ်။ သဲလွန်စ အလင်းပြပေမယ့် လူတိုင်းနားမလည်နိုင် သေးဘူး။ **နိဒ္ဓေသ** ဆိုတဲ့ အကျယ်ဝေဖန်ပြသ ရှင်းလင်း ခြင်းက ရှိရသေးတယ်။ ဆရာ အခု သိပ္ပံပညာရဲ့ နိဒ္ဓေသကို မပြောလိုသေးဘူး။ ပြောရင်လည်း ကျမ်း တစ်ကျမ်း ဖြစ်သွားမယ်။ ကျမ်းတွေလဲရှိပြီးဖြစ်ပါတယ်”

“ပေါ်ပျူလာ ဆိုင်းယင့်(စ်)ကကော”

“ဘယ်လောက် ခက်ခဲနက်နဲပေမယ့် သိပ္ပံ

ပညာဟာ၊ လူပိုင် ဖြစ်တယ်။ လူတိုင်း သိခွင့်ရှိတယ်။ သိလည်းသိလိုကြတယ်။ ဒီတော့ အများပြည်သူကို ပညာဖြန့်ဝေပေးတဲ့ ရေးသားမှုတွေ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေပေါ် လာတယ်။ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ ပေါ်ပျူလာဆိုင်း ယင့်(စ်)ကို လူအများအတွက် သိပ္ပံပညာ လို့ ခေါ်ကြရ အောင်”

“ဟုတ်ကဲ့။ လူအများအတွက် သိပ္ပံပညာ”

“လူအများ နားလည်အောင် ပေါ်ပျူလာ ဆိုင်း ယင့်(စ်)မှာ အလွယ်မှုပြုခြင်း [Simplification]တွေ၊ အနီးစပ်ဆုံးပြောရခြင်း [Approximation] တွေ၊ စကားတန်ဆာဆင်ခြင်း၊ [Figure of speech] တွေ လုပ်ကြရတယ်။ အဲဒီလုပ်တဲ့အခါမှာ မူလ သိပ္ပံပညာ အမှန်တရားဟာ နည်းနည်းပွန်းသွား၊ ပဲ့သွား၊ ရွဲ့သွား၊ စောင်းသွားတတ်တယ်။ တာဝန်သိတဲ့ ပေါ်ပျူလာဆိုင်း ယင့်(စ်) ရေးသူတွေဟာ အဲဒီလို မဖြစ်အောင် ဂရုစိုက် ကြပါတယ်။ ဒီကြားထဲက တစ်ခါတစ်လေ တချို့ ကိစ္စတွေမှာ အနည်းနဲ့အများ ပွန်းတာပဲ့တာလေးတွေ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လည်း တက္ကသိုလ်က သိပ္ပံပညာရှင် ဆရာကြီးတွေက မလိုအပ်ဘဲ ပေါ်ပျူလာဆိုင်းယင့်(စ်) တွေကို မရေးချင်ကြဘူး။ သိပ် လိုအပ်တယ် ထင်ရင်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

တော့ ကြိုးစားရေးပြကြပါတယ်။ ဥပမာ ဆရာကြီး
ဘားထရန် ရပ်ဆယ်(လ်) [Bertrand Russell]
တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။ အဲဒီတော့လည်း တစ်ခက်”

“ဘယ်လို တစ်ခက်လဲ ဆရာ”

“သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတွေ၊ ဒဿနပညာရှင်ကြီး တွေ
လူအများအတွက် ရေးကြတဲ့အခါ မပွန်းမပဲ့ အောင်
ဂရုစိုက်ခြင်းဘက် အလေးပေးကြတော့ နားလည်ဖို့
ခက်ပြန်ရော... ။ ဥပမာ **ရယ်လတစ်ဗတီရဲ့
ကကြီးခကွေး”**

“ခင်ဗျာ...”

လောကကို အချိန်ယူချင်လို့ပါ။ ပြီးတော့ [abc
of Relativity] ပါ။ အမယ်လေး၊ ကကြီးခကွေး
ဆိုတာတောင် ခေါင်းထဲမှာ ကမ္ဘာကြီးပတ်ချာလည်
သွားတယ်။ သင်ပုန်းကြီးအဆင့်မှာတွင်နေော်။ သင်ပုန်း
ကြီး အဆင့်မို့ တော်တော့တယ်။ ဟိုဘက်ဆိုရင်
စကြဝဠာကြီး လည်သွားမလား မသိဘူး”

ဤအကြိမ်တွင် သူတို့က မရယ်ဘဲ တစ်ဦးမျက်
နှာ တစ်ဦးကြည့်ကြသည်။ မျက်လုံးတွေ တောက်လာ
ကြပြီး တစ်ဦးကဆိုသည်။

“ကျွန်တော် အကြံရပြီ။ အိုင်ကျူရဲ့ကကြီး

ခကွေး”

“ဘယ်လို...”

“**[abc of IQ**ဆရာကို **ကျွန်တော်တို့** ဗျူးမယ်”

“မြတ်စွာဘုရား... ဗျူးတာကို ဆရာ သိပ်
ကြောက်တယ်”

“ဘာဖြစ်လို့...”

“ဗျူးတာမှာ မရည်ရွယ်ဘဲစကားတွေတိမ်းတတ်
လွဲတတ်တယ်။ **သာမန်** အကြောင်းအရာတွေ လောက်
ဆို ကိစ္စမရှိဘူး။ ပညာကိစ္စတွေကျတော့ **ဗျူးတတ်သူနဲ့**
ဗျူးအပ်သူ ပြဿနာပေါ်တယ်”

“ဘယ်လို... ၊ ဘယ်လို ဆရာ”

“ပညာကိစ္စကျတော့ ဗျူးသူကလည်း သူ ဗျူး
မယ့် ကိစ္စကို အခြေခံ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိရှိနဲ့စပ်ထား
ရမယ်။ အဗျူးခံရသူကလည်း အဲဒီကိစ္စကို ပြည့်ပြည့်
စုံစုံ လုံလုံလောက်လောက် သိရမယ်။ ဒီအပြင် **နိကတ္တ**
အဓိပ္ပာယ်သိရုံနဲ့ မပြီးဘူး၊ **နေယျတ္ထ** အဓိပ္ပာယ်လည်း
သိရမယ်။ မဟုတ်ရင် ခုတ်ရာတခြား၊ ရှုရာတခြား
ဖြစ်တတ်တယ်။ အမှုမဲ့၊ အမှတ်မဲ့၊ နယ်ကျွံတာတွေ၊
ဘောင်လွန်တာတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဆရာကတော့
ကြောက်တယ်”

“ဒါဖြင့်ရင်လည်း ဆောင်းပါးတစ်ပိုဒ် ရေးပေးပါ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

လားဆရာ”

“ဟ... အိုင်ကျူရဲ့ ကကြီးခကွေးဆိုပေမယ့်
ရှည်မယ်ကွဲ့”

“ရှည်ရှည် ဆရာ”

ကျွန်တော် စဉ်းစားနေပြီးမှ စုံစမ်းမိသည်။

“မင်းတို့ လူရွယ်တွေ၊ လူငယ်တွေ နယူး(စ်)
ဝိ(ခံ)ဆောင်းပါးကို စိတ်ဝင်စားကြရုံပဲလား။ နားလည်
သမျှ ဘယ်လို ခံစားကြရသလဲ။ ဆောင်းပါးကို
မဟုတ်ဘူး။ ဆောင်းပါးက သတင်းပို့တဲ့ မားရီနဲ့ဟာန်း
စတိုင်းတို့ ပြောတာတွေကို” ။

တစ်ဦးက စဉ်းစားပြီးမှ ဖြေ၏။

“အသားဖြူ မဟုတ်တဲ့ လူသားတစ်ဦးအနေနဲ့
မခံချင်လည်း ဖြစ်မိတယ်။ ဟုတ်များဟုတ်နေရင်
ဆိုပြီး...ဒွိဟနဲ့ပူပန်မှု မသိမသာလေး ဝင်ချင်လာတယ်”

ကျွန်တော် ရယ်မိ၏။

“စောစောက သီချင်းလေးတွေ ဆရာထည့်ပြော
မိတယ်။ ခုလည်း ပြောရဦးမယ်။ အပြင်မှာပူသလို...
ရင်မှာပူလာရင် ခက်ရချေရဲ့။စိုင်းထီးဆိုင် ထင်တယ်၊
ဆိုထားတာ”

သူတို့က ခေါင်းညိတ်ကြ၏။

“သူတို့က သူတို့ပြည်မှာ အပြင်မှာပူတာ တို့က

လိုက်,ရင်ပူဖို့ မလိုဘူး...။နေဦး၊ ငါ့ခေါင်းထဲ လျှပ်စီးလက်တယ်”

ခေါင်းထဲမှ လျှပ်စီးကို ကျွန်တော်လိုက်ဖမ်းသည်...။ မိသည်။

“ငါ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးပေးမယ်။ အိုင်ကျူရဲ့ ကကြီးခကွေး လဲပါမယ်။ မပါလို့ မဖြစ်ဘူး။ အဲဒါထက် မားရီတို့ ဟာန်းစတိုင်းတို့ပြောတာ ငါသိတယ်။ သူတို့အရင် ပြောခဲ့တာတွေလည်း ငါသိတယ်။ ဒီတော့ ငါရေးမယ်။ ပေါ်ပျူလာဆိုင်းယင့်(စ်)ဆန်ဆန်ပေါ့။ အမှန်တရား မပွန်းပဲ့အောင်လည်း ငါကြိုးစားမယ်။ သူတို့ကိုလည်း ပြန်မေးခွန်းထုတ်မယ်။ နယူး(စ်)ဝိ(ခ်)ခေါင်းကြီးထဲမှာ ရိပ်ရိပ်ပေါ်နေတဲ့ **ဂယက်အနက်** ကိုလည်း ငါချေမယ်”

“ဆောင်းပါးနာမည်က...”

“သူပစ်တဲ့ မြားကို သူ့ဆီ ပြန်လွှတ်ရမှာပဲ”

“ဘယ်လိုတဲ့လဲ့ ဆရာ”

“**အိုင်ကျူ...။ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း”**

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

(၃)

အိုင်ကျူဆိုသည်မှာ စိတ်ပညာသုံး ဝေါဟာရ တစ်ခုဖြစ်သောကြောင့် သူ့အကြောင်း မဆွေးနွေးခင် စိတ်ပညာဟူသည့် သိပ္ပံပညာအကြောင်းကို ရှေးဦးစွာ အနည်းငယ် ဆွေးနွေးပြချင်ပါသည်။

စိတ်ပညာဟူသည့်သိပ္ပံပညာ! ဤစကားကြောင့် အချို့သူများ ဇေဝဇဝါ ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ စိတ်ပညာကို ဖီလိုဆိုဖီပညာ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်သာနားလည် ထားသူများက အံ့အားသင့်ကောင်း သင့်ပေမည်။

သတိပြုစေချင်သော အချက်ကား ရူပဗေဒအပါ အဝင် သိပ္ပံပညာအများသည် မူလက ဖီလိုဆိုဖီပညာ ၏ အစိတ်အပိုင်းများသာ ဖြစ်ကြလေသည်။ လေ့လာ

ကြ၊ ကြိုးစားကြ၊ အောင်မြင်ကြသဖြင့် သိပ္ပံပညာများ သည် သိပ္ပံပညာများအဖြစ် သီးခြားရပ် တည်လာကြ သည်။ သီးခြားရပ်တည်လာခဲ့သည်မှာလည်း ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် သိပ္ပံပညာတို့ကို ဘာက သိပ္ပံပညာ ဖြစ်စေလိုက်ကြောင်း စဉ်းပင် မစဉ်းစားမိကြတော့။ အများက သိပ္ပံပညာဟု ဆိုနေကြသည်။ သည်တော့ သိပ္ပံပညာ...!

ဤဆောင်းပါး၌ အကျယ်မချဲ့နိုင်ပါ။ အကျဉ်း သာ ပြောနိုင်လေရာ **လေ့လာသောအကြောင်းအရာက** သိပ္ပံပညာကို သိပ္ပံပညာ ဖြစ်စေလိုက်သည် **မဟုတ်။** **လေ့လာပုံလေ့လာနည်းကသာ** သိပ္ပံပညာကို သိပ္ပံပညာ ဖြစ်စေသည်။

ပညာမှန်သမျှသည် **မှန်မှန်ကန်ကန် သိလိုမှုမှ** စသည်။ ပြင်ပလောကကြီး၌လည်းကောင်း၊ လူ၏ အပြုအမူနှင့် စိတ်၌လည်းကောင်း၊ ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ပျက် မှုတို့ ရှိနေရာ... ယင်းတို့ကို လူက သိလိုသည်။ **ဘာသည် ဘယ်လို ဖြစ်နေသနည်း? ဘာနှင့် ဘယ်လို။**

ဘာနှင့်ဘယ်လိုကို စိတ်ချလက်ချ ရေရေလည် လည် နားလည်သောအခါ တစ်ခါတစ်ရံ **ဘာကြောင့်** ဟူ၍လည်း ရှင်းပြနိုင်သည်။ သာမန်လူတွေက ဘာ ကြောင့်ဟူသည်ကို အလွယ်တကူ ပြောတတ်သည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ဖီလိုဆိုဖီများက သတိကြီးစွာနှင့်သာ ပြောသည်။
သိပ္ပံပညာရှင်က တတ်နိုင်လျှင်... ဘာကြောင့်ဆိုသည်
ကို မပြောချင်။

သိခြင်းဟူသည့်... သည်ဘက်ကမ်း...။ သိခြင်း
၏ ဟိုမှာတစ်ဖက်ကမ်း... ။ကမ်းတစ်ဖက်မှ ကမ်း
တစ်ဖက်ဆီသို့ **သိပ္ပံ** ပညာရှင်သည် ပေါ့ပေါ့ဆဆ
စကားလွယ် သုံး၍ ခုန်မကူးလိုပါ။ အကယ်၍
မပြောမဖြစ်၍ ပြောသောအခါ၌လည်း ဖြစ်ကိုဖြစ်သည်
ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသော **[must]** တို့၊ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု
အဓိပ္ပာယ်ရှိသော [will တို့ shall] တို့ကို မသုံး။ ဖြစ်
တန်ရာသည် **[may]** ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည် **[probable]**
ဟူသော စကားတို့ကိုသာ သုံးသည်။

သိပ္ပံပညာ၏ လေ့လာပုံလေ့လာနည်းတွင်
အဆင့်လေးဆင့် ရှိသည်။

ပထမအဆင့်ကား **ရှုကြည့်ခြင်း [observ-**
tion] ဖြစ်သည်။ သာမန်ကြည့်ရိုးကြည့်စဉ်မဟုတ်။
သတိနှင့်ဉာဏ်ဦးစီး၍ ကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှုကြည့်
အပ်သောအရာကိုလည်း တိတိကျကျ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်
ဆိုခြင်း **[definition]** ပြုရသည်။ သာမန်စကားဖြင့်
သာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းမဟုတ်။ **ဒေးတာလင်းဂွမ်(ဂျ်)**
[data language] ခေါ် အချက်အလက်ဘာသာစကား

ဖြင့် ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အချက်အလက်ဘာသာစကား ဖြင့် **ဖွင့်ဆိုခြင်းမှာအော့ပရေးရှင်းနဲ(လ်) ဒက်ဖစ်ရှင်း [operational definition]** ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာလို **တိုင်းတာစီမံ၍ရသော** အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းဟု ခေါ်ရမည်ထင်သည်။ အခြင်း အရာတစ်ခုသည် တိုင်းတာစီမံ၍ရရန် **အရေအတွက် သဘော [quantitative]**ဆောင်ရမည်။ **ရှေးရှေးစိတ်ပညာ က** လေ့လာသော အခြင်းအရာတို့သည် **အရည်အချင်း သဘော [qualitative]**သာဖြစ်ကြသည်။ ခေတ်သစ် စိတ်ပညာသိပ္ပံက လိုအပ်သော **သဘောတရားအခြေခံ [theoretical foundation]**များပြုလုပ်ပြီးအရည်အချင်း သဘောတို့ကို အရေအတွက်သဘော ဖြစ်စေသည်။ သည်တော့မှလည်း လိုရာဆွဲမရသော **ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသော ရှုကြည့်ခြင်း [objective observation]** ပြုလုပ်နိုင် သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်သည် အခြင်းအရာတို့ကိုသာမက အခြင်းအရာတစ်ခုနှင့်တစ်ခု၏ **ဆက်သွယ်ခြင်း [relationship]** ကိုလည်း ဆိုခဲ့သည့် **ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ရှုကြည့် နည်းဖြင့်ရှုကြည့်သည်။** ရှေးဖီလိုဆိုဖီပညာက **ကြောင်း- ကျိုးဆက်သွယ်မှု [causal relationship]** တွေ အကြောင်း ဆွေးနွေးတတ်သည်။ သိပ္ပံပညာကမူ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

အဓိပ္ပာယ်အင်အား ကြီးမားလွန်းလှသော ကြောင်းကျိုး ဆက်သွယ်မှုဟူသော စကားကို ရှောင်သည်။

ဖန်ရှင်းနဲလ်ရီလေးရှင်းရစ်(ပ်) [functional relationship] ဟူသော စကားကိုသာ သုံးသည်။ **ပြောင်းလဲမှုဆက်သွယ်ခြင်း**ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ **က** နှင့် **ခ** ရှိသည်ဆိုပါစို့။ **က** ပြောင်းလဲလျှင် **ခ**,**က**လည်း ပြောင်းလဲသည်။ **က**,**မ**ပြောင်းလဲလျှင် **ခ**,**က**လည်း **မ**ပြောင်းလဲဘဲနေသည်။ ဤသို့ ရှုကြည့်တွေ့လျှင် **က**နှင့်**ခ** တို့ကြား ပြောင်းလဲမှု ဆက်သွယ်ခြင်း ရှိသည်ဆိုရ၏။ အရေးကြီးသော နာမည်တွေကို ဖော်ရပါတော့မည်။

သိပ္ပံပညာက လေ့လာသော အခြင်းအရာတို့ ကို **ဗဲရီအဲ(လ်) [variable]** ဟုခေါ်သည်။ **ပြောင်းလဲတတ်သောအရာ**ဟု တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ သင်္ချာပညာကမူ**ပမာဏ [value]** အမျိုးမျိုးရှိနိုင်သော အရေအတွက် သဘောဆောင်သည့်အရာ **[quantity]** ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသည်။ သိပ္ပံပညာက ရှုကြည့်လေ့လာသော **ဗဲရီအဲ(လ်)**တို့သည် ပမာဏအမျိုးမျိုး ရှိသော အရေအတွက်သဘောဆောင်သည့် အရာများ ဖြစ်ကြ၏။

အလွယ်ဆုံးဥပမာကို **အငွေ. [gas]** နှင့် ရှင်းပြ

နိုင်သည်။

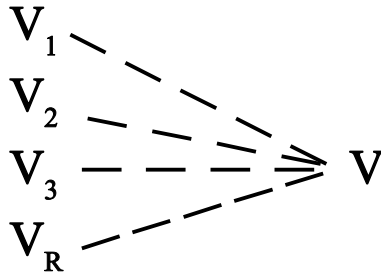
အငွေ့တစ်ခု၌ထုထည် **[volume]** ဟု ခေါ်သော သဘောရှိသည်။ သူ့ကို **စီစီ [C.C]** ဟုခေါ်သော အင်းဒက်(စ်)ဖြင့်တိုင်းတာ၍ရသည်။ **အငွေ့**၏ ထုထည် သည် အပူချိန်ကြောင့်လည်း ပြောင်းလဲသည်။ **ဖိအား** ကြောင့်လည်း ပြောင်းလဲသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်အတွက်မူ အငွေ့ရော၊ အပူချိန်ရော၊ ဖိအားရော သုံးခုလုံးသည် ဗဲရီအဘဲ(လ်)များ ဖြစ်ကြသည်။ အပူချိန်ကို ဖရန် ဟိ(တ်)ဒီဂရီ **[F]** ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စင်တီဂရိတ် ဒီဂရီ **[C]** ဖြင့်သော်လည်းကောင်း တိုင်းတာသည်။ ဖိအားကို ပေါင် **[P]** နှင့် တိုင်းတာသည်။

ထုထည်သည် အပူချိန်နှင့်ဖိအားပေါ် တည်မှီ၍ ပြောင်းလဲသည်။ တည်မှီသောအရာကို **ဒီပင်းဒင့်(တ်) ဗဲရီအဘဲ(လ်) [dependent variable]** ဟုခေါ်သည်။ ယင်းမှာ ရှုကြည့်အပ်သောအရာဖြစ်သည်။ ဤဥပမာ ၌ ထုထည်သည် ရှုကြည့်အပ်သောအရာဖြစ်သည်။ ရှုကြည့်အပ်သောအရာကို ပြောင်းလဲစေတတ်သည့်အရာ ကို အင်ဒီပင်းဒင့်(တ်)ဗဲရီအဘဲ(လ်) **[independent varibale]** ဟုခေါ်သည်။ ဤဥပမာ၌ အပူချိန်နှင့် ဖိအားတို့သည် အင်ဒီပင်းဒင့်(တ်)ဗဲရီအဘဲ(လ်)တို့ဖြစ် ကြသည်။ ဒီပင်းဒင့်(တ်)ဗဲရီအဘဲ(လ်)တစ်ခုကို ပြောင်း

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၂၇

လဲစေနိုင်သော ဗဲရီအဘဲ(လ်)တစ်ခုမက အများရှိနိုင်သည်။ ယခု ဥပမာ၌ပင် အပူချိန်နှင့် ဖိအားဟု နှစ်ခုရှိနေသည်။ ထိုအခြေအနေကို...

ဟုဖော်ပြနိုင်သည်။ အဓိပ္ပာယ်ကား... ရှုကြည့်အပ်သောအရာ **V**ကို ပြောင်းလဲစတတ်သည့် **V** အများရှိနေသည်။ သည်အတိုင်း ရှုကြည့်သော် **တိကျ ပြတ်သားသော** ပြောင်းလဲမှုဆက်သွယ်ခြင်းကို **မတွေ့နိုင်။** အရပ်စကားနှင့်ပြောရလျှင် **သောကောရောကော** ဖြစ်နေသည်။ သောကောရောကောဖြစ်နေခြင်းမှ **သိပ္ပံနည်းကျ အမှန်တရား [scientific truth]** တစ်ရပ်ကို ဆွဲနုတ်ကောက်ချက်ချ၍ မရ။

သည်တော့ **ထိန်းချုပ်ရှုကြည့်ခြင်း [controlled observation]** ကိုပြုလုပ်ရသည်။ ထိန်းချုပ်ရှုကြည့်ခြင်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် **အိတ်(စ်)ပဲရီမင့်(တ်) [experiment]** ဟုခေါ်သည်။

ထိန်းချုပ်သည်ဆိုခြင်းမှာ ရှုအပ်သော **V**ကို

ပြောင်းလဲစေတတ်သည့် **V** များစွာအနက်တစ်ခုကိုသာ ပြောင်းလဲစေပြီး ကျန် **V** များ ကြားဝင်မနှောင့်စေရန် ကာကွယ် ထားခြင်းဖြစ်သည်။ နည်းတစ်နည်းကား ကျန်သော **V** များကို သိသော အခြေအနေတစ်ရပ်၌ အသေ **[constant]** ထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ အသေထားခြင်းကို စီ **[C]** ဟု သင်္ကေတပြသည်။ ထိုအခါ ပြခဲ့ပြီးသော ပုံစံသည်...

$$\begin{aligned} & \mathbf{V. (C)} \\ & \mathbf{I.V} \text{———} \mathbf{V} \\ & \mathbf{V.(C)} \\ & \mathbf{V.(C)} \end{aligned}$$

ဟုဖြစ်သွားသည်။ ကျန် **V** များကို ထိန်းချုပ် ထားပြီး ရွေးချယ်အပ်သော **V** တစ်ခုကိုသာ လိုအပ် သကဲ့သို့ သိပ္ပံပညာရှင်က ပြုပြင်ပြောင်းလဲကြည့်သည်။ ထို **V** ကို အင်ဒီပင်းဒင့်(တ်)ဗဲရီအဘဲ(လ်)၏ အတို ကောက် **I.V** ဟုခေါ်သည်။ **I.V** ပြောင်းလဲလျှင် ရှုကြည့် အပ်သော **V** ကလည်း လိုက်ပြောင်းလဲသည်ဆိုပါသော် ယင်းတို့နှစ်ခုကြား၌ ပြောင်းလဲမှုဆက်သွယ်ခြင်း ရှိသည် ဟု ကောက်ချက်ချပြီး **V** သည် **I.V** ၏ ဒီပင်းဒင့်(တ်) ဗဲရီအဘဲ(လ်) **D.V** ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရသည်။ ပုံစံ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၂၉

သည်လည်း...

V.(C)

I.V —————DV

V.(C)

V.(C)

ဟု ဖြစ်သွားသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်သည် V တွေဟုခေါ်သော အခြေအနေတွေ၊ အခြင်းအရာတွေကို ဘယ်သို့ရရှိသနည်း။

သုတေသနပြုလုပ်သော သိပ္ပံပညာရှင်သည် သုတေသနတစ်ခုကို စိတ်ကူးပေါက်ရုံနှင့် ထလုပ်ခြင်းမဟုတ်ပေ။

ဘာကိုရှုကြည့်မည်။ ရှုကြည့်၍ တွေ့မြင်ရာကို ဘယ်သို့သုံးသပ်ဆင်ခြင်မည်ဟူသော ကိစ္စများအတွက် သူ့၌ရွေးချယ်ထားသော **ရည်ညွှန်းမှုဘောင် [frame of reference]** တစ်ခုရှိထားနှင့်ရသည်။ လူကို လေ့လာခြင်းတူသော်လည်း စိတ်ပညာရှင်၊ ဇီဝကမ္မဗေဒပညာရှင်၊ ဇီဝဓာတုဗေဒပညာရှင်တို့ ရည်ညွှန်းမှုဘောင် မတူကြပါ။ အရပ်စကားနှင့်ပြောရလျှင် **ကိုယ့်ပညာကိစ္စကိုယ်လုပ်ကြသည်။** ကိုယ့်ဘောင်အတွင်းက ကိုယ်လုပ်ကြ၊ ပြောကြ၊ ရှင်းကြသည်။ ပညာနယ်တစ်

ခုအတွင်း၌ မပြေလည်သေးသော ပြဿနာတွေ၊ အသစ်
 ဖြစ်သော ပြဿနာတွေ ရှိသည်။ သုတေသနဆိုသည်မှာ
ပြဿနာ၏ အဖြေရှာခြင်း [problem solving] ဖြစ်
 သည်။ **မေးခွန်းမှန်မှန်ထုတ်တတ်လျှင် အဖြေတစ်ဝက်
 ရပြီးဖြစ်နေသည်** ဟူသော စကားရှိသည်။ ဤတွင် သိပ္ပံ
 ပညာနည်းစနစ်မှ ဒုတိယအဆင့်ပေါ်ပေါက်လာသည်။
 ထိုအဆင့်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း **[classifica-
 tion]** ဟုခေါ်သည်။ မိမိပညာ၏ကိစ္စနှင့် ညီညွတ်
 ဆီလျော်သည့် အခြေအနေတွေ၊ အခြင်းအရာတွေကို
 သိပ္ပံပညာရှင်သည် စနစ်တကျစီစစ်ရွေးချယ်ပြီး ပိုင်း
 ခြားသတ်မှတ်ခြင်းပြုရသည်။ မြန်မာစကားပုံကဆိုသော
ကောက်ရိုးလှည်းနွားဆွဲ ဟူသကဲ့သို့ ဆွဲမိဆွဲရာ ဆွဲခြင်း
 မဟုတ်။

ဤပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းအဆင့်တွင်ပင် သိပ္ပံ
 ပညာရှင်သည် မေးခွန်းမှန်ကန်စွာ ထုတ်ရန် ကြိုးစား
 သည်။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဤသို့ဖြစ်လော...? တစ်နည်း
 ဆိုရလျှင် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော ပြောင်းလဲမှုဆက်သွယ်
 ခြင်းကို **ယာယီခန့်မှန်းမေးခွန်းထုတ်ခြင်း** ဖြစ်သည်။
 ထိုမေးခွန်းမျိုးကို ဟိုင်ပိုသဆစ်(စ်) **[hypothesis]**၊
 မြန်မာလို **အနုမာန** ဟုခေါ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင်
 ဤသို့... ဤသို့ဖြစ်နိုင်ကောင်း၏ဟူသော (မသေချာ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

သေးသည့်) တွေးဆချက်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော အနုမာနများမှ ရှုကြည့်ဖွယ် °V တွေရလာ၏။ V တစ်ခု၏ ဖြစ်နိုင်သော I.V ကို ရွေးနိုင်လာ၏။

ထိန်းချုပ်ရှုကြည့်မှုတစ်ခုသည် အနုမာနတစ်ခုကို သက်သေ [proof] ပြရန် ကြိုးစားခြင်းမဟုတ်။

စစ်ဆေး: [test] ရန် ကြိုးစားခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

စစ်ဆေး: ၍ မမှန်လျှင် ထိုအနုမာနကို ပယ်မည်။

သိပ္ပံပညာရှင်သည် မယုံခြင်း [skepticism] နှင့်စအလုပ်လုပ်သည်။ ငါတွေးဆထားတာ မှားသည် ဟု စိတ်ထားပြီး ရှုကြည့်သည်။ ဘယ်တော့မှ မယုံခြင်းကို စွန့်လွှတ်မည်နည်း။ တွေ့ရှိချက်တွေက မငြင်းနိုင် မပယ်နိုင်လောက်အောင် အဘက်ဘက်မှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထောက်ခံပါမှ မယုံခြင်းကို စွန့်မည်။ ဤတွင် သိပ္ပံပညာ၏ တတိယအဆင့်သို့ ရောက်လာသည်။

ထို တတိယအဆင့်ကို ဗာရဖီကေးရှင်း [verification] ဟု ခေါ်သည်။ မှားမှန်စစ်ဆေးခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထိုအဆင့်တွင် အထက်၌ဆိုခဲ့သော အခြား V များကို ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ I.V ကို စနစ်တကျ ပြောင်းလဲစေခြင်း၊ D.V လိုက်ပြောင်းလဲသည် မပြောင်းလဲသည်ကို စနစ်တကျ တိုင်းတာကြည့်ရှုခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

ဤသို့ တိုင်းတာကြည့်ရရှိသော အချက်အလက်တွေကို ဒေးတ **[data]** ဟုခေါ်သည်။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မ** အချက်အလက်များဟု ဘာသာပြန်ရမည်ထင်သည်။ ဒေးတကို ကောက်ချက်ချ ဆုံးဖြတ်ရန် သုံးနိုင်သော အချက်အလက်၊ ကိန်းဂဏန်းများဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသည်။

ဒေးတမှ ကောက်ချက်မသေးမီ တစ်ဆင့်ကျန်နေသေးသည်။ **I.V** ကို ပြောင်းလဲသဖြင့် **V** ၌ ပြောင်းလဲမှုကို တွေ့သည်မှာမှန်ပါ၏။ သို့ရာတွင် **V** ၏ ပြောင်းလဲမှုသည် **I.V** ၏ ပြောင်းလဲမှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ မသိ၊ မမြင်၊ သတိမပြုမိသောအခြေအနေတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် **တိုင်းတာမှုမှားယွင်းခြင်း [error of measurement]** ကြောင့်ကော မဖြစ်နိုင်ဘူးလော... ?

သိပ္ပံပညာတိုင်းသည် တိုင်းတာမှုမှားယွင်းခြင်း ကို ဂရုစိုက်သည်။ စိတ်ပညာ၌မူ အထူးဂရုစိုက်ရသည်။

ထိုကြောင့် သိပ္ပံပညာရှင်သည် စာရင်းအင်းသင်္ချာပညာသုံး၍ တိုင်းတာမှုမှားယွင်းခြင်း၏ ဖြစ်နိုင်ချေ **[probability]** ကို တွက်ကြည့်ရသေးသည်။ လက်ခံနိုင်သော တိုင်းတာမှုမှားယွင်းခြင်း၏ ဖြစ်နိုင်ခြေကို အမြင့်ဆုံး .၀၅ အဆင့်၊ လိုအပ်လျှင် .၀၁ အဆင့်သာ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

သတ်မှတ်သည်။ ဤအဆင့်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကား...
တိုင်းတာမှု မှားယွင်းခြင်း သက်သက်ကြောင့် V
ဦးတွေ့သော ပြောင်းလဲခြင်းသည် တစ်ရာမှာ ငါး၊
တစ်ရာမှာ တစ်သာရှိသည်။ **ပမာဏပြုလောက် [in-
significant]** ဖြစ်သည်။ V ၏ ပြောင်းလဲမှုသည် IV
၏ ပြောင်းလဲမှုကြောင့် တစ်ရာလျှင် ၉၅ သို့မဟုတ်
၉၉ ရှိသည်။ အခြား နှောင့်ယှက်မှုကြောင့်မဟုတ်။
ဤမျှ စိတ်ချရမှ ရဲရဲကောက်ချက်ချပြီး ရှေ့တစ်ဆင့်
ဆက်သွားသည်။

ဤနောက်ဆုံးအဆင့်ကို ခြုံငုံမှုပြုခြင်း **[gener-
alization]** ဟု ခေါ်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်သည် မိမိ
ရှုကြည့်သော အခြင်းအရာပေါ် ပြုပြင်စီရင်သည့်
အကြောင်းချက် **[factor]** များကို ခိုင်ခိုင်မာမာ
သိနားလည်သောအခါ **ယေဘုယျဓမ္မသဘော [gen-
eral inference]** များ၊ **မူလအကြောင်းခြင်းရာ [prin-
ciple]** များ၊ **သဘောတရား [theory]** များ၊ **နိယာမ
[law]** များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းပြုတော့သည်။

ဤအဆင့်လေးဆင့်သည် သိပ္ပံပညာ၏ လုပ်
နည်းကိုင်နည်း။ တွေးနည်းတောနည်းဖြစ်သည်။ သဘာဝ
တရားမှ ဖြစ်ပျက်မှုအခြင်းအရာတို့နှင့် ပတ်သက်သည့်

ဆက်သွယ်စည်းလုံးမှုရှိသော အသိပညာကို သိပ္ပံနည်းကျ လူက တည်ထောင်ရာ၌ ဤအဆင့်လေးဆင့်သည် ပင် ယုတ္တိဗေဒတိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှု၏ အခြေခံအနှစ်အသား ဖြစ်လေသည်။

ဤအဆင့်လေးဆင့်၌ အရေးကြီးဆုံးအဆင့်မှာ မှားမှန်စစ်ဆေးခြင်းအဆင့်ဖြစ်သည်။ ကြောက်ဖွယ်ခက်ခဲလှသည့် အဆင့်ကား ခြုံငုံမှု ပြုခြင်းအဆင့်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်လည်း သိပ္ပံပညာစစ်စစ်သည် သတိကြီးစွာနှင့် ခရီးသွားသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်အချင်းချင်း မထောက်မညာဝေဖန်သည်။ တစ်ဦး၏ တွေ့ရှိချက်ကို တစ်ဦးက ထပ်စစ်သည်။ ဤသို့ စစ်နိုင်ရန်လည်း မိမိပြုလုပ်သော ရှုကြည့်ခြင်းကို နည်းနှင့်တကွ မထိန်မချန်ဘဲ အများသိရန် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြပေးရသည်။

အထပ်ထပ် အစစ်ဆေးခံ၊ ဝေဖန်သုံးသပ်မှုခံနိုင်သာ တွေ့ရှိချက်သာ အတည်ပြုမှုရသောပညာ **[validated knowledge]**(ဝါ)သိပ္ပံပညာဖြစ်လာသည်။

အရာရာကို ငါတို့ စမ်းသပ် သိရှိနိုင်သည်ဟု မည်သည့် သိပ္ပံရှင်မျှ မဆိုပါ။

သဘာဝကြီး၌ ဖြစ်ပျက်နေမှုတို့ကို သိပ္ပံပညာက အောက်ပါအတိုင်း နယ်ပိုင်းခြားထားသည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

နယ်ပယ်(၁)ကား အတည်ပြု စမ်းသပ်စစ်ဆေး ပြီးသည့် **အနုမာနတို့၏နယ်ပယ် [the area of validated hypotheses]** ဤနယ်ပယ်ကား သိပ္ပံပညာ **[scientific knowledge]** ၏ နယ်ပယ်ဖြစ်သည်။

နယ်ပယ်(၂) ကား **(အတည်ပြု စမ်းသပ်စစ် ဆေးခြင်း မပြုရသေးသော်လည်း) စမ်းသပ်စစ်ဆေး၍ ရကောင်းသော အနုမာနတို့ နယ်ပယ်။**

[The area of testable hypotheses. Not yet validated]

ဤနယ်ပယ်ကား သိပ္ပံပြဿနာများ **(scientific problems)** ၏ နယ်ပယ်ဖြစ်သည်။

နယ်ပယ်(၃)ကား စမ်းသပ်စစ်ဆေး၍ မရ ကောင်းသော အနုမာနတို့၏ နယ်ပယ်။ အတည်ပြု စမ်းသပ်စစ်ဆေးရန် မဖြစ်နိုင်။

(The area of nontestable hypotheses. Impossible to validate)

ဤနယ်ပယ်ကား ဂမ္ဘီရဆန်သော ဖြေရှင်းမှုများ **[mystical explanations]** ၏ နယ်ပယ်ဖြစ်သည်။

သိပ္ပံပညာရှင်တို့သည် နယ်မကျော်မိစေရန် သတိ ထားသည်။ နယ်ကျော်၍ ပြောမိဆိုမိမည်ကိုလည်း အလွန်ကြောက်ကြသည်။ နယ်ကျော်၍ ပြောမိဆိုမိသူရှိ

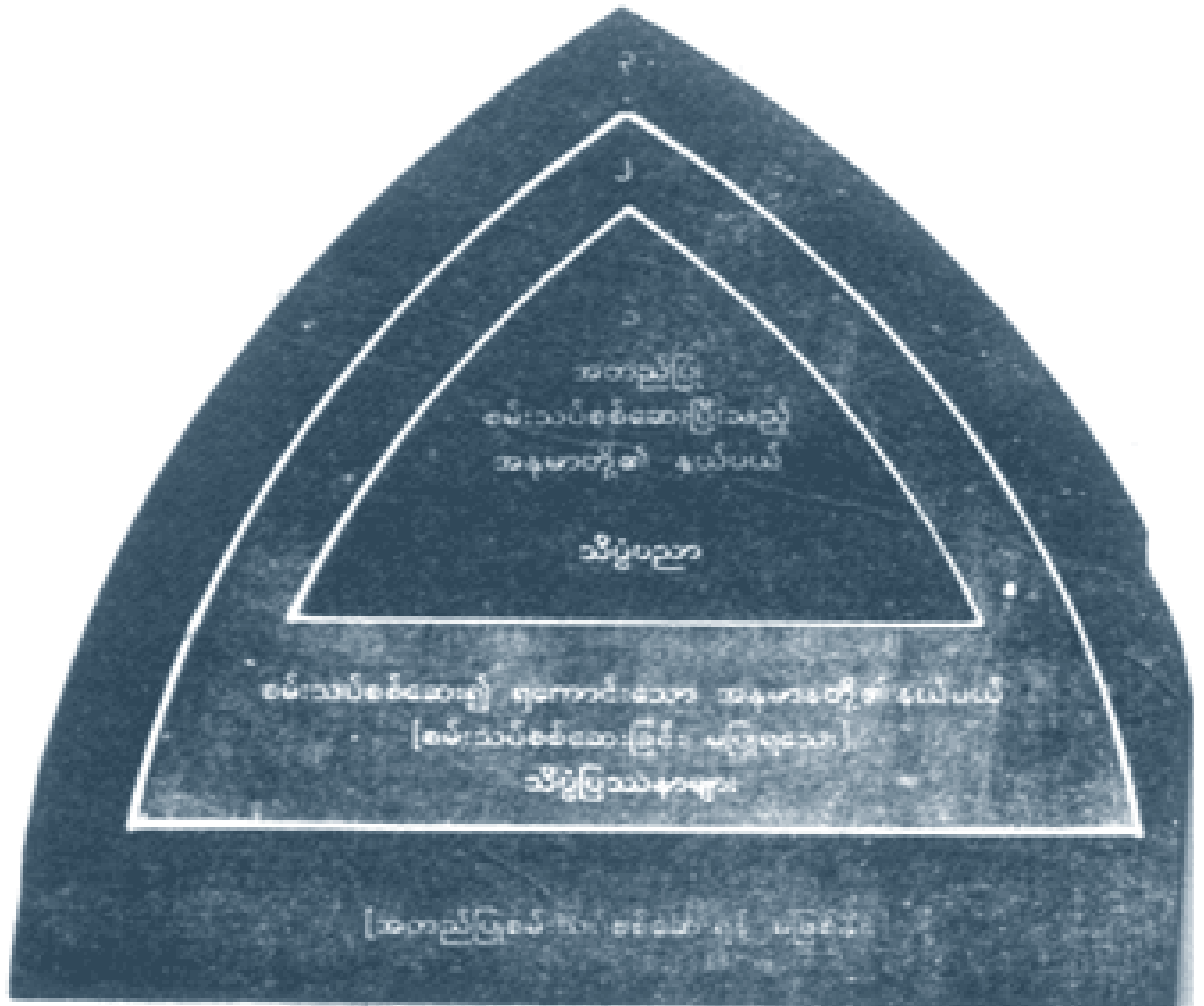
၃၆

တက္ကသိုလ်တန်းစိုင်း

လာလျှင် မထောက်မညာ ဝိုင်းဝေဖန်ထောက်ပြကြ
သည်။

သိပ္ပံပညာ၏ ကကြီးခကွေးကို ဤမျှ ရှည်ရှည်
ရှင်းပြမိသည်အတွက် စာဖတ်ပရိသတ်များ ခွင့်လွှတ်ပါ။

မရှင်းပြ၊ မဖြစ်၍ ရှင်းပြရပါသည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

အိုင်ကျူ တိုင်းတာချက်များကို ပြ၍ မာရီးတို့
ရေးသားချက် နယ်ကျော်သွားသလော.....?

‘သိပ္ပံပြဿနာ’ကို ‘သိပ္ပံပညာ’ တွေ့ရှိချက်
အဖြစ် ရောထွေးလုံးရှုပ်ကြသလား.....?

သူရိ.ဆီမှာ ပူညံပူညံဖြစ်ကုန်သည်။ သိပ္ပံ
ပြဿနာကို သတင်းထူးအဖြစ် ဖော်ပြတော့... သည်က
ပညာလိုလားသူအချို့ မျက်စိလည်ချင်လာသည်။ လူရေး
လူရာနှင့် ပတ်သက်နေပြန်တော့ မျက်လုံးပြူးသူပြူးကုန်
ကြသည်။

ပူညံပူညံဖြစ်ကုန်ကြသည်မှာ အငြင်းပွားဖွယ်
ရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ အငြင်းပွားဖွယ်ရှိသည်မှာ
အခြေခံပြဿနာတွေ ရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။

ပြဿနာ(၁)

ရှုကြည့်အပ်သော ဉာဏ်ရည်ဟူသည့်သဘော
သည် အရှည်၊ အတိုတို့ အလေးချိန်တို့ ထုထည်တို့
ဆိုသည် ရုပ်ပမာဏတို့ကဲ့သို့သော ဗဲရီအဘဲလ်ကဲ့သို့
အသေအချာ တိုင်းတာ၍ ရသလော...?

ပြဿနာ(၂)

တိုင်းတာမှုကို တိုင်းတာခြင်း ကိရိယာ
[measuring instrument or scale] နှင့် ပြုလုပ်ရလေ့

ရာ.....ဉာဏ်တိုင်းကိရိယာ [Intelligence Test or Scale] တွေသည် အဘယ်မျှ ပြည့်စုံပြီးမြောက်ခြင်း [Perfection] ရှိနေပြီနည်း။

ပြဿနာ (၃)

ဉာဏ်ရည်ကို အိုင်ကျူနဲ့တိုင်းပြီး နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သောအခါ အသားမည်းလူအုပ်စုနှင့် အသားဖြူ လူအုပ်စုတို့ကြား၌ ခြားနားခြင်းကို တွေ့နေရသည်။ ဤခြားနားခြင်းသည် ဗီဇ [heredity] ကြောင့်ဟု ကောက်ချက်ချချင်သူတို့ ရှိနေကြရာ နေပါဦး။ မင်းတို့တွေ သည့် အိုင်ကျူခြားနားခြင်းသည် ဗီဇတည်းဟူသော **I.V** တစ်ခုတည်းကြောင့်လား...?၊ အခြားပြုပြင်စီရင်တတ်သည့် **V**များ(ရုပ်ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေးပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးပတ်ဝန်းကျင်၊ ပညာရေးပတ်ဝန်းကျင်၊ ယဉ်ကျေးမှုပတ်ဝန်းကျင်၊ စိတ်ခံယူမှုပတ်ဝန်းကျင် [effective environment] စသည် စသည် အများရှိနေသေးသည်။ အဲသည် **V**များကို မင်းတို့ ဘယ်လောက် ခွဲခြားထိန်းချုပ်နိုင်ပြီမို့နည်း? သည်လိုခွဲခြားထိန်းချုပ်မှု မသေချာမရေရာသေးဘဲနှင့် ကောက်ချက်ချလျှင် (အရပ်စကားနှင့်ဆိုသော်) သောကောရောကော ဖြစ်မနေဘူးလား? ဤစောဒကသည် အသိမ်မွေ့ဆုံးနှင့်အရေးကြီးဆုံး စောဒက ဖြစ်လေသည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ပြဿနာ(၄)

ဉာဏ်ရည်နှင့် ဗီဇအကြောင်း ပြောကြရာ၌ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဗီဇကူးစက်ခြင်းနှင့် စိတ်အရည်အသွေး ပိုင်းဆိုင်ရာ ဗီဇကူးဆက်ခြင်းတို့သည် တူသလော...? စိတ်အရည်အသွေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဗီဇကူးဆက်ခြင်းကို ယနေ့ ဘယ်မျှ တိတိကျကျ၊ မိမိရရ၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိနားလည်ပါသနည်း...?

ပြဿနာ (၅)

လူအုပ်စုချင်းယှဉ်ရာ၌ အစွန်အဖျားများတွင် လူနည်းစု၏ ခြားနားခြင်းနှင့် ဗဟိုအလယ်တွင် လူများစု တူညီထပ်နေခြင်း **(Over Lapping)** ရှိနေရာ အရေးကြီးသော ကောက်ချက်ချရာ၌ ဘယ်အချက်ကို ဦးစားပေး စဉ်းစားမည်နည်း...?

ပြဿနာ (၆)

လူတစ်ဦး၏ ကြီးပွားတိုးတက်အောင်မြင်မှုသည် ဉာဏ်ရည်တစ်ခုတည်းပေါ်မှာသာ တည်မှီနေသလော...? အခြား အရည်အသွေးတွေ၊ အခြေအနေတွေကော မပါဘူးလား၊ အဲဒီ အရည်အသွေးတွေ အခြေအနေ ဉာဏ်ရည်တို့၏ အပြန်အလှန် ပေါင်းစုပြုပြင် ကျေးဇူး ပြုမှု **[dynamics]** (ဝါ) ပစ္စယသာမဂ္ဂီ သဘောက ဘာနည်း။ ဘယ်လောက် နားလည်သိထားကြပြီနည်း?

ဤပြဿနာတွေသည် စိတ်ပညာ သိပ္ပံနယ်၌ ရှိနေကြသည်မှာကြာပြီ...။ မဆန်း။ စိတ်ပညာသိပ္ပံနယ် အတွင်း ရှိနေသမျှ ကိစ္စမရှိ။ ပညာကိစ္စကို ပညာနယ် တွင်း၌ ပညာရှင်ချင်း ဆွေးနွေးကြမည်။ ဝေဖန်ကြမည်။ သုံးသပ်ကြမည်။ ရှင်းလင်းကြမည်။

မပြည့်မစုံ၊ တစ်ပိုင်းတစ်ပြတ်၊ တစ်စွန်းတစ်စ သာ ပရိသတ်အများစုတွင်း ရောက်လာလျှင်ကား ပြဿနာတွေ ရှုပ်သင့်သည်ထက် ပိုရှုပ်လာတတ်သည်။

တတ်နိုင်သမျှပြည့်ပြည့်စုံစုံလေး ပရိသတ်အများ သိလိုစေသောကြောင့် ဤဆောင်းပါးကို ကျွန်တော် ရေးရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပြဿနာတစ်ခုချင်းကို ကျွန်တော် ရှင်းလင်းတင် ပြသွားပါမည်။

သော့ချက်ပြဿနာနှစ်ရပ်ကား...ပြဿနာ(၁)၊ ပြဿနာ(၂)တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤပြဿနာနှစ်ရပ်ကို အယူစွဲတစ်ခုခုဖြင့်အလကားဟာတွေပါ...ဟု ပုတ်ထုတ် လွင့်ပစ်လိုက်လျှင်...နောက်ပြဿနာတွေကို ဆွေးနွေး နေဖို့မလိုတော့။

သော့ချက်ပြဿနာနှစ်ရပ်မှာ **ဆိုင်ကိုမက်ထရီ [psychometry]**ခေါ် **စိတ်တိုင်းတာခြင်း** သိပ္ပံပညာ၏

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၄၁

အခြေခံ ပြဿနာများ ဖြစ်ကြသည်။
ဤပညာအကြောင်းမှ ကျွန်တော်,စပါမည်။
ခွင့်လွတ်ပါ။ ကကြီးခကွေးမျှလောက်သာပါ...!

(၄)

စိတ်ပညာတွင် တိုင်းတာမှုအသုံးပြုသော အဓိက နယ်ပယ်ကြီးနှစ်ခုရှိရာ တစ်ခုကား ဆိုင်ကိုဖစ်ဇစ်(စ်) **[Psycho-Physics]** ဖြစ်လေသည်။ အာရုံသိမှုများ **[sensations]**၊ တုံ့ပြန်မှုအင်္ဂါလှုပ်ရှားများ **[motor activities]**ကို လေ့လာရာ၌ အသုံးပြုခဲ့သည်မှာကြာပြီ။ တိုင်းတာသောကိရိယာများတိုင်းတာခြင်းစံနှင့် စနစ်များ တို့သည် အခြားသိပ္ပံပညာများကသုံးသော ကိရိယာမျိုး တွေ၊ စံတွေ၊ စနစ်တွေဖြစ်သောကြောင့် ပြဿနာမရှိလှ။ ယနေ့ အများသုံးပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ရေဒီယိုများ၊ ကက်ဆက်များ၊ ရုပ်မြင်သံကြားစက်များ စသည်တို့ သည် တစ်ခုမျှ ဆိုင်ကို ဖစ်ဇစ်(စ်)ပညာနှင့် မကင်းကြ။ အာကာသသွားလာရေးတွင် ကိရိယာများ တည်ဆောက်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ရာ၌လည်းကောင်း၊ လူများကို လေ့ကျင့်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ ဆိုင်ကိုဖစ်စစ်(စ်)ပညာသည် အလွန်အရေးကြီးသောအခန်းမှပါဝင်နေသည်။ ဆိုင်ကိုဖစ်စစ်(စ်)ပညာ၏ တိုင်တာနိုင်စွမ်း၊ တိုင်းတာတွေ့ရှိချက်များ၊ စမ်းသပ်ကြည့်ရှု၍ရရှိသော ဒေးတများနှင့်ပတ်သက်၍ မယုံသင်္ကာ ဖြစ်မှုများ၊ သံသယဖြစ်မှုများ မရှိကြတော့။

လူ၌ အာရုံသိမှုများ၊ တုံ့ပြန်မှု အင်္ဂါလှုပ်ရှားခြင်းများထက် ပို၍ သိမ်မွေ့ရှုပ်ထွေးနက်နဲသော အပြုအမူနှင့် စွမ်းရည်များ ရှိနေသေးသည်။ ဥပမာ-သင်ယူခြင်း **[learning]** စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း **[thinking]** လှုံ့ဆော်ခြင်း **[motivation]**၊ စိတ်ပဋိပက္ခနှင့် စိတ်မှန်းချက်ပျက်ခြင်း **[confict and frustration]**၊ ခံစားခြင်း **[emotion and feeling]** စသည်...စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ယင်းတို့ကို စိတ်ပညာရှင်တို့ တိုင်းတာကြ၊ စမ်းသပ်ကြည့်ရှုကြ၊ ယေဘုယျခမ္မသဘောတွေ၊ မူလအကြောင်းခြင်းရာတွေ၊ သဘောတရားတွေ၊ နိယာမတွေကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း ပြုကြသည်မှာ ကြာပြီဘာမျှ ပူညံ့ပူညံ့ ပြဿနာ မဖြစ်ခဲ့။

စိတ်ပညာရှင်တို့က တစ်ဆင့်တက်ပြီး စိတ်စွမ်းရည် **[mental ability]** ဟု ခေါ်ကြသော သဘောများ၊

စိတ်ကိုင်းညွတ်မှု **[attitude]** များ၊ စိတ်ဝင်စားမှု **[intesest]** များ၊ ဝါသနာ **[aptitude]**များ၊ ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းရည် **[creative potential]**၊ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး **[personality]** စသည်တို့ကို တိုင်းတာရန် ကြိုးစားလာသည်။ ဤနောက်ဆုံးနယ်ပယ်မှာ ဆိုင်ကိုမက်ထရီဟုလည်းကောင်း၊ ဆိုင်ကိုမက်ထရစ်(စ်) **[Psychometrics]** ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ကြသော စိတ်တိုင်းတာခြင်းပညာနယ်ပယ်ဖြစ်လေသည်။ အဲသည်ကိစ္စတွင်ကား မယုံကြည်နိုင်မှုတွေ၊ သံသယတွေ ရှိလာသည်။

ဤအခါကျမှ **စိတ်ကိုတိုင်း၍ရမည်လား** ဟူသည့် မေးခွန်းသံသည် ပိုကျယ်လောင်လာသည်။

အဖြေကား တိုင်းတာခြင်းသည် တိုင်းတာအပ်သောအရာပေါ်မတည်မှီ။ တိုင်းတာခြင်းသည် သူ့သဘောနှင့်သူ ရပ်တည်သော ပညာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တိုင်းတာအပ်သောအရာနှင့် ဆီလျော်ညီညွတ်အပ်စပ်အောင် ပြုပြင်တီထွင်ရခြင်းတော့ ရှိသည်။

သာမန်လူတွေ မသိသော်လည်း ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုင်းတာခြင်း အပါအဝင် တိုင်းတာခြင်းမှန်သမျှ၌ လူ၏ တီထွင်ထားမှုများ ရှိနေသည်။

လူတကာသိသော အတို-အရှည် **[length]**

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

သဘောကို ရှုပါ။ မြင်တွေ့နေရသော ရုပ်ဝတ္ထုတို့၌ အတိုအရှည်ဟူသောသဘောရှိသည်။ သဘောဟူသည် မှာ **အတွေ့အကြုံ [experience]**အရ လူက ဉာဏ်ဖြင့် ရှိသည်ဟု တွေးယူထားသော သညာ **[concept or generalized idea]**ဖြစ်လေသည်။ ထို သဘောသက် သက်မျှကို ကိုင်တွယ်စီမံ၍ရသော အရေအတွက်အခြင်း အရာဖြစ်အောင် မည်သို့ ပြုမည်နည်း။

သမိုင်းအရ သူရိုနိုင်ငံတွင် ရှင်ဘုရင်တစ်ပါး က မိမိ၏ခြေဖဝါးအရှည်ကို တိုင်းစေပြီး ထိုအရှည်ကို အခြေခံတိုင်းတာမှုစံ [unit of measurement]အဖြစ် သတ်မှတ်ပေးသည်။ ယနေ့ တိုင်တစ်ပေကို ဝန်းဖု(တ်) များ၊ [one foot]ဟု ခေါ်နေကြသေးသည်။

လက်မတို့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် **အင့်ချ် [inch]** ဟုခေါ်ခြင်းမှာ လက်တင်စကား **အန်စီယာ [uncia]**မှ ဆင်းသက်လာကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ အန်စီယာဆို သည်မှာ **သမံ(ဘ်) [thumb]**ဟု အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ အတိုင်းအတာ ပမာဏဆိုလျှင် လူ့လက်မ၏ နောက်ဆုံးအဆစ်၏ အရှည်ဖြစ်သည်။

အဓိကအချက်ကား ဤအတိုင်းအတာများကို လူတို့သဘောတူ လက်ခံကြသလော။ လက်ခံကြလျှင်

စံတွေဖြစ်လာကြ၏။

ပေ[ဖု(တ်)]တို့၊ လက်မ[အင့်(ချ်)]တို့ကို စံတွေ အဖြစ် သုံးနေခဲ့ကြရာမှ ဆယ့်ရှစ်ရာစုနှစ်ကုန်ခါနီး၌ ပြင်သစ်သိပ္ပံပညာပညာရှင်တစ်စုက ဒသမ(ဆယ်လီ စိတ်)လည်း သုံး၍ရစေ၊ သဘာဝဓမ္မစံ **[natural unit]**လည်း ဖြစ်စေရန် တိုင်းတာမှုစနစ်သစ်တစ်ခုကို ကြံတွေ့ကြ၏။

သူတို့က အတို-အရှည် တိုင်းတာရေးစံယူနစ် ကို မီတာ **[meter]**ဟု အမည်ပေး (သမုတ်)ကြသည်။ ထိုမီတာကို သဘာဝဓမ္မစံအဖြစ် မည်သို့သတ်မှတ်မည် နည်း။

ကမ္ဘာဝင်ရိုးတစ်ဖက်စွန်း **[pole]** တစ်ခုမှ အီကွေတာအထိ အကွာအဝေးကို အခြေခံအမြစ်ယူ...၊ ထိုအကွာအဝေးကို အစိပ်ပေါင်း ဆယ်သန်းစိပ်၊ ထို ဆယ်သန်း၏ အစိပ်တစ်စိပ် **[one ten-millionth part]**ကို တစ်မီတာဟု သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်သည်။

တစ်မီတာ၏ အထက်၊ အောက် အတို-အရှည် တို့ကို မီတာ၏ ဆယ်လီအမြောက်-အစား **[multiples]** များအဖြစ် ရှေးစီးတပ်မှု **(pratix)**နာမည်ပေး။ အထက်-အောက်ကွဲပြားရန် ရှေးစီးတပ်မှုကို ခေါ်မ စကား၊ လက်တင်စကားနှင့် ခွဲခြားခေါ်။ ထိုအခါ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

အတိုင်းအတာများ၏ ပမာဏများနှင့် အမည်တို့သည် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်လာသည်။

ရှေ့စီး	ဘာသာ၊	မိတာပမာဏ
ကီလို	ခေါမ	၁၀၀၀
ဟက်တို	ခေါမ	၁၀၀
ဒက်ကာ	ခေါမ	၁၀
ဒက်စီ	လက်တင်	°.1
စင်တီ	လက်တင်	°.01
မီလီ	လက်တင်	.001

ဆိုလိုသည်မှာ တစ်ကီလိုမီတာဆိုသည်မှာ မိတာ တစ်ထောင်ဖြစ်ပြီး **တစ်မီလီမီတာ**ဆိုသည်မှာ တစ်မိတာ ၏ တစ်ထောင်ပုံ တစ်ပုံဖြစ်သည်။

တိုးတက်မှုဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လူ၏ တီထွင်မှုဖြစ်သောကြောင့် ချွတ်ယွင်းမှုလေးတော့ ရှိသေး သည်။

နောက်ဆုံး သိပ္ပံနည်းကျ တိုင်းတာချက်အရ တစ်မီတာသည် ဝင်ရိုးစွန်းတစ်ဖက်မှ အီကွတာအထိ အကွာအဝေး၏ ဆယ်သန်းပုံ တစ်ပုံဟူသော ပမာဏ သည် တိတိကျကျ မမှန်ကန်ပါလေ။

သို့ရာတွင် အများလက်ခံကြသောကြောင့် ဤ တိုင်းတာရေး စံစနစ်သည် ခိုင်မြဲနေသည်။ ခိုင်မြဲနေခြင်းမှာလည်း စာစကားနှင့် ပြောလျှင် စီမံကိုင်တွယ်၍ရသော **(aperational)** ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ အရပ်စကားနှင့်ပြောလျှင် အလုပ်ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

အလုပ်ဖြစ်နေသောကြောင့်။ ဤစကားကို မှတ်ထားကြစေလိုပါသည်။

မည်မျှသိပ္ပံနည်းကျဖြစ်ပါစေ။ တိုင်းတာမှုမှန်သမျှသည် သမုတ်ထားသော ပညတ်များဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုပညတ်၌ ထောက်ခံထားသော အခြေခံပရမတ် ရှိရသည်။

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူပုံကား အလွန်ရှင်းသည်။

ထောက်ခံထားသော ပရမတ်ထင်ရှားရှိသော ပညတ်များကို **အဝိဇ္ဇာမာနပညတ်**များဟု ခေါ်သည်။

ပညတ်၊ ပရမတ် ခွဲခြားခြင်းကား သိမ်မွေ့ခက်လှသောကြောင့် ကျေးဇူးရှင် **မိုးညှင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးက...**

“ပညတ်ကိုလည်း ညတ်တတ်ပါစေ။ ပရမတ်

ကိုလည်း မတ်တတ်ပါစေ”

ဟု သတိပေး ဆုံးမတော်မူခဲ့သည်။

တိုင်းတာမှုစံပညတ်များ ထွက်လာခြင်းမှာ ပထမအဆင့်အနေနှင့် ပထဝီ၊ အာပေါ၊ ဝါယော၊ တေဇောတည်းဟူသော **သဘာဝလက္ခဏာများနှင့်ပေါ်** နေသည့် ရုပ်ပရမတ်ရှိသည်။ လူတွင် ထိုရုပ်၏ **သဘာဝ လက္ခဏာများကို မြင်သိခြင်း၊ ထိတွေ့သိခြင်း** ဟူသည့် နာမ်ပရမတ်များရှိသည်။ မြင်သိခြင်း၊ ထိတွေ့ခြင်းတို့ကို အတိုအရှည်၊ အပုအဝိုင်းဟူ၍ သညာဖြင့် မှတ်၍သိသည်။ လူ၌ သညက္ခန္ဓာဟူသော ခန္ဓာပရမတ် ရှိသည်။ သညာမှန်သမျှကို ပညတ်သမုတ်၍ လူသည် မှတ်သားကိုင်တွယ် စီမံပြောဆိုပြုလုပ်ရသည်။ တစ်နည်း လူ၌ လောကကိစ္စတွေ ပြုလုပ်ရန် သမုတိသစ္စာတွေ ရှိသည်။

တိုင်းတာမှုစနစ်တို့မှ စံမှန်သမျှသည် သမုတိ သစ္စာများ ဖြစ်ကြသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်များသည် သူတို့ သုံးသော သမုတိသစ္စာများကို ပရမ်းပတာ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ မတီထွင်၊ သတိ၊ ပညာတို့ဖြင့် တီထွင် ကိုင်တွယ် ပြောဆို အသုံးပြုကြသည်။ စိတ်ပညာရှင်၊ စိတ်တိုင်း တာရေး ပညာရှင်၌လည်း ဤကဲ့သို့ သတိပညာရှိကြ

သည်။

သိပ္ပံပညာရှင်သည် ပထမတွင် မြင်သိ၊ ထိတွေ့၊ သိမှစကာ တွေးသိမှုရှိရသည်။ ဤသိမှုတွေကို အတွေ့အကြုံဟု ခေါ်သည်။ ထိုအတွေ့အကြုံသည် လူတကာ၏ အတွေ့အကြုံဖြစ်လျှင် အတိုအရှည်ကဲ့သို့ သဘောသညာ **[generalized idea]** ဖြစ်လာသည်။ မူလတွင် သဘောသညာသည် အရည်အချင်းသဘောမျှသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းကို ယုတ္တိဗေဒနည်း၊ သင်္ချာနည်းတို့ကို အသုံးပြုလျက် **သဘောတရားအခြေခံ [theoretical foundation)** တွေ၊ သဘောတရားပုံစံ **[theoretical mode]** တွေ စနစ်တကျ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို တည်ဆောက်ပြီး တိုင်းတာစီမံကိုင်တွယ်ရနိုင်အောင် အရေအတွက်ပြုမှု **[quantitification]** လုပ်ရသည်။

(ပြင်သစ်သိပ္ပံပညာရှင်တို့ အတို-အရှည်သဘောသညာကို အရေအတွက် ပြုမှုစံကြံစည်ပုံကို ပြန်စဉ်းစားပါ)

တစ်ခါတစ်ရံ သိပ္ပံပညာရှင်၏ ‘ယု’ ပုံနှင့် သာမန်လူ၏ ယုပုံ မတူပါ။

တိုင်းတာမှုပညာတွင် သုည **[0]** ဟူသည်ရှိသည်။ သာမန်လူက သုညကို **ဘာမျှမရှိခြင်း [nothingness]** ဟု ယူသည်။ တိုင်းတာမှုပညာတွင်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ကား **သုညဟုသည်မှာ** တိုင်းတာမှုအစဉ်မှ **အမှတ်အစက် [point]** တစ်ခုဖြစ်သည်။ သူ့အထက်၊ သူ့အောက်၌ အမှတ်အစက်တွေ ရှိသေးသည်။

အပူအအေး တိုင်းတာခြင်းကို ကြည့်ပါ။ သုညအပူအအေးဆိုသည်မှာ သဘာဝ၌ မရှိ။ (လူသေတစ်ဦး၌မူ သုညအပူအအေး ရှိမလား မပြောတတ်) သို့ရာတွင် ရေခဲမှတ်ကို သုညဟု အမှတ်အစက်ပြုထားရသည်။ သုညမှတ် အပူအအေးထက်လွန်သော အပူအအေးရှိသကဲ့သို့ ယင်းအောက်နိမ့်သော အပူအအေးတွေ ရှိနေသေးသည်။

ယနေ့ခေတ်ကို နျူကလီးယားခေတ် **[Nuclear Age]** ဟု ခေါ်ကြသည်။ **အမှန်ကား နျူကလီးယက်(စ်) [nucleus]**ခေါ် အပေါင်းအစုထက်ပင် သေးငယ်သော ပါတီကယ်(လ်) **[particle]** များကို လေ့လာနေပြီဖြစ်သောကြောင့် ပါတီကယ်(လ်)ခေတ်ဟုခေါ်ရလေမည်။

ထိုပါတီကယ်(လ်)လေးတွေကို မဆိုထားနှင့် သူတို့ထက်စာလျှင် ကြီးသေးသော အဏုမြူကိုပင် မမြင်ဖူးကြ။ တွေ့ထိကိုင်တွယ်ခြင်းလည်း မပြုနိုင်။

ပါတီကယ်(လ်)လေးတွေမှာ မြင်ကောင်းသော အရာ၊ တွေ့ထိနိုင်သော အရာလေးတွေမဟုတ်ပါ။

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်

ပါတီကယ်(လ်)ဟူသည်မှာ အမှုန်ပင် မဟုတ်တော့။
အခြားနာမည်လည်း မရှိ။ မည်သို့ခေါ်ရမှန်းလည်း
မသိသောကြောင့် အမှုန်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ပါတီ
ကယ်(လ်)ဟု အစဉ်အလာခေါ်ရိုးခေါ်စဉ်သာ ခေါ်နေ
ရသည်။ ရူပဗေဒသိပ္ပံပညာမှ အမှုန်သည် လူသာမန်
တို့ နားလည်ထားသော အမှုန်မျိုးမဟုတ်လေတော့။

အဲသည် မမြင်နိုင်၊ မကိုင်နိုင်၊ မတွေ့ထိနိုင်
သော ပါတီကယ်(လ်)လေးတွေကို တိုင်းတာကြသည်။
စီမံကြသည်။ အဏုမြူခေတ်မတိုင်မီက သုံးသော

**ကလပ်ဆီကယ်(လ်)မက်ကင်းနစ်(စ်) [Classical
Mechanics]** ခေါ် ရူပဗေဒပညာက အရာဝတ္ထုတို့
လှုပ်ရှားမှု **[motion]** ကိုလည်းကောင်း၊ အရာဝတ္ထုတို့
ပေါ်၌ သက်ရောက်သောအား **[forces]**တို့၏ ပြုပြင်
စီရင်မှု **[action]** တည်းဟူသော **ထင်ရှားဖြစ်ပျက်မှု
[phenomenon]** များကို လေ့လာသည်။ **စကားထဲမှ
ဇာတိပြု** ဟူသကဲ့သို့ **ဖနီမနန်** ဟူသော စကားက
တစ်စုံတစ်ရာကို ညွှန်းဆိုပြနေသည်။ ယင်းစကားက
အာရုံငါးပါး **[senses]** တို့တွင် ထင်ရှားပေါ်ပြီး သိပ္ပံ
နည်းကျဖော်ပြခြင်း၊ သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်
သည့် **အချက်အလက်များ [facts]** ဖြစ်-ပျက်မှုအစဉ်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

များ **[circustances]**၊ အတွေ့အကြုံများ **[experiences]** ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဖန့်မနန်ကို ထင်ရှားဖြစ်ပျက်မှုဟု ကျွန်တော်က ဘာသာ ပြန်သည်။ အရာဝတ္ထုဆိုသည်မှာလည်း **[body]** ကို ကျွန်တော် ဘာသာပြန်လိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။

ပါတီကယ်(လ်)လေးတွေကို အရာဝတ္ထုဟု ခေါ်ရခက်သည်။ ဖန့်မနန်ဟု ခေါ်ရန်လည်း အာရုံငါးပါး၌ ထင်ရှားလာပေါ်သော အရာတွေမဟုတ်။ သာမန်လူအများစကားနှင့်ပြောရလျှင် မြင်နိုင်၊ ထိနိုင်၊ ကိုင်နိုင်သော အရာတွေ မဟုတ်ကြ။ လူအများ နားလည်နိုင်သောစကားနှင့် ပြောရလျှင် ဉာဏ်ဖြင့်သာ သိနိုင်သော သဘောများသာ ဖြစ်ကြလေသည်။ လိုအပ်သော သဘောတရား အခြေခံတွေ ပြုလုပ်ပြီး ဆီလျော်လျောက်ပတ်သော တိုင်းတာမှု သဘောတရားသစ်၊ တိုင်းတာခြင်း စနစ်သစ်တွေ တီထွင်လျက် ကဝန်းတင်(မ်)မက်ကင်းနစ်(စ်) **[Quantum Mechanics]** တို့ စသော ခေတ်သစ် ရူပဗေဒပညာတွေက အလုပ်၊ လုပ်နေကြသည်။ အလုပ်လည်း ဖြစ်နေကြသည်။ **[It works]**။

ဤအချက်တွေကို ထောက်ရှုပြီး “တိုင်းတာခြင်း

သည် တိုင်းတာအပ်သော အရာ၌ မတည်မှီ။ တိုင်း
တာခြင်းသည် သူ့သဘာနှင့်သူ ရပ်တည်သော ပညာရပ်
ဖြစ်သည်။ တိုင်းတာအပ်သောအရာနှင့် ဆီလျော်ညီ
ညွတ် အပ်စပ်အောင် ပြုပြင်တီထွင်ခြင်းတော့ရှိသည်”
ဟူသော စကားကို အထက်၌ ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

စိတ်တိုင်းတာခြင်းပညာက ကိုင်တွယ်လေ့လာ
သော ဉာဏ်ရည်စသည့် သဘောတို့သည် နာမ်သဘော
များဖြစ်သောကြောင့် အာရုံငါးပါး၌ တိုက်ရိုက်
‘ဘွားဘွားကြီး’ လာပေါ်ကြသောအရာတို့ မဟုတ်ကြ
သည်မှာမှန်၏။ သို့ရာတွင် တိုင်းတာ၍ မရကောင်းသော
အရာတွေ မဟုတ်ကြ။

စိတ်တိုင်းတာခြင်းပညာ မပေါ်မီကတည်းက
ဉာဏ်ရည်ဟူသည်မှာ အတွေ့အကြုံအရ လူတို့ အသိ
အမှတ်ပြု လက်ခံထားကြသည့် သဘောသညာ ဖြစ်
လေသည်။ ဉာဏ်ထိုင်းသည်၊ ဉာဏ်ကောင်းသည်၊
ဉာဏ်ထက်သည်ဟု ပြောနေကြသည်။ စာမေးပွဲကဲ့သို့
သော စစ်ဆေးမှုများနှင့် ဉာဏ်ရည်ကို တစ်နည်းမဟုတ်
တစ်နည်း ခွဲခြားမှုပြုနေကြသည်မှာလည်း ဤကမ္ဘာ
တွင် ကြာပြီ။

သို့ရာတွင် ဉာဏ်ရည်ကို သိပ္ပံနည်းကျ အနက်
အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြီး သိပ္ပံနည်းကျတိုင်းတာခြင်း ပြုလုပ်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ကြသည်မှာ သမိုင်းချိန်အရဆိုသော် သိပ်မကြာလှသေး။

ဉာဏ်ရည်မတူသော ကလေးတို့ကို အတူတကွ ရောနှော သင်ကြားပေးခြင်း၏ ချွတ်ယွင်းမှုကို ပြင်သစ် ပြည်၌ စတင် သတိပြုမိသည်။ ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ပြင်သစ်ပညာရေး၌ တာဝန်ရှိသူတို့က ပြင်သစ်စိတ်ပညာရှင်ကြီး အယ်(လ်)ဖရစ်(ဒ်)ဘီနေး **[Alfred Binet]** တံ ၁၉၀၀ ခုနှစ်၌ ချဉ်းကပ်အကူအညီ တောင်းခံကြသည်။ ဘီနေးခေါင်းဆောင်သော ပညာရှင်တို့၏ ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့် ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံးဖြစ်သော ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာစစ်ဆေးလွှာ **[Intelligence Test]** ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ထိုတိုင်းတာစစ်ဆေးလွှာကို ပိုမိုကောင်းမွန် လာအောင် သုတ်သင်ပြုပြင်စီရင်ထားသည့် စစ်ဆေးလွှာသစ်သည် ၁၉၀၆ ခုနှစ်၌ ထပ်ထွက်လာသည်။ သည်ကမှစ၍ ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာ စစ်ဆေးလွှာ တည်ဆောက်ခြင်းပညာသည် ဗြိတိန်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့သို့ ပျံ့နှံ့လာခဲ့သည်။

တိုင်းတာစစ်ဆေးခြင်း မပြုမီဉာဏ်ရည်ဟူသည် ကို ဘာနည်းဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရသည်။

အဘိဓာန်ပေး အဓိပ္ပာယ်များအရဆိုလျှင် ဉာဏ်ရည်ဆိုသည်မှာ

(၁) အတွေ့အကြုံမှ သင်ယူခြင်းနှင့်
သိနားလည်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သော
စွမ်းရည်

(၂) အခြေအနေသစ် တစ်ခုနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံ
တွေ့လျှင် မြန်မြန်ဆန်ဆန်နှင့်
အောင်အောင်မြင်မြင်နှင့် တုံ့ပြန်နိုင်သော
စွမ်းရည်။

(၃) ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းခြင်း၊ အပြုအမူ
အပြောအဆို၊ အလုပ်အကိုင်တို့ကို
လမ်းညွှန်ပုံကိုင်ခြင်းစသော... စသော
ကိစ္စတို့၌ကြောင်းကျိုး ဆက်သွယ်စဉ်းစား
ဆင်ခြင်မှုကို ထိရောက်အောင်မြင်အောင်
သုံးနိုင်သော **စွမ်းရည်။**
တို့ဖြစ်ကြသည်။

ဉာဏ်ရည်ဆိုသည်မှာ စွမ်းရည်ဖြစ်လေသည်။
စွမ်းရည်ဆိုသည်မှာလည်း **ကိန်း၍နေသော** သဘော
ဖြစ်သည်။ ဘွားဘွားပေါ်ထွက်ပြချက်မှ ပြမည်။

ဤစကားကို နားလည်ရန်စွမ်းရည် **[ability]**ကို
အောင်မြင်ရရှိမှု **(achievement)**နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခွဲခြား
၍ သိရလေမည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

အောင်မြင်ရရှိမှုဆိုသည်က တစ်နည်းမဟုတ်
တစ်နည်း ဘွားဘွားပေါ်နေသော အခြင်းအရာ ဖြစ်
သည်။

ကလေးနှစ်ယောက်ကို ယှဉ်ကြည့်ပါ။ ကျောင်း
နေသောကလေးတစ်ယောက်က စာတွေကို ဒေါက်ဒေါက်
မြည်အောင် ရွတ်ပြနိုင်သည်။ ဂဏန်းတွေ တွက်ပြနိုင်
သည်။ ပထမဝိဝင်ပညာအကြောင်း ပြောပြနိုင်သည်။
ရေဆိုသည်မှာ H_2O ဟုပင် ပြောကောင်း ပြောနိုင်မည်။
ကျောင်းမနေရဘဲ နွားကျောင်းနေသော ကလေးတစ်
ယောက်ကမူ ဘာစာတွေမှလည်း ရွတ်မပြနိုင်။ ဂဏန်း
လည်း မတွက်တတ်။ ပထဝီလည်း မသိ၊ ရေဆို
သည်မှာ အိတ်ချ်တူးအို ဆိုသည်ကို သိရန်ဝေးစွ။
အိတ်တို့ အိုတို့ကိုပင် မသိ။ ထိုကလေးနှစ်ကို ယှဉ်ပြီး
ကျောင်းနေသော ကလေးက ဉာဏ်ပိုကောင်းသည်ဟု
ပြောလျှင် မှန်မည်လော...?

ကျောင်းနေသော ကလေးက အောင်မြင်ရရှိမှု
တွေကို ပြနေခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အောင်မြင်မှုရရှိ
မှုသည် စွမ်းရည်တစ်ခုတည်းမဟုတ်။ စွမ်းရည်နှင့်
အခွင့်အလမ်း **[opportunity]** တို့ ပေါင်း၍ ပေါ်လာ
သော သဘောသာဖြစ်လေသည်။ အခွင့်အလမ်းဆိုသည်

မှာလည်း ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို ဆိုလိုသည်။ နွားကျောင်းနေရသော ကလေး၌ ကိန်းနေသော ဉာဏ်ရည်ရှိနိုင်လင့်ကစား၊ အခွင့်အလမ်း (ဝါ) ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ မပေးသောကြောင့် အောင်မြင်ရရှိမှု မပြနိုင်ရှာ။

စိတ်ပညာရှင်က အခွင့်အလမ်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ပယောဂမပါသော ဉာဏ်ရည်သက်သက်၊ သန့်သန့်ကို တိုင်းတာလိုသည်။

စိတ်ပညာရှင်တွေက တိုက်ရိုက်ကြီးတော့ မဆိုပါ။ သို့ရာတွင် သူတို့အလိုရှိသည်ကား ညူးရဲ(လ်) ပလတ်စတစ်စတီ **[neural plasticity]** ဟု တင်စားပြောရမယ့် ဦးနှောက် နှာ(ဗ်)စဲ(လ်)တို့၏ မူလပကတိကိုယ်နှိုက်က ပြုပြင်ပြောင်းလဲလွယ်နိုင်စွမ်း ဖြစ်သည်။ အရပ်သုံးစကားနှင့် စွန့်ပြောပါမည်။ လေ့လာထားမှုတွေမပါ၊ လေ့ကျင့်ထားမှုတွေမပါ၊ အခြားသောပတ်ဝန်းကျင်ပယောဂတွေ မပါသော ပင်ကိုဦးနှောက်ကောင်းမှု သက်သက်သာဖြစ်သည်။ တစ်နည်းသော ဉာဏ်ရည်တိုင်းသောအခါ၌ ဉာဏ်ရည်မှတစ်ပါး အခြားမဟုတ်သော ဉာဏ်ရည်ကိုသာ တိုင်းတာလိုကြသည်။ အပြောသာ လွယ်သည်။ အလုပ်က ခက်သည်။

အဏုမြူခေတ်မတိုင်မီက အဏုမြူသက်သက်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

သန့်သန့်ကို သိရှိတွေ့မိရန် ရူပဗေဒပညာရှင်တို့ မည်မျှ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြရကြောင်း လူတို့ ရိပ်မိကြသည်။ ဉာဏ်ရည် သက်သက် သန့်သန့်ကို သိရှိတွေ့မိစေရန် စိတ်ပညာ ရှင်တို့၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြခြင်းသည် အဏုမြူ ရူပဗေဒပညာရှင်တို့၏ ကြိုးပမ်းမှုအောက် မနိမ့်ကျပါ။
ယနေ့ စိတ်တိုင်းမှုပညာရှင်ကို ဉာဏ်ရည်ဆို သည် ဘာနည်းဟု သွားမေးပါ။ သူ၏ အရိုးသားဆုံးနှင့် အမှန်ဆုံးအဖြေကား...

Intelligence is what is measured by the intelligence test.

ဉာဏ်ရည်ဆိုသည်မှာ ဉာဏ်ရည်တိုင်း စစ်ဆေး လွှာ (ကိရိယာ)က တိုင်းပြုသောအရာဖြစ်သည်။

ဟူသတည်း။

လူက ခက်သည်။ အရိုးသားဆုံးနှင့် အမှန်ဆုံး အဖြေကို ကြိုက်နိုင်မည် မဟုတ်။

အမှန်ကား... စိတ်တိုင်းတာမှု ပညာရှင်က စိတ်တိုင်းတာခြင်းကို အတိုချုပ် ဖြေသွားခြင်း ဖြစ်လေ သည်။

ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာခြင်း အပါအဝင် စိတ်တိုင်း တာရေး၌ စိတ်တိုင်းတာမှုပညာရှင်တို့ ကျားကုတ်ကျား ခဲ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ဖြေရှင်းရသော ပြဿနာနှစ်ခု (ဝါ)မရမနေ လိုအပ်ချက်နှစ်ခုရှိသည်။ ဤပြဿနာ

နှစ်ခုကိုမှ မဖြေရှင်းနိုင်လျှင် ဘေးလူတွေကိုဖယ်ထား။
သိပ္ပံပညာရှင်ချင်း ရယ်ဖွယ်ဖြစ်မည်။ ကြိုးပမ်းသမျှ
လည်း သဲထဲ ရေသွန်ဖြစ်မည်။

ယင်းပြဿနာနှစ်ခုကို ဗလစ်ဒတီ **[validity]**
နှင့် ရီလိုင်အဘဲလတီ **[reliability]** ဟု ခေါ်သည်။
သင့်မြတ်မှန်ကန်မှုနှင့် စိတ်ချအားထားရမှုဟု ကျွန်တော်
ဘာသာပြန်ပါမည်။

အရာတစ်ခုသည် သဘောသဘာဝအရ လည်း
ကောင်း၊ ယုတ္တိဗေဒအရလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒိဋ္ဌအရ
လည်းကောင်း ဝေဖန်သုံးသပ်မှုကို ကြံကြံခိုင်ပါမှ
ထိုအရာ၌ သင့်မြတ်မှန်ကန်မှုရှိသည်။ အရပ်စကားနှင့်
ပြောရလျှင် မဆိုင်တာမဖြစ်ရ။ ဆိုင်တာသာဖြစ်ရမည်။

လူတစ်ယောက်ကို ချိန်ခွင်ပေါ်တင်ပြီး အလေး
တွေနှင့်တိုင်းတာ(ချိန်)သည်။ ထိုနောက် ထိုသူ၏
အရပ်အရှည်သည် ပိဿာသုံးဆယ်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်
သည်။

ချိန်ခွင်သည် အရပ်အရှည်ကိုမတိုင်း။ ကိုယ်
အလေးချိန်ကိုသာ တိုင်းသည်။ ပိဿာသည်လည်းအတို
အရှည်ကိုတိုင်းသောတိုင်းတာမှုစံမဟုတ်။ အလေးအပေါ့
ကိုသာ တိုင်းသော တိုင်းတာမှုစံသာလျှင်ဖြစ်သည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ထိုကြောင့် ဤကိစ္စ၌ တိုင်းတာသောကိရိယာ (ချိန်ခွင်) သည် လည်းကောင်း၊ ပိဿာသည်လည်းကောင်း သင့်မြတ်မှန်ကန်မှုမရှိ။ တိုင်းတာဆုံးဖြတ်ချက်သည် လည်း မသင့်မြတ် မမှန်ကန်။

လူတစ်ယောက်က ထမင်းတွေ မဆုံမပြဲစားထား သည်။ ရေတွေလည်း ဝင်သမျှသောက်ထားသည်။ အင်္ကျီထူထူ၊ ဘောင်းဘီထူထူလည်း ဝတ်ထားသည်။ အိတ်တွေတွင်းမှာလည်း ခဲတုံးတွေ သံတုံးတွေ ထည့် ထားပြီး သားရေဖိနပ် အကြီးကြီးကိုလည်း စီးထားသေး သည်။ သူ့ကို ချိန်ခွင်၌ ချိန်ပြီးတွေ့ရှိသည့်အတိုင်း သူ့ကိုယ်အလေးချိန် ပေါင်တစ်ရာဆုံးဆယ် ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ဤတိုင်းတာမှုရော၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ရော မသင့်မြတ် မမှန်ကန်။ သူ့ကိုယ်အလေးချိန်၌ အခြင်း အရာတွေ၏ အလေးချိန်တွေ ပါနေသည်။

ဤအစွန်းရောက် ဥပမာများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင် ရာ တိုင်းတာမှု၌ ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲ ဖြစ်သည်။ သိမ်မွေ့ သော စိတ်တိုင်းတာရေး၌ကား သတိမပြုလျှင်၊ ဂရု ဓမ္မ မထားလျှင် ဖြစ်တတ်သည်။

စိတ်တိုင်းတာမှု ကိရိယာတစ်ခုသည် မိမိတိုင်း တာပါသည်ဆိုသော အရာမှတစ်ပါး အခြားအရာကို

မတိုင်းတာမိပါမှ ထိုကိရိယာကို သင့်မြတ်မှန်ကန်သော ကိရိယာဟု ခေါ်သည်။

ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာ စစ်ဆေးလွှာနှင့်အခြားနည်း ဉာဏ်ရည်တိုင်း ကိရိယာများတွင် စိတ်ပညာရှင်က အထူးဂရုစိုက် ရွေးချယ်စီစဉ်ပေးထားသော အရာများ ပါသည်။ ထိုအရာများကို အိုင်တင် **[item]**များဟု ခေါ်သည်။ အိုင်တင်များကား ဖြေရမည့်မေးခွန်းလေး များ၊ လုပ်ရမည့် အလုပ်လေးများ၊ ခွဲခြားရွေးချယ် ပြုရမည့် ကိစ္စလေးများစသည်...စသည်...ဖြစ်သည်။ ယေဘုယျဆိုရလျှင် တိုင်းတာသူက တိုင်းတာခံရသူ ကို ခိုင်းထားသော အလုပ်လေးများဖြစ်လေသည်။ တိုင်းတာခံရသူက လုပ်ပြရ၏။ သူ လုပ်ပြခြင်း **[Per- formance]** ကို အမှတ်ပေးသည်။ ထိုရမှတ်ပေါ် မူတည်၍ ဉာဏ်ရည်အမှတ် သတ်မှတ်သည်။

စိတ်ပညာရှင်အတွက် ထိုကဲ့သို့ အိုင်တင်ကလေး များကို ရွေးချယ်စီစဉ်ရသည်မှာ အခက်ခဲဆုံးနှင့် လက် အဝင်ဆုံးဖြစ်သည်။ အိုင်တင်လေးများသည် ဉာဏ်ရည် ကို အမှန်ပင်စမ်းရမည်။ မိမိ၏ အိုင်တင်ကလေးများ သည် ဉာဏ်ရည်ကိုစမ်းပါသည်ဟု စိတ်ပညာရှင်က ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်နည်းဖြင့် မိမိဖာသာဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိ။ ယင်း တို့သည် အမှန်ပင် ဉာဏ်ရည်ကိုစမ်းကြောင်း ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

နည်းဖြင့် ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ပြနိုင်ရမည်။ အခြား ပညာရှင် တို့၏ အစစ်အဆေးကို ခံနိုင်ရမည်။ မိမိ၏ အိုင်တင် များသည် ဉာဏ်ကိုစမ်းသည်ဖြစ်ကြောင်း အတည်ပြု ထောက်ခံပေးသည် အိတ်စတားနဲလ်ခရိုက်တာရီယမ် **[external criterion]** ခေါ် လွတ်လပ်သည့် ပြင်ပ အဆုံးအဖြတ်ပေးစံများရှိရသည်။ ဥပမာ- အတန်း တစ်ခုတည်းမှ ကျောင်းသားများကို အိုင်တင်များပါသည့် ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာ စစ်ဆေးလွှာနှင့် တိုင်းတာရရှိသော ဉာဏ်ရည်အမှတ်များ၏ အနိမ့်-အမြင့်သည် ထို ကျောင်းသားများရရှိသော စာမေးပွဲအမှတ် အနိမ့်- အမြင့်၊ ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ လက်တွေ့သိရှိထားသော ထိုကျောင်းသားများ၏ ဉာဏ်ရည်အနိမ့်-အမြင့် စသည် တို့နှင့် အပြန်အလှန်စပ်ဆိုင်ညီညွတ်ရသည်။ ယင်းသို့ စပ်ဆိုင် ညီညွတ်ခြင်းကို ကော်ရလေးရှင်းကိုအက် ဖီရှင့်(တ်) **[correlation coefficient]**ခေါ် စာရင်းအင်း သင်္ချာပညာတွက်ကိန်းနှင့် တိုင်းတာပြရသည်။

အိုင်တင်ရွေးပုံတွေ၊ စီစဉ်ပုံတွေ၊ အမှတ်သတ်မှတ် ပုံတွေ၊ ပြင်ပအဆုံးအဖြတ်ပေး၊ စံရွေးချယ်ပုံတွေ၊ တိုင်းတာပုံ စည်းကမ်းနည်းလမ်း စနစ်ချပုံတွေကို အထူးပညာရပ်ကိစ္စတွေ ဖြစ်သောကြောင့် အသေးစိတ် မရေးတော့ပါ။

ဉာဏ်ရည်တိုင်းဟာ စစ်ဆေးလွှာ(ဝါ)ကိရိယာ တစ်ခု တည်ဆောက်ရာ၌ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျပြီး သင့်မြတ်မှန် ကန်မှုသည် အလွန်အရေးကြီးကြောင်း၊ အလွန်လည်း လက်ဝင်ကြောင်း၊ အလွန်လည်း အချိန်ယူရကြောင်း၊ အလွန်လည်း အကုန်အကျများကြောင်း၊ အလွန်လည်း ဂရုဓမ္မ ထားရကြောင်းသာ အတိုချုပ်ပြောလိုပါသည်။

ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာ စစ်ဆေးလွှာတစ်ခု၌ သင့် မြတ်မှန်ကန်မှု ရှိရုံနှင့် မပြီးသေး။ စိတ်ချအားထားရမှု လည်း မရှိမဖြစ် ရှိရမည်။ စိတ်ချအားထားရမှုဟူသည် ကား စစ်ဆေးတိုင်းတာသည့်အခါတိုင်း မဖောက်မပြန် မှန်မှန်တိတိ တိုင်းတာပြနိုင်ရမည်။

ဥပမာ-အတို-အရှည်တိုင်းရန် ပေတံကို ရော် ဘာမျှောကြိုးနှင့် လုပ်ထားသည် ဆိုပါစို့။ တစ်ခုတည်း ကို တစ်ခါနှင့်တစ်ခါတိုင်းရာ၌ မကူညီနိုင်တော့။ တစ်ယောက်တိုင်းသည်နှင့် အခြားတစ်ယောက်တိုင်း သည် တို့လည်း မတူတော့။ မမှန်သော နာရီ၊ အလေး ခိုးရန် ပြုပြင်ထားသော ချိန်ခွင်တွေအကြောင်း လူတိုင်း သိသည်။ ဤသို့ ခုတစ်မျိုး ခုတစ်မျိုး ဖြစ်နေသော တိုင်းတာမှုကိရိယာကို စိတ်ချအားထားရမှု မရှိသော ကိရိယာဟု ခေါ်သည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ဉာဏ်ရည်တိုင်းကိရိယာ၌ စိတ်ချအားထားရမှု ရှိအောင် လုပ်ရသည်က ပိုမိုသိမ်မွေ့ခက်ခဲသည်။ ဥပမာတစ်ခုကိုပဲကြည့်ပါ။ သံတုံးတစ်တုံး၊ သစ်တုံးတစ်တုံးကို တိုင်းတာသည်ဆိုပါတော့။ ကိရိယာ၏ စိတ်ချအားထားမှုကသာ အရေးကြီးသည်။ သံတုံး၊ သစ်သားတုံးတို့က စိတ်ချရသည်။ ခုတစ်မျိုး ခုတစ်မျိုး မဖြစ်။ ဉာဏ်ရည်အတိုင်းခံရသော အရာကား လူဖြစ်သည်။ သူက တစ်ချိန်နှင့်တစ်ချိန်မတူ။ ပြီးတော့ သူက မှတ်ဉာဏ်ရှိသူလည်း ဖြစ်သေးသည်။ သူ့ကို ဉာဏ်ရည်တိုင်းကိရိယာ တစ်ခုတည်းနှင့် ဒုတိယအကြိမ် တိုင်းသည် ဆိုပါစို့။ သူက ‘သိပြီး’ ‘ကြုံပြီး’ ဖြစ်နေသောကြောင့် ‘ပါး’သွားပြီ။ ဒုတိယအကြိမ်၌ သူ့လုပ်ဆောင်မှုသည် ပထမအကြိမ်နှင့် မတူတော့။ ထိုကြောင့် စိတ်ပညာရှင်သည် စိတ်ချအားထားရမှုအတွက် တူညီသော်လည်း ခြားနားသည့် စစ်ဆေးလွှာ(ဝါ)ကိရိယာ **[equivalent test]** ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တူညီသော်လည်း ခြားနားသည့်လူများ **[equivalent subject]** ကို သော်လည်းကောင်း သုံးရသည်။ စာရင်းအင်း သင်္ချာနည်းများနှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ကိုက်ညီခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုလုပ်ရသည်။

စိတ်ချအားထားရမှုသည်လည်း အလွန်အရေးကြီးသည်။ အလွန်လက်ဝင်သည်။ အလွန်ဂရုစမ္မထားရသည်။

ရှေ့ဆက်မဆွေးနွေးမီ ပြောသာပြောနေကြပြီး သဲသဲကွဲကွဲမှု ဘာမှန်းမသိကြသော အိုင်ကျူ [IQ] အကြောင်း ရှင်းလင်းပြချင်ပါသည်။

ဉာဏ်တိုင်းစစ်ဆေးလွှာများတွင် အိုင်တင် လေးများကို ရွေးချယ်လျက် စီစဉ်ရကြောင်း အထက်၌ ဆိုခဲ့ပြီ။ ဘယ်သို့ရွေးချယ်၍ ဘယ်သို့ စီစဉ်ရသနည်း။

ပေတံတစ်ချောင်းပေါ်တွင် လက်မအစိပ်လေးတွေ၊ စင်တီမီတာလေးတွေ စိပ်ပြီး စီစဉ်ရသည်ထက် ပိုခက်၊ ပိုလက်ဝင်ပြီး ပိုသိမ်မွေ့သည်။

၁၉၀၈ ခုနှစ်၌ ထပ်မံပြုပြင် ပြုလုပ်လိုက်သော ဘီနေး-ဆိုင်မင် [Binet Simon] စစ်ဆေးလွှာက အိုင်တင်ကေးတွေ၏ ခက်-လွယ်မှုကို အသက်အရွယ်အလိုက် ပိုင်းခြားစီစဉ်မှု [age scale]ဟု ခေါ်သည်။ အကြင်အသက်အရွယ်ရှိသော ကလေးအများစုသည် အကြင်အိုက်တင်ကလေးများကို မှန်မှန်ကန်ကန် တုံ့ပြန်ဖြေဆိုနိုင်သည်ဆိုပါစို့။ ထိုအိုင်တင်ကလေးများသည် ထိုအသက်အရွယ်နှင့် ဆီလျော်လိုက်ဖက်ပြီး ဖြေဆို၍ ရှိသော ရမှတ် [score] သည် ထိုအသက်အရွယ်၏

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ရမှတ် **[age score]** ဖြစ်လေသည်။ ထိုအသက်အရွယ်
၏ ရမှတ်ကို စိတ်သက် **[mental age]** ဟုခေါ်သည်။
ဘီနေးတို့၏ စစ်ဆေးလွှာနှင့်စစ်၍ ကလေးတစ်ဦးသည်
စိတ်သက် ၅ နှစ်နှင့် ၂ လ ရှိသည်ဟု အဖြေထွက်သည်
ဆိုပါအံ့...။ မည်သို့၍ အဓိပ္ပာယ်ရှိမည်နည်း...?

ထိုကလေး၏ တကယ့်အသက်(ဝါ) ဇာတာ
သက် **[cronological age]** သည် မည်မျှပင်ရှိစေ
သူ့စွမ်းရည်က ဇာတာအသက် ၅ နှစ်နှင့် ၂ လရှိသော
အခြားကလေးတို့၏ ပျမ်းမျှလုပ်ပြမှု **[average per-
formance]** နှင့် တူသည်။ [ထိုပျမ်းမျှ လုပ်ပြမှုကို
ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်နည်းကျ တွက်ပြီး၊ တိုင်းပြီး ရှိနေရမည်။]
ထို့ကြောင့် ထိုကလေး၏ ဇာတာသက် မည်မျှပင်ရှိစေ၊
ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာ စစ်ဆေးလွှာက စိတ်သက် ၅
နှစ်နှင့် ၂ နှစ်လဟု ပြနေသည်။ စိတ်သက်ဆိုသည်မှာ
စိတ် (ဝါ) ဉာဏ်ရည်၏ ရင့်ကျက်မှု **[mental
maturity]**ကို ညွှန်းသည်။

၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် ဂျာမန်စိတ်ပညာရှင် စတန်း
[Stern]က အဆိုပြုသောကြောင့် အင်တဲလဂျင့်(စ်)
က ဝိုးရှင့်(တ်)ခေါ် (အိုင်ကျူ)ကို သုံးရန် သဘောတူ
လက်ခံလာကြသည်။ အိုင်ကျူဆိုသည်မှာ စိတ်သက်
[MA]ကို ဇာတာသက် **[CA]** နှင့်စားပြီး ၁၀၀ နှင့်

၆၈

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်

$$\begin{array}{l} \text{မြောက်ထားခြင်းဖြစ်ရာ...} \\ \text{အိုင်ကျူ} \quad = \quad \frac{\text{စိတ်သက်}}{\text{ဇာတာသက်}} \quad \mathbf{X ၁၀၀} \end{array}$$

ဟု ဖော်ပြသည်။

၁၉၂၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားသော ကလေးတစ်ဦးကို ၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့၌ ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာနှင့် စစ်ဆေးသောအခါ စိတ်သက်မှတ် ၆ ရသည်ဆိုပါစို့။ ထိုအခါ...

$$\frac{၆}{၆} \quad ၁၀၀ = ၁၀၀$$

ထိုကလေး၏ အိုင်ကျူမှာ ၁၀၀ ဖြစ်သည်။ သူ့စိတ်သက်နှင့် ဇာတာသက်အတူတူဖြစ်သည်။ သူ့ဉာဏ်ရည်မှာ သာမန်ဖြစ်သည်။ အခြားကလေး တစ်ယောက်က ၆ နှစ်သားပင်ဖြစ်သော်လည်း တိုင်းတာချက်အရ စိတ်သက်မှတ် ၁၀ ရသည်။ သူ့အိုင်ကျူက ၁၆၆ ဖြစ်သည်။ သူ့ဉာဏ် ရည်ကျက်မှုက သူ့အသက်ထက် ရှေ့က ပြေးနေသည်။ နောက်ကလေးတစ်ဦးက ၆ နှစ်သားပင် ဖြစ်လေသည်။ ဉာဏ်ရည်တိုင်းလွှာရမှတ်က စိတ်သက် ၄ ဖြစ်သည်။ သူ့အိုင်ကျူက ၆၆ ဖြစ်သည်။ သူ့ဉာဏ် ရည်ကျက်မှုက သူ့အသက်နောက်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

မှာ ကျန်ရစ်နေရစ်သည်။

ယခု ဥပမာများကိုကြည့်လျှင် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာကို ဖြေ၍ရသော အမှတ်သက်သက်၌ ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ် မရှိသေး။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသော သတ်မှတ်ထားသည့်စံနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါမှ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူ၍ ရသည်။ ထိုသို့ သဘောရှိသောစံကို နော်မ [norm]ဟု ခေါ်သည်။

စိတ်သက်သည် အသက်အရွယ်အခြေပြုစံ [age norm'] ဖြစ်သည်။ တခြားစံများလည်း ရှိသေးသည်။ အတန်းအခြေပြုစံ [grade Norm]၊ ပါစင်တိုင်း(လ်)စံ၊ [percentile norm] ဟုခေါ်သော ရာခိုင်နှုန်းအဆင့်ပြစံတို့လည်း ရှိကြသေးသည်။ ဥပမာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်က သုံးသော အားမီအယ်(လ်) ဖာ [Army Alpha] ခေါ် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာရှိသည်။ ထိုစစ်ဆေးလွှာနှင့် တိုင်း၍ လူတစ်ယောက်၏ ရမှတ်သည် ၁၆၈ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ သည် အတိုင်းဆိုလျှင် ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ်မရှိသေး။ သို့ရာတွင် ပါစင်တိုင်း(လ်)စံနှင့် ယှဉ်ကြည့်သောအခါ အမှတ် ၁၆၈ အထက် ရရှိသော တက္ကသိုလ်မောင်မယ်သစ်လွင် ၃၅ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထိုအခါကျမှ

အမှတ် ၁၆၈ ရသူသည် ဉာဏ်ရည်အတော်မြင့်သူဟု သိရသည်။

ဤမျှနှင့်ပင် စာဖတ်သူအချို့ ခေါင်းရှုပ်ကြမည် ကို ကျွန်တော် စိုးရိမ်ပါသည်။ ဤမျှ၌ သင်္ချာစနစ် တွေ၊ စာရင်းအင်းပညာနည်းတွေ မပါသေးပါ။ ပါလျှင် ကား ဦးခေါင်းပတ်ချာလည်သွားနိုင်သည်။

သို့ရာတွင် စိတ်တိုင်းတာခြင်းပညာမှ သိပ္ပံပညာ ရှင်တို့ ဘာလုပ်ကြသည်ကို ရိပ်မိမည် ထင်ပါသည်။

ရုပ်ကိုတိုင်းတာရာ၌ တိုက်ရိုက်တိုင်းတာ ချိန်ရသော အခြေအနေတွေ ရှိသည်။ စိတ်ကိုတိုင်းသော အခါ ဥပမာ- ဉာဏ်ရည်ကိစ္စ၌ ပြုလုပ်မှုမှတစ်ဆင့် သာ သွယ်နွယ်၍ တိုင်းသည်။ စိတ်တိုင်းတာမှုက ရသော ကိန်းဂဏန်းသည် ပေတံတစ်ချောင်း၊ ချိန်ခွင် တစ်ခုမှရသော ကိန်းဂဏန်းတို့ကဲ့သို့ သူ့ဖာသာသူ ချက်ချင်းလက်ငင်း အဓိပ္ပာယ်မရှိ။ နှောမ်းခေါ်စံများနှင့် ယှဉ်နှိုင်းကြည့်မှသာ အဓိပ္ပာယ်ရှိလာသည်။

သို့ရာတွင် အခြားသိပ္ပံပညာများမှ တိုင်းတာမှု နှင့် စိတ်တိုင်းတာခြင်းပညာမှ တိုင်းတာမှုတို့၌ တူညီမှု များရှိကြသည်။ အဓိကတူညီမှုများကား ယုတ္တိဗေဒ သဘော ခိုင်လုံသော သဘောတရားအခြေခံရှိခြင်းနှင့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်နည်းကျ ဖြစ်ခြင်းတို့ပါသည်။ ။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

(၅)

ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာမှုသည် ပြင်သစ်ပြည်၌ စတင် ခဲ့သော်လည်း တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှု အဆင့်ဆင့် သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဟူးအေး [Huey]က ၁၉၀၁ ခုနှစ်တွင်လည်း ကောင်း၊ ဂျော့ဒတ်(တ်) [Goddard] က ၁၉၁၁ ခုနှစ် တွင်လည်းကောင်း၊ ဘီနေး-ဆိုင်မွန် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေး လွှာကို ဘာသာပြန်ခဲ့သည်။ နောင်တွင် ဘာသာပြန်ရုံ သာမက ပြုပြင်စီစဉ်ခြင်း [revision] တွေကို ထိပ်သီး စိတ်ပညာရှင်တို့က ၁၉၁၂ ခုနှစ်မှစကာ ၁၉၃၇ ခုနှစ် အတွင်း၌ ခုနစ်ကြိမ် ခုနစ်မျိုး ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာဆိုသည်မှာ ဘာသာပြန် ကူးချရုံနှင့် မရ။ အသုံးပြုမည့် လူ့ဘောင်မှ လူသားများ နှင့် ဆီလျော်လျောက်ပတ်ရန် ပြုပြင်စီစဉ်ခြင်းတွေ ပြုလုပ်ရသည်။ ထို့အပြင် ပေါ်စက ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေး လွှာများသည် အပြစ်အနာအဆာနှင့် ချွတ်ယွင်းမှုများ ရှိနေသေးသည်။ ယင်းတို့ကို စိစစ်သုတ်သင်၍ သင့်မြတ် မှန်ကန်မှုနှင့် စိတ်ချအားထားရမှု ကောင်းသည်ထက် ကောင်းရန် ပြုပြင်စီစဉ်ခြင်းတွေ အကြိမ်ကြိမ် အထပ် ထပ် ပြုလုပ်ကြရသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း တိုင်းတာ ခြင်းပညာသည် ကမ္ဘာ၌ တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်

လာနေရာ ထိုပညာမှ သင်္ချာစနစ်များ၊ စာရင်းအင်းပညာ နည်းနာများကို စိတ်တိုင်းတာခြင်းပညာရှင်တို့က ဉာဏ် ရည်စစ်ဆေးလွှာတည်ဆောက်ခြင်း၌ ထည့်သွင်း အသုံး ပြု၍ ပြုပြင်စီစဉ်ခြင်းတွေ ပြုလုပ်ကြရသည်။ အဆင့် တစ်ဆင့်တွင်သာ ဒူးနဲ့တင်းတိမ် ကျေနပ်နေ၍ မရ။

ကမ္ဘာကျော်ပြီး နိုင်ငံအများကပင် စံပြုထားရ သော စတင်းဖို့(ဒ်)ဘီနေး **[Stanford Binet]** ဉာဏ် ရည်စစ်ဆေးလွှာကို နမူနာအဖြစ်ကြည့်ပါ။

ဤစစ်ဆေးလွှာ၏ အမည်အမှန်ကား စတင်းဖို့ (ဒ်) ပြုပြင်စီစဉ်ခြင်း **[Stanford Revision]** ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

စတင်းဖို့(ဒ်) ဆိုသည်မှာ ကျော်ကြားသော တက္ကသိုလ်ကြီးတစ်ခု၏ နာမည်ဖြစ်လေသည်။ ထို တက္ကသိုလ်တွင် စိတ်ပညာရှင်ကြီး **တာမင်း [Terman]** ခေါင်းဆောင်၍ မူလ ဘီနေးဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာ ကို ၁၉၀၁ ခုနှစ်၌ စတင်ပြုပြင် စီစဉ်သည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်ကျခါမှ အပြီးသတ် အချောကိုင် ပုံနှိပ်သည်။ ယင်းကို စတင်းဖို့ဒ်ပြုပြင်စီစဉ်ခြင်း(၁၉၁၆) ဟု ခေါ် သည်။ ယင်းကို တာမင်းပင်ခေါင်းဆောင် ထပ်မံပြုပြင် စီစဉ်ပြန်ရာ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ပြီးသောကြောင့် ထို

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

စစ်ဆေးလွှာကို စတင်းဖို(ဒ်) ပြုပြင်စီစဉ်ခြင်း (၁၉၃၇)
[Stanford Revision (1937)]ဟု ခွဲခြား အမည်
ပေးသည်။

သာမန်လူများက ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာကို စစ်ဆေးလွှာ တစ်ခုတည်းဟု ထင်ကြသည်။ စိတ်ပညာ ရှင်များကမူ ဘက်ထားရီအော့(ဖ်)တက်(စ်) [Bat-tery of tests] ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဘက်ထားရီဆို သော စကား၏အရင်းအမြစ်ကား နိမ့်ရာမှ မြင့်ရာသို့ (တောင်ဆင်ခြေလျှော့ပမာ) မသိမသာ ပြေပြေတတ် သွားသော အစီအစဉ်ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ အစီအစဉ် မျိုးရှိသည့် အိုင်တင်ခေါ် စစ်ဆေးမှုလေးပေါင်းများစွာ ကို ဘက်ထားရီဟုခေါ်သည်။ ဉာဏ်ရည်ဟူသည် အဆင့်ဆင့်ရှိလေရာ ဘက်ထားရီအစီအစဉ်နှင့်သာ တိုင်းတာ၍ရသည်။

မူလ ဘီနေးတို့၏ စစ်ဆေးလွှာတွင် အဆင့်ဆင့် စစ်ဆေးသော အိုင်တင်လေးပေါင်း ၃၂ ခု ပါဝင်သည်။ ယနေ့တိုင် အများဆုံး သုံးကြသော တားမင်း၏ပြုပြင် စီရင်ခြင်း (၁၉၁၆) ၌ အိုင်တင်လေးပေါင်း ၉၀ ပါဝင် သည်။ ၃ နှစ်သားမှ ၁၈ နှစ်သားအထိကို အဆင့်ဆင့် စစ်ဆေးနိုင်သော ဘက်ထားရီ ဖြစ်လေသည်။

မူလဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများကား စကား တတ်သူ၊ စာဖတ်တတ်သူတွေကို စကားလုံး(ဝါ) စာလုံး များနှင့် စစ်ဆေးသောကြောင့် ထိုစစ်ဆေးလွှာများကို ဗာဗယ်(လ်)တက်(စ်) **[verbal test]**များဟု ခေါ်သည်။ စကားအသုံးပြုစစ်ဆေးလွှာများဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ယနေ့တိုင်စစ်ဆေးလွှာအများစုသည် စကားအသုံးပြု စစ်ဆေးလွှာများ ဖြစ်ကြလေသည်။

နိုင်ငံခြားသားများ၊ စာမတတ်သူများ၊ အလွန် ငယ်ရွယ်သော ကလေးများ၏ ဉာဏ်ရည်ကို တိုင်းရာ၌ စကားအသုံးပြု စစ်ဆေးလွှာများကို သုံးမရကြောင်း အထူးတင်ပြရန် မလိုပေ။ ထိုကိစ္စမျိုးတွင် သုံးရန် စကားအသုံးမပြုသော **[non-verbal]** စစ်ဆေးလွှာများ ကို တီထွင်ကြရပြန်သည်။ လုပ်ပြရသော အလုပ်မှ ဉာဏ်ရည်ကို တိုင်းတာသောကြောင့် ထိုစစ်ဆေးလွှာများ ကို ပါဖွမ်းမင့်(စ်)တက်(စ်)**[performance test]** များဟုခေါ်သည်။ အလုပ်အသုံးပြုစစ်ဆေးခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ထိုစစ်ဆေးခြင်းများတွင် အစစ်ဆေး ခံရသူက သစ်သားပြင်၌ ထွင်းထားသောအခေါင်းအချိုင့် များတွင် သစ်သားတုံးလေးတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် ထည့်သွင်းခြင်း၊ ကိုင်တွယ်ဆက်စပ်၍ ဖြေရှင်းရသော ပဟေဠိလုပ်ငန်းစသည့်အရာဝတ္ထုများကို စကားဖြင့်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

မဟုတ်ဘဲ အလုပ်ဖြင့် စီမံပြုရသည်။

တစ်ဖန် ရှေးစစ်ဆေးလွှာများက စစ်ဆေးသူတစ်ဦးတည်းက အစစ်ဆေးခံသူ တစ်ချင်းကိုစစ်ဆေးသည်။ ဤစစ်ဆေးခြင်းများကို တစ်ဦးချင်းစစ်ဆေးလွှာ **[individual test]** များဟု ခေါ်သည်။ အခြေအနေ၏ တောင်းဆိုချက်အရ တစ်ချိန်တည်းတွင် လူအများကို တစ်ပြိုင်နက်စစ်ဆေးရန်အကြောင်းပေါ်လာပါသည်။ တစ်ဦးချင်းသာစစ်ဆေးနေရလျှင် အချိန်မရှိ။ ထိုကြောင့် လူအများကို တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချိန်တည်းစစ်ဆေးနိုင်သော စစ်ဆေးလွှာ(ဝါ)ကိရိယာများ တီထွင်ပြန်သည်။ ထိုစစ်ဆေးလွှာများကို ဂရု(ပ်)တက်(စ်) **[group test]** များဟု ခေါ်သည်။ အုပ်စုလိုက် စစ်ဆေးလွှာများဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။

ပထမဆုံး စကားအသုံးပြုအုပ်စုလိုက် စစ်ဆေးလွှာကို ၁၉၁၄ ခုနှစ်၌ စတင်ခေါင်းဆောင်တီထွင်သူ၏ အမည်ဖြင့် **အော့တစ်(စ်) [Otis]** စစ်ဆေးလွှာဟု ခေါ်သည်။

ထိုအတွင်း ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်လာရာ အမေရိကန်တပ်မတော်သည် လူရွေးရန် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးမှု အရေးတကြီးလိုလာသည်။ ခေတ်သစ်စစ်ပွဲကြီးများတွင် သူ့နေရာနှင့်သူ သုံးရန် ဉာဏ်ရည်ရှိသော

စစ်သားစစ်ဗိုလ်များလိုသည်။ ခေတ်သစ်စစ်ပွဲကြီးများကို ဉာဏ်နည်းသူများနှင့် တိုက်၍ မရ။

အမေရိကန်တပ်မတော်မှ စိတ်ပညာရှင်များ တီထွင်လိုက်သည့် အစောဆုံးနှင့် အထင်ရှားဆုံး ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာကို **Group Examination Alpha [1917]** ဟု ခေါ်သည်။ **အုပ်စုလိုက်စစ်ဆေးခြင်း ‘က’** (၁၉၁၇) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ထိုစစ်ဆေးလွှာ တွင် စစ်ဆေးချက် မျိုးခွဲ **[sub-test]** ပေါင်း ၈ မျိုး ပါပြီး အိုင်တင်ပေါင်း ၂၁၂ ရှိသည်။ ဤတပ်မတော်သုံး စစ်ဆေးလွှာသည် ကျန်နောက်ပေါ်အုပ်စုလိုက် စစ်ဆေးလွှာများက လိုက်တုနိုင်းရသည့် စံပြုစစ်ဆေးလွှာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဤတပ်မတော်သုံး စစ်ဆေးလွှာကိုပင် ကောင်းသထက်ကောင်းရန် ယနေ့အထိအကြိမ်ကြိမ် ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့သည်။ အရပ်သုံးစစ်ဆေးလွှာ အမျိုးပေါင်း ရာပေါင်းများစွာရှိလေရာ အများဆုံးသုံးပြီး အထင်ရှားဆုံး စစ်ဆေးလွှာများကား တားမင်းအုပ်စုလိုက် စစ်ဆေးလွှာ (၁၉၂၀) [**Terman Group Test (1920)**] အမျိုးသား ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာ (၁၉၂၀) [**The National Intelligence Test (1920)**]၊ အော့တစ်(စ်) အုပ်စုလိုက်စစ်ဆေးလွှာ (၁၉၁၉) (**The Otis Group Test**

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

??

(1919)၊ ဟင်မွန် နယ်(လ်)ဆင်စစ်ဆေးလွှာ (၁၉၃၂)
[The Henmon-Nelson Tests (1932)] တို့ဖြစ်ကြ
လေသည်။

လိုအပ်ချက်အရ အလုပ်အသုံးပြုအုပ်စုလိုက်
စစ်ဆေးလွှာ(တ)ကိရိယာများကိုလည်း တီထွင်ကြပြန်
ရာ တပ်မတော်သုံး အုပ်စုလိုက်စစ်ဆေးခြင်း ‘ခ’
(၁၉၁၇) [Group Examination Beta (1917)]နှင့်
ယင်းကို ပြုပြင်စီစဉ်ထားသော စစ်ဆေးလွှာသည်
အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သည်။ အခြားအခြားသော အလုပ်
အသုံးပြု အုပ်စုလိုက်စစ်ဆေးလွှာများလည်း များစွာ
ရှိပါသေး၏။

ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာ(ဝါ) ကိရိယာများကို
အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည်အတိုင်း စကားအသုံးပြု
စစ်ဆေးလွှာ၊ အလုပ်အသုံးပြုစစ်ဆေးလွှာ၊ တစ်ဦးချင်း
စစ်ဆေးလွှာ၊ အုပ်စုလိုက်စစ်ဆေးလွှာဟု ခွဲခြားတီထွင်
ကြရုံမက နှေး-မြန် ပဓာနပြု စစ်ဆေးလွှာ [speed
test] နှင့် အစွမ်းပဓာနပြု စစ်ဆေးလွှာ [power
test] ဟုလည်း ခွဲခြားကြသေးသည်။

နှေး-မြန် ပဓာနပြု စစ်ဆေးလွှာအတွက်
ကြိုတင်၍ စံပြုသတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကန့်သတ်

မူရှိသည်။ စစ်ဆေးလွှာတွင် ပါဝင်သော အိုင်တင်များသည် ခက်-လွယ်ခြင်း၌ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူညီကြသည်။ ကန့်သတ်ထားသော အချိန်အတွင်း ဘယ်နှစ်ခုမှန်မှန်ကန်ကန် ဖြေဆိုနိုင်သနည်း။ ထိုသို့ မှန်မှန်ကန်ကန် ဖြေဆိုနိုင်သော အရေအတွက် အနည်းအများ ပေါ်လိုက်၍ ဉာဏ်ရည်မှတ်တမ်း အနည်းအများကွာခြားမည်။ အများနားလည်အောင် ပြောရလျှင် ဉာဏ်ကောင်းသူက များများကို မြန်မြန်မှန်မှန် ဖြေနိုင်မည်။ ဉာဏ်နဲ့သူက ကန့်သတ်ချိန်တွင်း၌ နည်းနည်း၌သာ ဖြေဆိုမည်။

အစွမ်းပဓာနပြု စစ်ဆေးလွှာတွင်ကား အိုင်တင်ကလေးများ၏ ခက်-လွယ်ခြင်းမတူ။ အလွယ်ဆုံးအိုင်တင်ကလေးများက စခဲ့ရာမှ အိုင်တင်ကလေးများသည် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ခက်,ခက်လာသည်။ အချိန် ကန့်သတ်မှုမထား။ ဖြေလေ့... ။ မဖြေနိုင်သည်မှာ အချိန်ကြောင့်မဟုတ်။ ကိုယ့်အစွမ်းနှင့်သာ ဆိုင်သည်။

ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများ၌ နှေး-မြန် ပဓာနပြုမှုနှင့် အစွန်းပဓာနပြုမှုတို့ကို ကျွမ်းကျင်စွာ ရောစပ်သုံးထားတတ်သည်။

ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာ(ဝါ) ကိရိယာများ ဖြစ်တွန်းလာပုံကို ဤမျှနားလည်လျှင် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေး

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

လွှာတည်ဆောက်ရန်သက်ဝင်ပုံ၊ အချိန်ယူရပုံ၊ သတိပညာကြီးရပုံ၊ ကျွမ်းကျင်မှုလိုအပ်လှပုံတို့ကို စာရှုသူတို့ သဘောပေါက်နိုင်ကြမည် ထင်ပါသည်။

ဤမျှ ဂရုစမ္မထား၍ ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများကို သိပ္ပံနည်းကျ တည်ဆောက်ထားကြသော်လည်း ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးနိုင်စွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးပုံ နည်းစနစ်များကိုလည်းကောင်း၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စစ်ဆေးတိုင်းထွာချက်များလောက် တစ်ကမ္ဘာလုံးက ‘ပုံ၍မယုံ’ နိုင်ကြသေးပါ။

ယခင် ဆိုဗီယက်၊ ရုရှားနှင့် ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံများက ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးနိုင်စွမ်းကို မယုံကြည်ကြ။ သူရိုနိုင်ငံများတွင် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများ မသုံးကြ။

အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများ၊ ဗြိတိသျှဓနသဟာယနိုင်ငံများနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့ကမူ ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာနိုင်စွမ်းကို လက်ခံသည်။ သူရိုနိုင်ငံနှင့် ဆီလျော်လျောက်ပတ်သော ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများကိုလည်း တည်ဆောက်ကြသည်။ ထူးဆန်းသည်ကား ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာခြင်းသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံက စခဲ့သော်လည်း ယနေ့ခေတ်တွင် ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာခြင်းပညာ အပါအဝင် စိတ်တိုင်းတာခြင်းပညာ၌ အမေရိကန်ပြည်

ထောင်စုက ရှေ့မှပြေးနေသည်။ အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ တွေ့ရှိချက်များ၊ နည်းပညာ တိုးတက်မှုများတို့ကို ဂရုစေ့ထား၊ လေးစားကြသည်။ ယူဖွယ်ရာကို ယူ၍ တုဖွယ်ရာကို တုကြသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ကား ဉာဏ်ရည်တိုင်းတာမှုကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထိထိရောက်ရောက် သုံးနေကြသည်။

ထိုနိုင်ငံ၌ ကျောင်းပညာသင်ကြားရေး အောင်မြင်ခြင်းအလားအလာ **[capacity for sucess in school]**ကို တိုင်းတာရန် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများကို ကင်ဒဂါတင်တန်းမှစပြီး ၈-တန်းအဆင့် **[grade VIII]** အထိ (အခြားနည်းများနှင့် တွဲဖက်၍) သုံးကြသည်။ အထက်တန်းကျောင်းများ၊ ကောလိပ်များတွင် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာနှင့် ပညာရေးစွမ်းဆောင် အောင်မြင်မှုစစ်ဆေးလွှာ **[test of educational accomplish-ment]** တို့ကို တွဲသုံးသည်။

ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာဆိုသည်မှာ အထွေထွေ ဉာဏ်ရည် **[general intelligence]** ကိုသာ တိုင်းသည်။ အထူးစွမ်းရည်**[specific capacities]**ကို စူးစိုက်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

သတ်မှတ်တိုင်းတာသော စစ်ဆေးလွှာ (ဝါ) ကိရိယာကို အက်(ပ်)တီကျူတက်(စ်)[**aptitude test**] ဟုခေါ်သည်။ အထုံဝါသနာ စစ်ဆေးလွှာဟု ဘာသာ ပြန်သူက ပြန်သည်။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း တက္ကသိုလ်အချို့ [ဆေး၊ ဥပဒေ၊ ဆရာဖြစ်]က ကျောင်းဝင်ခွင့်ပေးရန် ရွေးချယ်ရာ၌ အခြားအထောက်အထားများအပြင် ဆိုင်ရာ အက်(ပ်)တီကျူ စစ်ဆေးလွှာများကို သုံးကြသည်။

၁။ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်(ပ်)တီကျူတက်(စ်)
[The Medical Aptitude Test]

၂။ စတင်ဖို့(ဒ်)ပညာရေး အက်(ပ်)တီကျူတက်(စ်)
[The Stanford Educational Aptitude Test]

၃။ တရားရေး အက်(ပ်)တီကျူတက်(စ်)
[The Juristic Aptitude Test]

၄။ သတင်းစာပညာ အက်(ပ်)တီကျူတက်(စ်)
[The Journalistic Aptitude Test]

ဟူ၍ ထင်ရှားသော အက်(ပ်)တီကျူတက်(စ်) များ ရှိကြသည်။ ယင်းတို့အနက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နှင့် ထိထိရောက်ရောက် သုံးနေသော စစ်ဆေးလွှာ

ကား ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အက်(ပ်)တိကျတက်(စ်) ဖြစ်လေသည်။

စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ကလည်း ဥပဒေက ခွင့်ပြုသော နေရာဌာနတို့၌ ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာနှင့် အက်(ပ်)တိကျတက်(စ်) များကို သုံးကြသည်။

ထိုတက်(စ်)များတို့ကို အကျယ်ပြန့်ဆုံး၊ အများဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံးသုံးနေသော လုပ်ငန်းဌာနကြီးကား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်ဖြစ်သည်။ တပ်မတော်က သုံးသော **Army Alpha** နှင့် **Army Beta** ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးပြီ။ ထိုစစ်ဆေးလွှာများနည်းတူ ထင်ရှားကျော်ကြားသော တပ်မတော်သုံး အက်(ပ်)တိကျတက်(စ်)ကား စတင်းကွစ်(စ်) စက်မှုလက်မှု အက်(ပ်)တိကျတက်(စ်) **[The Stenquist Mechancial Aptitude Test]**ဖြစ်လေသည်။

စိတ်ပညာရှင်ကြီး တားမင်း၏ အဆိုအရ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၌ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် အထက်တန်း အဆင့်အောက် ကျောင်းများ၌ ကျောင်းသင်ဘာသာရပ် အောင်မြင်မှုရရှိမှု စစ်ဆေးလွှာပေါင်း တစ်နှစ်လျှင် ၁၀ သန်းမှ ၁၂ သန်းနှုန်း သုံးနေသည်။ မူလတန်းကျောင်း

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

နှင့် အထက်တန်းကျောင်းများတွင် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာဖြင့် စစ်ဆေးခြင်း တစ်နှစ်လျှင် ၂ သန်းခန့်ရှိသည်။ ကောလိပ်အားလုံးလိုလိုသည် ကျောင်းဝင်ခွင့်လျှောက်သူများကို အက်(ပ်)တိကျူတက်(စ်)များနှင့် စစ်ဆေးကြသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၌ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပညာရေးစစ်ဆေးခြင်းအဖွဲ့ **[Educational Testing Service]** ဟု ပေါ်လာပါသည်။ သူ့ကို အတိုကောက် အီးတီအက်(စ်) **[ETS]** ဟု ခေါ်သည်။ ဤအဖွဲ့သည် အစိုးရဌာနတစ်ခု မဟုတ်ချေ။ အမြတ်အစွန်း မယူသည့် လွတ်လပ်သော ပညာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ဖြစ်လေသည်။

အီးတီအက်(စ်)၏ လုပ်ငန်းများသည် များပြားကျယ်ဝန်းလှသည်။ ယင်းတို့အနက် အဓိကလုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ ပထမတန်းမှစပြီး တက္ကသိုလ်အဆင့်အထိ ပညာရေးဆိုင်ရာ စစ်ဆေးတိုင်းတာခြင်းစီမံချက် **[testing programs]** များကို ရှေ့ဆောင်-ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြစ်လေသည်။ လူ၏ အပြုအမူတိုးတက်ဖြစ်ထွန်းပုံကို လေ့လာခြင်းနှင့် ထိုလေ့လာမှုများကို သိပ္ပံနည်းကျတိုင်းတာခြင်း၊ ဖော်ပြခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် သုတေသနများလည်း ပြုလုပ်သည်။

အီးတီအက်(စ်)ကို စတင်တည်ထောင်စဉ်က ပညာရှင် ၁၀၀မျှနှင့် စခဲ့သည်။ ပရင်စတန် [Princeton] မြို့ရှိ အထည်အဝတ်စတိုးဆိုင်တစ်ခု၏ အပေါ်ထပ်တွင် ရုံးခန်းဖွင့်ခဲ့သည်။ ၂၃ နှစ်အကြာတွင်ကား အီးတီအက်(စ်) တည်ရာမှာ ပရင်စတန်မြို့ပြင် ရှိ ၃၈၀ ဧက ကျယ်ဝန်းသော ခေတ်မီအဆောက်အဦ ကွန်ပလက်(စ်) ကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေပေပြီ။ ဘဝကို ပညာရေးတိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှု၌ မြှုပ်နှံစောက်ချလုပ်နေသည့် ပညာရှင်ပေါင်း ၁၆၄၄ ဦးရှိသည်။ ထိုသူများတွင် ပညာရေး ကျွမ်းကျင် သူများ၊ စိတ်ပညာရှင်များ၊ အချက်အလက်စစ်ဆေးရေး ပါရဂူများ၊ အနုပညာရှင်များ၊ အယ်ဒီတာများ၊ ဥပဒေ ပညာရှင်များ ပါဝင်ကြသည်။ သူတို့ကို...

‘...တိုင်းတာခြင်းဆိုင်ရာ သိပ္ပံပညာနှင့် ဝိဇ္ဇာ ပညာများကို ပညာရေးအတွက် အလုပ်အကျွေးပြုနိုင်ရန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသူများ...’ ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဤသာဓကများကို ကြည့်လျှင် စိတ်တိုင်းတာ ခြင်းပညာနှင့် ယင်းပညာတွင် ပါဝင်သော ဉာဏ်ရည် တိုင်းပညာသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်နေရုံမက တစ်စုံတစ်ရာ အတိုင်းအတာအထိ ‘ယုံ၍ပုံ’ နေပြီ။ သိပ္ပံစကားနှင့် ပြောရလျှင် အမေရိကန်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ပြည်ထောင်စုတွင် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးခြင်း၏ သင့်မြတ်
မှန်ကန်မှုနှင့် စိတ်ချအားထားရမှုကို ယုံကြည်လက်ခံ
သည်။

စိတ်ပညာရှင်တို့အတွက်လည်း ဉာဏ်ရည် စစ်
ဆေးလွှာ(ဝါ) ကိရိယာများသည် ရှေးက မဖြေရှင်းနိုင်
ခဲ့သော သိပ္ပံပြဿနာများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရေး
အတွက် ထက်မြက်သော သိပ္ပံကိရိယာများ ဖြစ်လာခဲ့
သည်။

စိတ်ပညာနယ်၌ စိန်ခေါ်သော ပြဿနာ
တစ်ခုကား ဗီဇနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်...။ **[Heridity
And Environment]**

ဤဆောင်းပါးဖြစ်ပေါ်လာရန် အစပျိုးပေးလိုက်
သည့် မာရီးနှင့်ဟန်စတိုင်းတို့၏ စာအုပ်သည် မီးလောင်
ဖွယ် မီးစာများနှင့် ပြည့်နေသော ဤဗီဇနှင့် ပတ်ဝန်း
ကျင် ပြဿနာ၌ မြစ်ဖျားခံလာခဲ့သည်။

(၆)

လူ၏ အပြုအမူ အတွေးအကြံ၊ စွမ်းဆောင်ချက်၊ စိတ်ထား၊ သဘောထား၊ စိတ်ဝင်စားမှု၊ ဝါသနာ၊ စရိုက် စသည့်တို့၏ အကြောင်းရင်းတွေကို ရှေးအခါတည်းက ရှာဖွေကြံဆခဲ့ကြသည်။ လူအများ နားလည်သော စကားနှင့်ပြောရလျှင် ‘လူတစ်ယောက်သည် လူတစ်ယောက် မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသနည်း’ ဟူသော ပြဿနာ ဖြစ်၏။ ရှေးအခါကတည်းပင် လူတစ်ယောက်သည် လူတစ်ယောက်ဖြစ်နေခြင်းမှာ ဗီဇနှင့်ပတ်ဝန်းကျင် တည်းဟူသော အကြောင်းရင်းနှစ်ခုကြောင့်ဟု လူတို့ နားလည်ထားကြသည်။

လူတွေကို လေ့လာသောအခါ လူတစ်ယောက် နှင့် လူတစ်ယောက်မတူခြင်း (ဝါ) ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၏ မတူခြားနားခြင်း **[Individual Differences]**

များကို တွေ့ရှိနေရသည်။

အရပ်အမောင်း မတူကြ၊ ကိုယ်အလေးချိန် မတူကြ၊ ရုပ်ရည်ချင်း မတူကြ၊ သွက်လက်ဖျတ်လတ် ပုံ မတူကြ၊ ဉာဏ်ရည်မတူကြ၊ အောင်မြင်မှုရရှိခြင်း မတူကြ၊ စိတ်သဘောထား မတူကြ၊ ဝါသနာစရိုက်... စသည်...စသည်...မတူကြ။

စိတ်ပညာက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းမတူ ခြားနားခြင်းကို သိပွဲနည်းကျ လေ့လာသည်။

ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာများ တီထွင်နိုင်သော အခါ၌ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း ဉာဏ်ရည်မတူ ခြားနားခြင်းသည် စိတ်ပညာရှင်တို့ အလွန်နံ့နံ့စပ်စပ် လေ့လာသော ပညာဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဉာဏ်ရည်မတူ ခြားနားခြင်းသဘာဝကို နားလည်ချင်လျှင် လူနည်းနည်းလေးကို တိုင်းတာနှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ လူတစ်စု၊ လူတစ်အုပ်ကိုသာ ကွက်ရွေး၍ တိုင်းတာနှိုင်းယှဉ်ခြင်း မပြုလုပ်ရပေ။ ဖြစ်နိုင်လျှင် တိုင်းပြည်တွင်းရှိ လူဦးရေအားလုံး **[total population]** ကို တိုင်းတာနှိုင်းယှဉ်ရပေသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု လူဦးရေအားလုံး၏ ဉာဏ်ရည် ကွဲပြားပျံ့နှံ့ခြင်း **[Distribution]**ကို တိုင်း

တာနိုင်ခဲ့သည်။ ဉာဏ်ရည်ကွဲပြားပျံ့နှံ့ခြင်း ဆိုသည်မှာ ဘယ်ဉာဏ်ရည်အဆင့်၌ လူ့ဘယ်နှစ်ယောက် ရှိသနည်းဆိုသည်ကို ပြသသော ကိန်းဂဏန်း ဖြစ်သည်။ ထိုကိန်းဂဏန်းတို့ကို ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ပြသည်။ တိုင်းပြည်၏ လူဦးရေ အဘယ်ရာခိုင်နှုန်းသည် အဘယ်ဉာဏ်ရည်အဆင့်ရှိနေသနည်းဟုပြသည်။ ဉာဏ်ရည်အဆင့်ကို အိုင်ကျုနှင့်ပြသည်။

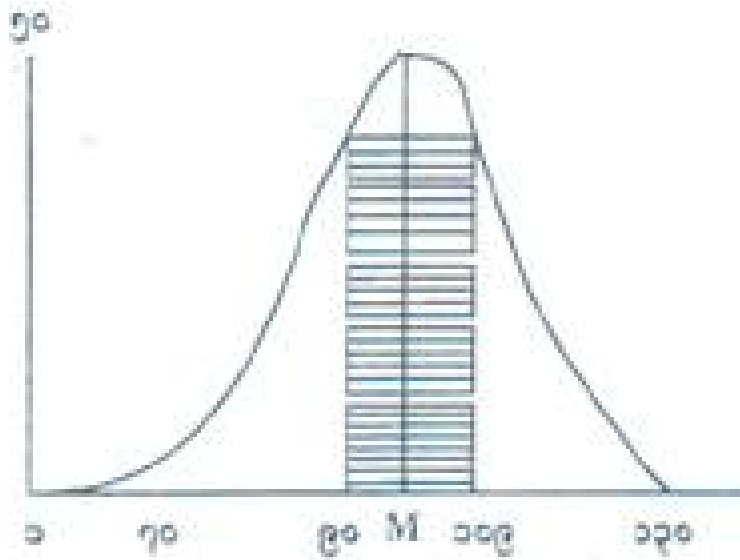
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု လူဦးရေအားလုံး၏ ဉာဏ်ရည်ကွဲပြားပျံ့နှံ့ခြင်းမှာ အောက်ပါဇယား(က) အတိုင်းဖြစ်လေသည်...။

အိုင်ကျု	လူဦးရေရာခိုင်နှုန်း	ဉာဏ်ရည်ဆင့်
၇၀ အောက်	၁%	နို့နည်းလှသူ
၇၀ - ၇၉	၅%	စပ်ကြား
၈၀ - ၈၉	၁၅%	ညံ့သူ
၉၀ - ၁၀၉	၅၈%	လူတန်းစေ့
၁၁၀ - ၁၁၉	၁၅%	တော်သူ
၁၂၀ - ၁၂၉	၅%	ထက်မြက်သူ
၁၃၀ အထက်	၁%	အလွန်ထက်မြက်သူ
ဇယား(က)		

ဆိုက်ကွေ့ မည်မျှပုံ၌ ယုံရမည်နည်း။

၇၉

ထိုကိန်းဂဏန်းများကို ကရပ်(ဖ်)ဆွဲပြသောအခါ ကရပ်(ဖ်)မျဉ်းသည် ဆောက်ပါပုံ(၁)အတိုင်းတွေ့ရသည်။

ဆိုက်ကွေ့အမှတ်များ

ပုံ(၁)ပါ မျဉ်းကွေးကြီးကို ကြည့်ပါ။ ထိုမျဉ်းကွေးကြီးက ခေါင်းလောင်းပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သူ့ကို ခေါင်းလောင်းပုံ မျဉ်းကွေးဟုခေါ်သည်။ သူ့သိပ္ပံနာမည်အပြည့်အစုံကား သနောမယ်(လ်) ပရိုဘောဘီလတီကပ်(စ်) [The Normal Probability Curve] ဟု ဖြစ်သည်။

ပရိုဘောဘီလတီဆိုသည်မှာ ပြစ်နိုင်ချေကို ခေါ်

သည်။ ဖြစ်နိုင်ချေ အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲ ဖြစ်နိုင်ချေနှင့် မလွဲမသွေကိန်းသေ ဖြစ်နိုင်ချေတို့ကား အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ဖြစ်နိုင်ချေများ ဖြစ်ကြသည်။

မိုးကောင်းကင်ကြီး ပြိုကျမည့် ဖြစ်နိုင်ချေသည် ၀ (သုဂ)ဖြစ်ပြီး တစ်နေ့တွင် ငါသေရမည့် ဖြစ်နိုင် ချေသည် ၁၀၀ (တစ်ရာ) ဖြစ်လေသည်။ ကျန်အဖြစ် အပျက်များ၏။ ဖြစ်နိုင်ချေမှာ သုညနှင့်တစ်ရာကြား တွင် ရှိလေသည်။

သဘာဝကြီး၌ ဖြစ်ပျက်မှု (ပေါ်ပေါက်မှု) **[events]** အများသည် နောမယ်(လ်)ခေါ် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်နိုင်ချေနှင့်ဖြစ်နေသည်။ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်နိုင်ချေ ဆိုသည်မှာ ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲအဖြစ်က နည်းနည်း၊ ဓမ္မတာသဘာဝအလျောက် ယေဘုယျဖြစ်နေကြသည် က အများစုဟူသော သဘောဖြစ်သည်။

ပိုက်ဆံဆယ်ပြားကို အကြိမ်တစ်ရာ မျောက်ပန်း လှန်ပါ။ ဆယ်ပြားလုံး ခေါင်းချည်းသို့မဟုတ် ပန်းချည်း ကျမှု ဖြစ်နိုင်ချေသည် အလွန်နည်းသည်။ ငါးပြားက ခေါင်း၊ ငါးပြားက ပန်းကျမှု ဖြစ်နိုင်ချေသည် အခါ တစ်ရာတွင် အခါ ငါးဆယ်ရှိသဖြင့် အများဆုံး ဖြစ်နိုင် ချေ ဖြစ်သည်။ အခြား ခေါင်းပန်းအတွဲကျမှု တို့သည် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး ဖြစ်နိုင်ချေ နှစ်ခုအကြားတွင်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၉၁

အချိုးကျမျှ၍ (ဝါ)တစ်ဖက်စောင်းနင်းမဖြစ်ဖူးခဲ့ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။

ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်နိုင်ချေနှင့် ထိုဖြစ်နိုင်ချေတို့၏ ခေါင်းလောင်းပုံ မျဉ်းကွေးသဏ္ဍာန် ကွဲပြားပျံ့နှံ့နေခြင်းကို စာရင်းအင်းပညာသင်္ချာသိပ္ပံကသိနေသည်မှာကြာပြီ။

လူနှင့်ပတ်သက်သည်ကို တိုင်းတာကြသော အခါ၌လည်း သဘောလက္ခဏာ တော်တော်များများသည် ခေါင်းလောင်းပုံကွဲပြားပျံ့နှံ့နေကြကြောင်း တွေ့ရသည်။

တိုင်းပြည်တစ်ပြည်မှ လူတို့၏ အရပ်အရှည် ဆိုပါတော့...၊ ဘယ်နှစ်ပေရှိသည်ဟု ကိန်းသေမပြောနိုင်ပါ။ လူအားလုံး အရပ်အရှည်တစ်ညီတည်း ပုံသေမရှိ။ ထို့ကြောင့် ပျမ်းမျှ[Average] အရပ်အရှည်ကိုသာ ပြောနိုင်သည်။ ပျမ်းမျှအမည် အများရှိသည့်အနက် မီးငန် [mena]ဟုခေါ်သော ကိန်းဂဏန်းကို အများဆုံးသုံးကြသည်။

ထိုကြောင့် တိုင်းပြည်တစ်ပြည်မှ လူတို့၏ အရပ်အရှည်သည် ပျမ်းမျှ ၅ ပေ ၁ လက်မရှိသည် ဆိုပါစို့။ ဘာအဓိပ္ပာယ်ရှိပါသနည်း...?

လူအများစုကို တိုင်းပါ။ ၅ ပေ ၁လက်မ ရှိမည်။ သို့ရာတွင် ၅ ပေ ၁ လက်မ၏ အထက်အောက်

ရှိသူများကိုလည်း တွေ့ရပါမည်။ ၅ ပေတိတိနှင့် ၅ ပေ ၂ လက်မသမားများသည်၊ ၅ ပေ ၁ လက်မ သမားများလောက်မများသော်လည်း တော်တော်များများ ပါ သေးသည်။ ၅ ပေ ၁ လက်မအောက် သို့မဟုတ် အထက်သို့ ကွာကွာသွားသော ဦးရေနည်းလေလေ ဖြစ်သွားမည်။ ၄ ပေ သမား၊ သို့မဟုတ် ၆ ပေ သမား မရှိမဟုတ်။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ ဦးရေသည် အလွန် အလွန် (ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲ) နည်းမည်။

အရပ်အရှည်၏ ကွဲပြားပျံ့နှံ့ပုံသည် ဖြစ်ရိုးဖြစ် စဉ် ဖြစ်နိုင်ချေနှင့် ကွဲပြားပျံ့နှံ့နေသည်။ ခေါင်းလောင်းပုံ မျဉ်းကွေးသဏ္ဍာန်နှင့် ပျံ့နှံ့နေသည်။

ခေါင်းလောင်းပုံ မျဉ်းကွေးသဏ္ဍာန်ကို ဘယ်-ညာ အညီအမျှ အချိုးကျသော **[Bilaterally symmetrical]** မျဉ်းကွေးဟု ခေါ်သည်။ ပျမ်းမျှကိန်းဂဏန်းကို ဗဟိုပြုပြီး ဘယ်ဘက် ညာဘက် (အောက် အထက်) အချိုးညီညီပြေပြေ ကွဲကွဲခြားနားသွားသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြား ရုတ်တရက် ခုန်ပျံ့ဝေးလံ ကွာခြားခြင်းမျိုးမဟုတ်။ မသိမသာ မတိမ်းမယိမ်းလေး ကွဲပြားခြားနားသွားခြင်းဖြစ်လေသည်။ အထက်အစွန်း ဘက်ချည်းလှ သို့မဟုတ် အောက်အစွန်းဘက်ချည်း

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

လု၍ ကွဲပြားခြားနားသွားခြင်းမဟုတ်။

ကျွန်တော် လူအများ နားလည်သော စကားနှင့် ပြောရလျှင် သဘာဝပဲ။ ဒီလောက်တော့ ခြားနားကြတာ ဓမ္မတာပဲဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

တိုင်းပြည်တစ်ခုမှာ လူတို့၏ ဉာဏ်ရည်အဆင့် ကွဲပြားပျံ့နှံ့နေပုံမှာလည်း ဤသို့လျှင် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်နိုင်ချေအတိုင်း ကွဲပြားပျံ့နှံ့နေသည်။ ဇယား(က) နှင့် ပုံ(၁) တို့ကို ပြန်ရှုပါ။ လူအများစု ၅၈ ရာခိုင်နှုန်းသည် အိုင်ကျူ ၉၀နှင့် ၁၀၉ ကြားတွင် ရှိနေကြသည်။ ခြားနားချက် ခရီးအကွာ [range] သည် ၁၉ သာရှိသည်။ ဟိုဘက်သည်ဘက် အညီအမျှ ရှိသော ကြောင့် ပျမ်းမျှဗဟိုမှ အိုင်ကျူ ၉.၅ခန့်သာ ကွာကြသည်။ ထိုကြောင့် ပျမ်းမျှဉာဏ်ရည်ကို အိုင် ကျူ ၁၀၀ဟု ထား။ လူအများစုသည် ထိုအိုင်ကျူ ၁၀၀မှ သိပ်မကွာကြပါ။ မြင့်လျှင် ၁၀၊ နိမ့်လျှင်လည်း ၁၀။ သည်မျှသာ မတိမ်းမယိမ်းရှိကြသည်။

အဲ...အလွန်အလွန် ဉာဏ်ထက်သူ(အိုင်ကျူ ၁၃၀နှင့် အထက်)၊ အလွန်အလွန်ဉာဏ်နံ့သူ (အိုင်ကျူ ၇၀ နှင့်အောက်) တို့ကား ၁ ရာခိုင်နှုန်းစီသာ ရှိကြသဖြင့် ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ကဲ ရှားပါးလှလေသည်။

ဤသည်မှာ ‘မမ္မတာ’ ဖြစ်လေသည်။

မည်သို့ဖြစ်စေ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဉာဏ်ရည်ချင်း မတူကြသည်ကား သေချာလေပြီ။ အဘယ်ကြောင့်မတူကြသနည်း။

ဗီဇကြောင့်လော့။ ပတ်ဝန်းကျင်ကြောင့်လော့။

ဉာဏ်ရည်ကို **D.V** ဟု ရှုပြီး၊ ဗီဇနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို **I.V** ဟုရှုသည်။

I.Vတွေကို ခြားနားစေပြီး **D.V**လိုက်ခြားနား၊ မခြားရှုကြည့် တိုင်းတာရတော့မည်။

ဗီဇ၏ ဉာဏ်ရည်ပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို သိလိုလျှင် ပတ်ဝန်းကျင်ကို တူညီအဆင့်တစ်ခု၌ ပုံသေထားပြီး ဗီဇခြားနားသူတို့၏ အိုင်ကျူကို တိုင်းရမည်။ ဥပမာ တူညီသောပတ်ဝန်းကျင်၌နေသော ကလေးတို့အနက် ညီအစ်ကိုအရင်းများ၏ အိုင်ကျူကိုလည်း တိုင်းမည်။ တစ်ဖမ်းကလေးတို့၏ အိုင်ကျူကိုလည်း တိုင်းမည်။ ထိုအုပ်စုနှစ်ခုမှ ကလေးတို့တွင် ဘယ်အုပ်စုက အိုင်ကျူချင်း ပို၍ညီကြသနည်း။ တစ်နည်း ဘယ်အုပ်စု အိုင်ကျူချင်း ပိုခြားနားကြသနည်း။

တစ်ဖန် အမြွှာပူးမွေးသောကလေး **[Twins]** နှစ်မျိုးရှိကြသည်။ တစ်မျိုးကား သန္ဓေစဲ(လ်) တစ်ခုတည်းမှ ပွားလာသော ကလေးနှစ်ဦးဖြစ်ကြသည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

သူတို့ကို တူညီသောအမြွှာပူး **[identical twins]** ဟုခေါ်သည်။ သူတို့သည်သာ ဗီဇမျိုး **[gene]**အရာ၌ အားလုံးချွတ်စွပ်တစ်သွေမတိမ်းတူသည်။ ရုပ်ရည်ချင်းလည်း ခွဲမရအောင်တူသည်။ နောက်အမြွှာပူး တစ်မျိုးကား သီးခြားသန္ဓေဆဲ(လ်)တစ်ခုစီမှ ဖြစ်လာသော အမြွှာကလေးများဖြစ်ကြသည်။ မွေးချိန်တူ၍သာ အမြွှာဟုခေါ်ကြသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဗီဇမျိုးမတူ။ ရုပ်ရည်ချင်းလည်း မတူ။ သူတို့ကို မတူညီသော အမြွှာပူး **[non-identical twins]** ဟုခေါ်သည်။ အချို့အမြွှာပူးကလေးတို့သည် မိဘရင်းထံတွင်ပင် ကြီးပြင်းကြသည်။ အချို့ အမြွှာပူးကလေးတို့ကား မွေးစားမိဘ လက်တွင်းရောက်ပြီး၊ ခြားနားသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကြီးပြင်းကြသည်။ ထိုကလေးမျိုးတွေကို လေ့လာလျှင် တူညီသောဗီဇရှိပြီး၊ ခြားနားသော ပတ်ဝန်းကျင်၌ ကြီးပြင်းသူကို လေ့လာခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဉာဏ်ရည်တူမှု မတူမှုကို ကော်ရလေးရှင်းကိုး အက်ဖီးရှင့်(တ်) **[correlation coefficient]** (ဝါ) **[C]**ဟူသော ကိန်းဂဏန်းနှင့် တွက်ရသည်။ ငါသည် ၀ ဆိုလျှင် လုံးဝမတူ၊ လုံးဝ အဆက်အစပ်မရှိဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ **C**သည် ၁(တစ်)ဖြစ်လျှင် ရာခိုင်

ဇယား(ခ)။ တူညီပြမှု 'C' ကိန်းဂဏန်းများ။						
အိုင်ကျူအမှတ်များ	တူညီသောအဖြာပူး (အတူကြီးပြင်း)	တူညီသောအဖြာပူး (တခြားစုံကြီးပြင်း)	မတူညီသောအဖြာပူး (အတူကြီးပြင်း)	ညီအစ်ကိုညီအစ်မအရင်း (အတူကြီးပြင်း)	ညီအစ်ကိုညီအစ်မအရင်း (တခြားစုံကြီးပြင်း)	တစ်စင်းကလေးများ (အတူကြီးပြင်း)
အုပ်စုစစ်ဆေးလွှာ	၉၄၄	၇၇၁	၅၅၅	၄၄၁	၂၈၁	
တစ်ဦးချင်းစစ်ဆေးလွှာ	၉၂၂	၈၄၃	၅၂၆	၄၆၃	၂၅၂	
အုပ်စုစစ်ဆေးလွှာ	၉၂၅	၈၇၆	၅၅၁	၅၃၈	၂၆၉	

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

နှုန်းပြည့်တူသည်။ အဆက် အစပ်တင်းပြည့်ရှိသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ တူညီမှု သည် ၀ (သု)နှင့် ၁ (တစ်ကြား)တွင် အဆင့်ဆင့်ရှိသည်။ ‘တစ်’ဘက်နီးလေ တူညီမှုကြီးလေဟု ဆိုရသည်။

ယခုအကျဉ်းပြခဲ့သော နည်းများဖြင့် စိတ်ပညာ ရှင်တို့ည် ဉာဏ်ရည်နှင့်ဗီဇ၊ ပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ ဆက်သွယ်မှုကို တိုင်းတာလေ့လာကြသည်။ လေ့လာမှု များစွာရှိသော်လည်း ယခုဆောင်းပါးအတွက် လုံလောက်သည့် စီရဲ(လ်)ဘတ်(တ်) [Cyril Burt] ဖော်ပြသည့် ကိန်းဂဏန်းများကို ဇယား(ခ)၌ တင်ပြ ပါသည်။

ဤကိန်းဂဏန်းများက ဗီဇချင်းတူလေ ဉာဏ် ရည်ရမှတ်တူလေ ဖြစ်ကြောင်းပြနေသည်။

တူညီသော အမြွှာပူးကလေးများသည် တူညီ သော ပတ်ဝန်းကျင်၌ ကြီးပြင်းသောအခါ Cသည် .၉ အထက်တွင်ရှိရာ ဉာဏ်ရည်ချင်း လုံးဝတူညီသည့် သဘောပြနေသည်။ သူတို့သည် ခြားနားသည့် ပတ်ဝန်း ကျင်၌ ကြီးပြင်းရသည့်တိုင်အောင် Cသည် .၈အထက် ရှိနေသည်။ ဤသည်မှာ တူညီသောပတ်ဝန်းကျင်၌ ကြီးပြင်းသည့် ညီအစ်ကိုအရင်းတို့ထက်ပင် ပိုတူညီ

ကြောင်းပြနေသည်။ ဗီဇမျိုးမတူသူတူညီသည့် ပတ်ဝန်းကျင်၌ ကြီးပြင်းသော တစ်စိမ်းကလေးတို့၏ **C**မှာ .၂ အထက်မှာသာရှိသဖြင့် မည်သို့မျှမတူ။ မည်သို့မျှ မဆက်စပ်ကြောင်းထင်ရှားလှသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် ကိန်းဂဏန်းများက ဗီဇချင်းမတူလေ ဉာဏ်ရည်ချင်းလည်း မတူလေဟု ပြနေသည်။

သတိပြုရမည့် အချက်ကား... တူညီသော ပတ်ဝန်းကျင်၌ ကြီးပြင်းသည့် တူညီသောအမြွှာကလေးတို့နှင့် ခြားနားသော ပတ်ဝန်းကျင်၌ ကြီးပြင်းရသည့် တူညီသောအမြွှာပူးကလေးတို့ကြားတွင် ဉာဏ်ရည်ခြားနားမှု ‘အနည်းငယ်လေး’ရှိနေသည်။ ထိုခြားနားမှု အနည်းငယ်လေးကို မည်သို့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်မည်နည်း...?

ရှည့်အံ့စိုးသောကြောင့် ချုပ်၍သာ တင်ပြပါမည်။

ယခုဖော်ပြခဲ့သော စမ်းသပ်လေ့လာမှုများအရ ဉာဏ်ရည်သည် ဗီဇပေါ်ရော ပပတ်ဝန်းကျင်ပေါ်ရော မှီတည်နေသည် မှန်သော်လည်း ဗီဇပေါ်၌ ပိုမှီတည်နေသည်ဟု စိတ်ပညာရှင်များက ကောက်ချက်ချသည်။

ဗီဇ၏အရေးပါပုံကို အခြားတစ်မျိုးလည်း တွေ့ရှိရသေးသည်။

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

လူတစ်ဦးချင်း၏ ဉာဏ်ရည်ကို အသက်အရွယ် အဆင့်ဆင့်၌ ဆက်၍ တိုင်းတာကြည့်ကြသည်။ ငယ်စဉ် ကလေးဘဝမှစ၍ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ကလေး၏ ဉာဏ်ရည်သည် တိုးတက်လာရာ ဆယ့်ခြောက်နှစ် နောက်ပိုင်း၌ ဆက်မတိုးတက်တော့ဘဲ ရပ်သွားတော့ သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဆယ့်ရှစ်နှစ်အရွယ်၊ အသက် နှစ်ဆယ်အရွယ်၊ အသက်အစိတ်ရွယ်၏ ဉာဏ်ရည် မှတ်သည် ဆယ့်ခြောက်နှစ်သားအရွယ်က ရရှိခဲ့သော ဉာဏ်ရည်မှတ်နှင့် မခြားနားတော့။ ထပ် မြင့်မတက် တော့။ အသက်ကြီးလာလျှင် စုဆောင်း မှတ်မိမှုများ၊ သင်ယူတတ်မြောက်မှုများ၊ တိုးများလာသော်လည်း ဉာဏ်ရည်သက်သက်သည်ကား ထပ်မတိုးတော့။ ဉာဏ် ရည်၏ ပြည့်ဝရင့်ကျက်ခြင်း **[maturation]** သည် ဆယ့်ခြောက်နှစ်၌ ပြီးဆုံးရပ်သွားသည်။ လေ့လာမှု များအရ ဉာဏ်ရည်ပြည့်ဝရင့်ကျက်ခြင်း၏ ပျမ်းမျှ အသက်သည် ၁၄ နှစ်နှင့် ၁၅နှစ်ကြားတွင် တွေ့ကြရ သည်။ ထိုကြောင့် အိုင်ကျူတွက်ရန် အမြင့်ဆုံး အသက် ကို ၁၄ သို့မဟုတ် ၁၅ သို့မဟုတ် ၁၆ သတ်မှတ် ကြသည်။ လူတစ်ယောက်ကို ဉာဏ်ရည်တက် အောင် ဘာတွေလုပ်ပေးပေး၊ ထို ၁၆ နှစ်တစ်ပိုက်က ရရှိ ထားသော ဉာဏ်ရည်မှတ်ထက် ပိုမြင့်မလာတော့။

ဤတွေ့ရှိချက်က ဉာဏ်ရည်ပြည့်ဝရင့်ကျက်ခြင်း၌ နယ်နိမိတ်များ ရှိနေသည်။ ထိုများကို ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်ဦးချင်းအလိုက် ဗီဇက ထိန်းချုပ် သတ်မှတ်ထားပုံ ရနေသည်။

သို့ရာတွင် ခေတ်အဆက်ဆက် ဉာဏ်ရည်တိုင်း၍ ယှဉ်ကြည့်သောအခါ ထူးဆန်းသည့် အချက်တစ်ချက်ကို တွေ့ရပြန်သည်။

ထိုတွေ့ရှိချက်ကို စ,သတိပြုမိသူ စိတ်ပညာ ရှင်ဂျိမ်း(စ်)ဖလင်း **[James Flynn]** ကိုအစွဲပြု၍ ဖလင်းအကျိုးသက်ရောက်မှု **[The Flynn Effect]** ဟုခေါ်သည်။

အုပ်စု အိုင်ကျူတို့သည် တစ်ခေတ်နှင့်တစ်ခေတ် မတူဘဲ မြင့်တက်လာကြောင်း ၁၉၃၀ နှစ်များကစပြီး သတိပြုမိသည်။ ဆယ်နှစ်တိုင်း ဆယ်နှစ်တိုင်း ၃ မှတ် မြင့်မြင့်တက်လာရာ အနှစ်ငါးဆယ်အတွင်း ၁၅ မှတ် မြင့်တက်လာသည်။ အုပ်စုအိုင်ကျူမှတ် ဆိုသည်မှာ လူဖြူတို့၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူမှတ်၊ လူမည်းတို့၏ ပျမ်းမျှ အိုင်ကျူမှတ်တို့ကို ဆိုလိုသည်။

ဤသို့ဖြင့် မြင့်မြင့်တက်လာသည်မှာ ပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းသွားခြင်း (ဥပမာ-ပညာရေးအစီအစဉ်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

တွေ တိုးတက်ခြင်း) ကြောင့်လော။ ဉာဏ်ရည်တိုင်း စစ်ဆေးလွှာတွေ၊ ကိရိယာတွေ တစ်ခုခုဖြစ်နေသော ကြောင့်လော။ မည်သူမျှ အတိအကျ မပြောနိုင်သေး။ ဉာဏ်ရည်မြင့်ရဟန်ဟူ၍ ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်မှု အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ကြည့်ပြန်တော့လည်း ဉာဏ်ရည်က မြင့်မလာ။ သူ့ဘာသာသူ သဘာဝအတိုင်းထားပြန်တော့ ဆယ်စုနှစ် တစ်စုထက်တစ်စု အိုင်ကျူမှတ်တွေက မြင့်လာနေ ပြန်သည်။

ဤအချက်တွေကို ထောက်ရှုပြီး စိတ်ပညာရှင် အများစု၌ သတိနှင့် လက်ခံထားချက်ရှိသည်။ ထိုလက်ခံ ထားချက်ကို မိန်း(န်)ဆထရင်း သိပ္ပံနည်းကျ ယူဆချက် **[mainstream scientific thinking]**ဟု ခေါ်ကြသည်။

- ထိုသတိနှင့် ယူဆချက်၌ ပါဝင်သည်တို့ကား-
- (၁) ဉာဏ်ရည်တိုင်းစစ်ဆေးလွှာများသည် အမှန်တကယ် မည်မည်ရဖြစ်သည့် ဗီဇမျိုးရိုးလိုက်သော သဘောတစ်ခုကို တိုင်းတာခြင်း ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည်။
 - (၂) ဉာဏ်ရည်ကို ဗီဇကသာ ထိန်းချုပ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကသာ ထိန်းချုပ်သည်ဟူသော အစွန်းရောက်အမြင်သည် မမှန်။ ဉာဏ်ရည်

ကို ဗီဇရော၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကပါ၊ စုံပူးတွဲ၍
ပြုပြင်သည်။ စုံနှစ်ခုတွင် ဗီဇ၏ထိန်းချုပ်ပြု
ပြင်မှုက အလေးကဲဟန်ရှိသည်။

(၃) ဉာဏ်ရည်အပေါ် ဗီဇနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့
သည်တစ်သီးတစ်ခြားစီ ပြုပြင်ကြသည်မဟုတ်။
ဗီဇနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်တို့သည် အချင်းချင်း အပြန်
အလှန် တုံ့ပြန်ရောနှောဆက်စပ်ခြင်း **[in
teraction]** ဖြစ်ပြီး ပြုပြင်သည်။ ဗီဇကို **H**
နှင့်ပြ။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို **E**နှင့်ပြလျှင် ထိုအစုံ
တွဲ၏ ပြုပြင်ခြင်းသည် အပေါင်းလက္ခဏာ
သဘောမဟုတ်။ အမြောက်လက္ခဏာသဘော
ဖြစ်သည်။

$$IQ(\text{ဉာဏ်ရည်}) = H \times E$$

လောင်မြိုက်ဖွယ် မီးစာများနှင့် ပြည့်နေသော
ပြဿနာသည် အုပ်စုဉာဏ်ရည်တိုင်း လေ့လာခြင်းမှ
ပေါ်လာခဲ့သည်။

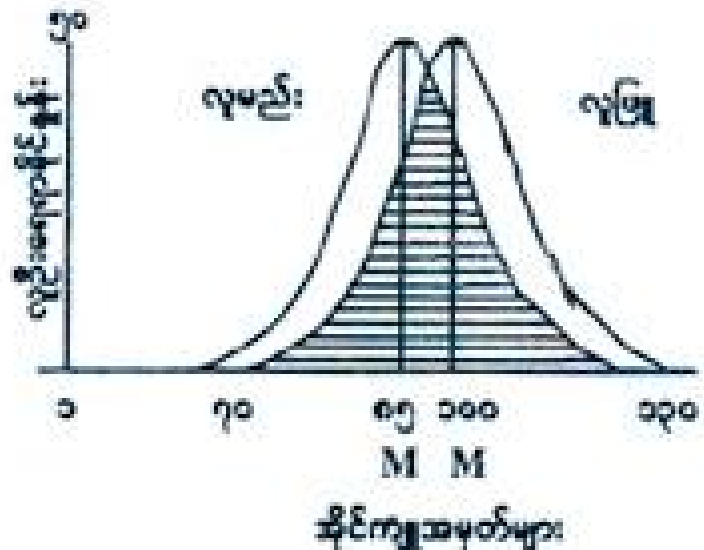
တိုင်းပြည်တစ်ပြည်တွင် နေသော လူတို့သည်
အုပ်စု **[group]** သဘောနှင့် ရှိနေကြသည်။ ပညာ
တတ်သူများ၊ မတတ်သူများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အသက်
မွေးသူများ၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့်အသက်မွေးသူများ၊ လူနေ
မှုအဆင့်အတန်းအရ အောက်အဆင့်၊ အလယ် အဆင့်

ဆိုင်းကွေ့ မျဉ်းပုံနှင့် ယိုရမည်ရှည်

အထက်အဆင့်ရှိနေသူများ၊ တောနေသူများ မြို့နေသူများ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင်ကား လူဖြူများ၊ လူမည်းများ၊ ဥရောပမှလာသူများ၊ အာရှတိုက်မှလာသူများ၊ တောင်အမေရိကတိုက်မှ လာသူများ စသည်... စသည်... ရှိနေကြသည်။

စိတ်ပညာရှင်တို့က တစ်ပြည်လုံး လူဦးရေ၏ ဉာဏ်ရည်ကိုသာမက ထိုလူဦးရေတွင်း၌ ရှိနေကြသော အုပ်စုတို့၏ ဉာဏ်ရည်ကိုပါ တိုင်းပြီး နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ကြသည်။

လူမည်းအုပ်စုနှင့် လူဖြူအုပ်စုကို (မရောဘဲ) သိခြားခွဲလျက် ဉာဏ်ရည်ကွဲပြားပျံ့နှံ့မှုကို တိုင်းတာကြည့်သောအခါ ပုံ (၂)အတိုင်း တွေ့ရှိလေသည်။

ပုံ(၂)ကို ကြည့်လျှင်...

- (၁) လူဖြူတွေရော၊ လူမည်းတွေပါ ဉာဏ်ရည် အစဉ်းအလျားတစ်ခုလုံးကို လွှမ်းလျက် ဖြန့် လျက် ကွဲပြားပျံ့နှံ့တည်နေသည်။ ဆိုလိုသည် မှာ လူဖြူတွေက တစ်ဖက်၌ တစ်အုပ်သပ်သပ်၊ လူမည်းတွေက တစ်ဖက်၌ သီးခြားတစ်အုပ် မဟုတ်။
- (၂) လူဖြူနှင့်လူမည်းတို့၏ ဉာဏ်ရည်ကွဲပြားပျံ့နှံ့မှု တွင် တူညီထပ်နေမှု **[overlapping]** ရှိနေ သည်။ ပုံ (၂) မှ မျဉ်းဆွဲပြထားသော နေရာ) အဓိပ္ပာယ်မှာ ဉာဏ်ရည်အနိမ့်အမြင့်တူသော လူဖြူ၊ လူမည်း များစွာရှိနေသည်။
- (၃) လူဖြူတို့၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျယ်သည် ၁၀၀ ခန့်ရှိပြီး လူမည်းတို့ ပျမ်းမျှအိုင်ကျယ်သည် ၈၅ ခန့်ရှိ သည်။ (တချို့တိုင်းတာချက်များက ၁၀၂ခန့်နှင့် ၈၇ ခန့်ဟု ပြသည်။)
- (၄) လူမည်းအားလုံး ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းသည်သာ လူဖြူတို့၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျယ် ၁၀၀ အထိ သို့မဟုတ် ကျော်၍ ရောက်သည်။ အခြားလေ့လာချက်များအရလည်း လူတော်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ချင်းယှဉ်ရာ၌ လူမည်းကောလိပ်ကျောင်းသားများ၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူသည် ၁၀၃ သာရှိပြီး၊ လူဖြူကောလိပ်ကျောင်းသားတို့၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူကား ၁၁၂ ရှိသည်။

ဤတွေ့ရှိချက်ကို သေချာသည်ထက် သေချာရန် အထပ်ထပ် စစ်ဆေးကြည့်ကြသည်။ ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာတွေကို ကောင်းသည်ထက်ကောင်းအောင် ပြုပြင်သုတ်သင်ပြီး စစ်ဆေးတိုင်းတာကြသည်။ ထိန်းချုပ် ရှုကြည့်မှုဒီဇိုင်း [experimental design] အမျိုးမျိုးသုံး၍ ဘက်စုံထောင့်စုံ ရှုထည့်တွက်လျက် စမ်းသပ်စစ်ဆေးတိုင်းတာကြသည်။

နှစ်တွေ၊ ဆယ်စုနှစ်နှင့်ချီပြီးသော ပြောင်းလဲသွားသည်။ အခြေခံတွေ့ရှိချက်က မပြောင်း။ တစ်ဦးချင်းကိုတော့ မဆိုလို။ အုပ်စုလိုက်ယှဉ်လျှင် လူဖြူတို့၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူက လူမည်းတို့၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူထက် မြင့်သည်။ ၁၅မှတ်ခန့်မြင့်မြင့်နေသည်။ ခေါင်းလောင်းပုံမျဉ်းကွေးကြီး၏ လက်ျာဘက်၌တည်သော လူတော်ချင်းယှဉ်လျှင်လည်း လူဖြူလူတော်တို့က လူမည်းလူတော်တို့ထက် ပျမ်းမျှအိုင်ကျူအရာတွင် ပိုသာမြဲသာ၊ မြင့်မြင့်မြင့်နေသည်။

စိတ်ပညာရှင်များက ဤခြားနားခြင်း [gap]

သိပ္ပံအချက်အလက် **[fact]** အဖြစ် လက်ခံသည်။

သို့ရာတွင် အချက်အလက်က အချက်အလက် သာ။ အချက်အလက်ကို ခြုံငုံမှုပြုခြင်း(ဝါ) အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် ဆိုရှင်းပြခြင်းက တစ်ကိစ္စ။ ဘာနှင့်ဘယ်လိုဆိုသည်က ရှိပြီ။ လယခု ဘာကြောင့်လဟု ပြောရတော့မည်။

သိပ္ပံပညာ၏အဆင့်များတွင် ခြုံငုံမှုပြုခြင်းအဆင့် သည် ၁၃၀ ကြောက်ဖွယ်ခက်ခဲလှသည့် **[dangerously difficult]** အဆင့်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုခဲ့ပြီးပြီ။ ယခု ဤအဆင့်သို့ ရောက်နေပြီ။ အလွန်သတိကြီးစွာ ထား ရမည့်အဆင့် ဖြစ်လေသည်။

ဉာဏ်ရည်ကို ဗီဇကသာလျှင် အဓိကကြိုးကိုင် ပြုပြင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသူ စိတ်ပညာရှင်အချို့က လူဖြူနှင့် လူမည်းတို့၏ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူးခြားနားခြင်း သည်၊ သည်ဗီဇကြောင့်ဖြစ်သည်။ လူအများ နားလည် သောစကားနှင့်ပြောရလျှင် ဗီဇအားဖြင့်ပင် လူဖြူတွေက လူမည်းထက်သာသည်။ လူမည်းတွေအတွက် ပတ်ဝန်း ကျင်ကို မည်မျှ ကောင်းအောင်လုပ်ပေးပေး၊ လူမည်းတွေ သည် လူဖြူတွေ၏ ဉာဏ်ရည်အဆင့်ကို ဘယ်သော အခါမှ မှီလာမည် မဟုတ်ဟု စကားစွန်းထွက်နေသည်။

ဤအယူအဆသည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်၊ လူမှုရေး နယ်ပယ်၊ ပညာရေးနယ်ပယ်ဆီ ရောက်လာသောအခါ

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

မီးထတောက်ဖွယ် ဖြစ်လာသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာက လူဖြူ၊ လူမည်း ခွဲခြားမှုပြဿနာက ရှိနေသည်။ မာတင်လူသာကင်း ကဲ့သို့သော လူမည်းခေါင်းဆောင်များ၊ စိတ်ကောင်း စေတနာရှိကြသော လူဖြူအများစုတို့၏ မဆုတ်မနစ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုကြောင့် အသားအရောင် ခွဲခြားမှု ကျဆုံးနေသည်။ လူမည်းတို့ ဘဝမြှင့်တင်ရေးအတွက် စီပွားရေးစီမံချက်တွေ၊ လူမှုရေးစီမံချက်တွေ၊ ပညာရေး စီမံချက်တွေ ချမှတ်လုပ်ဆောင်ပေးနေသည်။

ဤသို့ လုပ်ဆောင်ပေး၍ ထူးမည်လော။ အပို သာဖြစ်မည်ဟု ကန့်ကွက်နေသူ လူနည်းစုလက်ျာယိမ်း အယူသီးသူများလည်း ရှိနေကြသေးသည်။

ထိုအတွင်း မားရီနှင့် ဟာန်စတိုင်းတို့၏ စာအုပ် ကြီး ထွက်လာသည်။

သူတို့က အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု လူဦးရေ၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း (၆၂.၅ သန်း)ခန့်သည် အိုင်ကျူခေါင်း လောင်းပုံ မျဉ်းကွေးကြီး၏ လက်ဝဲဘက် ၉၀ အောက် ၌ ရှိနေသည်။ သူတို့ကို ထုံထိုင်းသူများနှင့် အလွန် ထုံထိုင်းသူများဟု မာရီးတို့ကခေါ်သည်။ ထပ်စိပ်ပြန် လျှင် လက်ဝဲဘက် အစွန်ပိုင်းတွင် လူဦးရေ ၁၂.၅သန်း ခန့်သည် ‘အောက်ဆင့်ဝင်’ [underclass] တွေအဖြစ်

ရှိနေသည်။ သူတို့ကား လူမှုလှေကား **(Social Ladder)** အတိုင်း အထက်သို့တက်နိုင်ရန် ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး မရှိသူများဖြစ်ကြသည်။

ထို့အပြင် လူမှုဒုက္ခ (ရောဂါ) **[social pathologies]** ဟုခေါ်သော ဆင်းရဲခြင်း **[poverty]**၊ အထောက်ပံ့ခံဘဝ၊ **[welfare dependency]**၊ တရားမဝင် ကလေးမွေးခြင်း **[illegitimacy]**၊ ရာဇဝတ်မှု **[crime]** တို့ကလည်း အဆိုပါ ‘အောက်ဆင့်ဝင်’ လူတို့အလယ်တွင်ရှိနေသည်။ ဤလူမှုဒုက္ခ(ဝါ) ရောဂါတို့ကိုပညာရှင်အများက ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုစံများကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟု ရှင်ပြကြသည်။ ဤရှင်းပြချက်ကို မားရီတို့က ပယ်သည်။ အိုင်ကျူသည် လူမှုဒုက္ခ(ဝါ)ရောဂါအတွက် အကောင်းဆုံး အဖြေပေးချက်ဖြစ်သည်ဟု မားရီတို့ သဘောထားသည်။ အောက်ဆင့်ဝင်လူတို့ကို ဆင်းရဲတွင်းမှ ဆယ်ယူကယ်တင်ရန် နိုင်ငံတော်က ငွေကြေးထုတ်ခံ သုံးစွဲခြင်းကို မားရီတို့က ကန့်ကွက်သည်။ အောက်ဆင့်ဝင်တန်းမှ လူညံ့များသည် ဘယ်သောအခါမှ အလယ်အလတ် အဆင့်သို့ပင် မရောက်နိုင်ဟု မားရီတို့က ဆိုချင်သည်။

အခက်ဆုံးကား လူမည်းတို့သည် အောက်ဆင့်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

ဝင်တန်း၌ အများဆုံးဖြစ်နေသည်။ ဉာဏ်ရည်အရာ၌
လည်း လူမည်းတွေက လူဖြူတွေအောက် ညံ့သည်။
ထို့ကြောင့်...

မားရီတို့က တိုက်ရိုက်မဆိုသော်လည်း မငြင်း
နိုင်သော သူတို့၏ တွေးပုံကား...

အိုင်ကျူဟူသည် အလွန်အဓိကအားဖြင့် ဗီဇ
မျိုးရိုးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လူမည်းများသည် ဗီဇအားဖြင့်ကို အိုင်ကျူ
နိမ့်သည်။

အိုင်ကျူနိမ့်ခြင်းနှင့် ရာဇဝတ်မှု၊ အထောက်အပံ့
ခံဘဝ၊ ဆင်းရဲခြင်းတို့သည် ဆက်စပ်နေသည်။

ထို့ကြောင့် လူမည်းတို့သည် လူမှုဒုက္ခ(ဝါ)
ရောဂါမှ ဘယ်သောအခါမှ မလွတ်နိုင်!

အမေရိကန်လူမည်းအားလုံး၏ လေးပုံတစ်ပုံ
သည် အိုင်ကျူ ၇၅ အောက်၌ရှိနေလေသည်။ မားရီတို့
အလိုဆိုလျှင် လူမည်းသန်းများစွာသည် ဘဝ၌ မျှော်လင့်
ချက်မရှိ။

သူတို့အဖြစ်က ကံပစ်ချရာ...။ ဘယ်သူက
ဘာများတတ်နိုင်ပါမည်နည်း။

ဤသို့ တွေးခေါ်တင်ပြပုံမျိုးသည် နိုင်ငံရေး၊

လူမှုရေး၊ လူသားဝါဒရေးတို့၌ အန္တရာယ်ကြီးလှသော
ကြောင့် သူရိုပြည်တွင် အငြင်းပွားကုန်တော့သည်။

အိုင်ကျူသည် လေးစားထိုက်သော တိုင်းတာ
ကျက်ဖြစ်ခဲ့သည်မှာ မှန်သော်လည်း ဤမျှကြီးကျယ်
သော ကောက်ချက်ချရေးအတွက် အိုင်ကျူပေါ် ပုံ၍
မယုံရဲကြ။ အိုင်ကျူသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုင်းတာမှု
အင်ဒက်(စ်)များလောက် သေချာတိကျမှုမရှိလေသေး။
အိုင်ကျူ၏ သင့်မြတ်မှန်ကန်ခြင်းနှင့် စိတ်ချအားထား
ရခြင်းအတွက် အစွမ်းကုန် ကြိုးပမ်းတီထွင်ထားကြသည်
မှာ မှန်သော်လည်း ဉာဏ်ရည်တည်းဟူသော သဘော
သဘာဝအရ အိုင်ကျူသည် ခြောက်ပစ်ကင်း သဲလ
စင် မဟုတ်သေး။ ဉာဏ်ရည်ကို အတတ်နိုင်ဆုံးတိုင်းပြ
သည်မှန်သော်လည်း အိုင်ကျူတွင်း၌ ဉာဏ်ရည်မဟုတ်
သော အခြားအရာတွေပါဝင်နေနိုင်သေးသည်။

ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးလွှာ၌ အိုင်တင်(မ်)ကလေး
တွေ ရွေးပြီးမေးရ (ခိုင်းရ)သည်။ ထိုအိုင်တင်(မ်)လေး
တွေသည် လူအားလုံးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်အမျိုးမျိုး
၌နေသော လူအားလုံးအတွက်၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး
မညီမျှသူအားလုံးအတွက်၊ အသိဉာဏ်လှုံ့ဆော်အားပေး
မှု မတူသောအခြေအနေတွင် နေရသူအားလုံးအတွက်၊
ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံ မတူသူအားလုံးအတွက် ဘက်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

မလိုက် တပြေးညီ တူညီကြပါသလော...။ ဤသို့ တူညီသော အိုင်တင်(မ်)လေးတွေနှင့် တည်ဆောက်ထားသော စစ်ဆေးလွှာကိုမှ ကား(လ်)များဖရီးတက်(စ်) **(culture-freest)** ဟု ခေါ်သည်။ လောကပတ်ဝန်းကျင် ပယောဂမှ ကင်းလွတ်သော စစ်ဆေးလွှာဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ပေါင်တို့၊ ဂရမ်(မ်)တို့၊ လက်မတို့၊ စင်တီမီတာတို့သည် လောကပတ်ဝန်းကျင် ပယောဂကင်းသည့် ရုပ်သဘာဝအနတ္တတွေဖြစ်ကြသည်။ အိုင်ကျူ၌ ဤသဘောရှိသလော။ မည်သည့်စိတ်ပညာရှင်ကမျှ ဉာဏ်ရည်တိုင်း စစ်ဆေးလွှာများသည် ရာခိုင်နှုန်းပြည့် လောကပတ်ဝန်းကျင်ပယောဂကင်းပါသည်ဟု ရဲရဲအာမ,မခံဝံ့သေး။ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားထားပါသည်။ တစ်စုံတစ်ရာ အတိုင်းအတာရှိသော ဘောင်အတွင်း၌ လက်တွေ့ အလုပ်ဖြစ်နေပါသည်ဟူ၍သာ ဆိုဝံ့သည်။

လူမည်းတို့ကို တိုင်းတာသောအခါ အိုင်တင်(မ်)လေးတွေက ဘက်မလိုက်ပါဘူးဟု ထားပါ။ (ဘက်မလိုက်အောင်လည်း အထူးကြိုးစားထားကြပါသည်။) ဖြေဆိုသူလူမည်း၏ ခြားနားသော စိတ်သဘာဝ အခြေအနေကို မေ့ထား၍မရပါ။

လူဖြူတွေက သူတို့လူမှုပတ်ဝန်းကျင် စရိုက်အရ ပြိုင်ဆိုင်လိုစိတ်ကြီးကြသည်။ လူမည်းတွေက

လူဖြူတွေလောက် ပြိုင်ဆိုင်လိုစိတ်မကြီး။ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်ရည်စစ်ဆေးခံရသောအခါ အစွမ်းကုန်အားထုတ် မှုခြင်းမတူနိုင်။ ဤခြားနားချက်က အိုင်ကျူချင်းခြား နားချက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

တစ်ဖန်...လူမည်းတို့သည် အဖိနှိပ်ခံဘဝ၌ နှစ်ပေါင်းရာချီ၍ နေခဲ့ကြရသည်။ အသိဉာဏ် ညွှန်သူ များအဖြစ် အနှိမ်ခံခဲ့ရသည်။ လူမည်းတို့တွင် အစွဲ အယူ (prejudice)၏ စိတ်ဒဏ်မည်မျှကျန်နေသေး သနည်း...။ လူသည် လူအုပ်စုဝင်တစ်ဦးအနေနှင့် မိမိ ကိုယ်ကို မိမိ မည်သို့ရှုမြင်သည်ဆိုခြင်းက အလွန်အရေး ကြီးသည်။ လူမည်းတို့သည် (အနည်းဆုံး မသိစိတ်နှင့် ဖြစ်ဖြစ်) မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့ လူဖြူကို မမီနိုင်ဟု ရှုမြင်ခြင်းရှိကြသည်။ ဤကဲ့သို့သော အားငယ်စိတ်၊ မိမိကိုယ်ကို မယုံစိတ်ကလည်း အိုင်ကျူအပေါ် နှင့် မည်မျှ ထိခိုက်မည်နည်း။ ထို့ကြောင့် လူမည်းအုပ်စု နှင့် လူဖြူအုပ်စုကြား၌ တွေ့ရသော အိုင်ကျူခြားနား ချက်သည် ဗီခြားနားချက်တစ်ခုတည်းကြောင့်ဟု လက်မခံနိုင်သူ အများရှိကြသည်။

အိုင်ကျူသည် ဗီမျိုးရိုးလိုက်သည်ဟု ပြောလျှင် လည်း မည်ကဲ့သို့ မျိုးရိုးလိုက်သနည်း။ ဉာဏ်ရည်သည်

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

မိဘမှ သားသမီးဆီ မည်သို့ ကူးစက်သွားသည်ကို သတ္တဗေဒပညာရှင်များ၊ ဇီဝကမ္မဗေဒ ပညာရှင်များ၊ ဗီဇဗေဒပညာရှင်များတို့သည် တိတိကျကျပြတ်ပြတ် သားသားမသိရှိသေးကြ။ ဉာဏ်ရည်နှင့်ပတ်သက်သော ဗီဇသဘောသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကို မမှုဘဲ သူ့အလုပ် သူ့လုပ်သော သဘောမဟုတ်။ ဗီဇသဘောသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ခွဲမရဘဲ အပြန်အလှန်တုံ့လှယ်ဆက်ဆံ ဖြစ်ပျက်နေသည်ဟုသာ ခန့်မှန်းကြသည်။ ဤအပိုင်းကို သုတေသနလုပ်ရန် များစွာကျန်နေသေးသည်။

သတ္တဗေဒသဘောနှင့်ပြောလျှင် ရေ(စ်) (**race**) ခေါ် 'လူအမျိုး' ကို ဗီဇပညာအနက်အဓိပ္ပာယ် (**genetic definition**) ယနေ့အထိ ဖွင့်ဆို၍ မရသေး။ (အခြားနည်း ဖွင့်ဆိုချက်တွေတော့ရှိသည်) လူသား အားလုံး၌ လူသားဗီဇ (**human genes**) တွေသာရှိသည်။ ထိုလူသားဗီဇတွေတွင် ဉာဏ်ရည်အတွက် ဗီဇပြလက္ခဏာ (**genetic marker**) ကို မတွေ့ကြရသေး။ ထို့ကြောင့် 'ဉာဏ်ရည်ဗီဇ' ဆိုသည်မှာ အဖြေမတွေ့သေးသော ပြဿနာ (**mystery**) သာ ဖြစ်နေလေသေးသည်။

ယနေ့အထိ တွေ့ရှိရသော လူဖြူနှင့် လူမည်းတို့၏ အိုင်ကျူကွဲပြားပုံနဲ့နေပုံမှလည်း သတိပြုဖွယ်

များစွာရှိနေသည်။ ဤအုပ်စုနှစ်ခုကြား၌ ဉာဏ်ရည် တူညီထပ်နေသာ လူများစွာရှိသည်။ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူ ခြားနားမှု အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ခြားနားမှုတို့ကိုသာကြည့် ပြီး ဉာဏ်ရည်ချင်း မတူဟု ပြောသင့်ပါသလော။ တူ ညီနေကြသူ လူအများကို ဘယ်နေရာ ထားခဲ့ပါသနည်း။ တစ်ဦးချင်းပြောလျှင် လူဖြူအချို့၏ အိုင်ကျူထက် မြင့်သော လူမည်းအချို့ရှိနေသည်။ ဤအချက်ကို မည်သို့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူမည်နည်း။

လူတစ်ဦး၏ ကြီးပွားအောင်မြင်မှုသည်လည်း ဉာဏ်ရည်တစ်ခုတည်းပေါ်၌ မတည်ချေ။ ကြီးစား အားထုတ်မှု၊ ရိုးသားတည်ကြည်မှု၊ ဇွဲလုံ့ရှိမှု၊ ပတ် ဝန်းကျင်အခြေအနေပေးမှု စသည် စသည်ဖြင့် ပစ္စယ သာမဂ္ဂိ အကြောင်းအပေါင်းတို့ များစွာရှိနေသည်။

သမ္မတကင်နဒီ၏ အိုင်ကျူက ၁၁၉ ရှိသည်။ အဆိုတော် မဒွန်နာ **(Madonna)** ၏ အိုင်ကျူက ၁၄၀ ရှိသည်။ မဒွန်နာက ကင်နဒီထက် ပိုတော်သည် ဟု ဆိုမည်လော။ ကင်နဒီနှင့် မဒွန်နာ ရွေးကောက်ပွဲ ၌ ယှဉ်ပြိုင်ကြလျှင် မဒွန်နာကို ရွေးပြီး နိုင်ငံကြီးကို ဤကလေးမလက်တွင်း ယုံယုံကြည်ကြည် အပ်ကြမည် လော...။

မဟာမက်အလီ **(Muhammad Ali)** ၏

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

အိုင်ကျူမှာ ၇၈ သာရှိသော်လည်း သူလည်း သူ့နည်း သူ့ဟန်ဖြင့် အောင်မြင်ပြီး ကမ္ဘာကျော်ထင်ရှားသူဖြစ် လေသည်။

အိုင်ကျူ ၉၀ နှင့် ၁၀၉ ကြားကို လူတန်းစေ့ **(normal)** ဟု အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ ပျမ်းမျှအိုင်ကျူ သဘောက မည်သို့ ရှိနေပါစေ။ ဧရာမလူများစုကြီး (လူဖြူဖြစ်ဖြစ်၊ လူမည်းဖြစ်ဖြစ်) က လူတန်းစေ့ အိုင် ကျူရှိကြသည်။ အိုင်ကျူ ၁၃၀ နှင့်အထက်ရှိ အလွန် နည်းလှသော လူနည်းစုတွင်းမှ ထူးချွန်သူ **(genius)** တို့ လူ့ဘောင်အကျိုးကို ဆောင်ရွက်သွားကြနိုင်ခြင်း ကို မငြင်းပါ။ သို့ရာတွင် လူ့ဘောင်ကြီးတစ်ခုလုံးကို ထူးချွန်သူများနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသည် မဟုတ်လေ။ လူ့ဘောင်တစ်ခုကို ထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်ထားသူတို့ကား လူတန်းစေ့ဉာဏ်ရည်ရှိသူ လူ များစုသာလျှင် ဖြစ်လေသည်။

ဤအချက်တွေကို ထောက်ရှုသောအခါ... လူ တစ်ဦးအတွက်ဖြစ်စေ၊ လူအုပ်စုတစ်စုအတွက်ဖြစ်စေ ကြီးပွားအောင်မြင် တိုးတက်ရေးအတွက် ပစ္စယသာမဂ္ဂိ ခေါ် အကြောင်းအပေါင်းတို့များလှစွာ၏။ ထိုအကြောင်း အပေါင်းတို့တွင် ဗီဇ၊မပါမဟုတ်။ ပါပါသည်။ သို့ရာ တွင် ဗီဇသက်သက်ကို ကောင်းလာရန် (ဘာသာရေး၊

လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုရေး...တို့နှင့် လက်ခံနိုင်သော) နည်းမတွေ့သေး။

ပတ်ဝန်းကျင်သည်သာ လူ့လက်တွင်းမှာ ရှိသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းသည်ထက်ကောင်းရန် လူက လုပ်နိုင်သည်။ လူသားတို့ ကြီးပွားတိုးတက်ရန် ပညာရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုစသည့် ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများကို ကောင်းသည်ထက် ကောင်းရန် လုပ်ခြင်းသည်သာ လူသား၏ မျှော်လင့်ချက်နှင့်စိတ်ချရသော အာမခံချက်ဖြစ်လေသည်။

အိုင်ကျူလကို ပုံမယုံရဲပါ။ အိုင်ကျူမျက်နှာတစ်ရွာထင်ပြီး... ပုံအားမကိုးရဲပါ။

(ဪ) မြန်မာလူငယ်များအတွက် သတင်းကောင်းပါးစရာ ရှိပါသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ယှဉ်နှိုင်းရန် လူမည်းများ၏ အိုင်ကျူကိုသာတိုင်းကြည့်ကြသည်မဟုတ်။ သူရိယနိုင်ငံတွင် ရောက်နေကြသော အခြား အနွယ်ဝင်တို့၏ အိုင်ကျူကိုလည်း တိုင်းတာလေ့လာကြသည်။
(တွေ့ရှိချက်ကား)

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြသော အရှေ့တိုင်းသား (Orientals) တို့ကို

အိုင်ကျူ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း

၁၁၇

ဘယ်ညာဏ် ရည်တိုင်းလွှာနှင့် စစ်,စစ်...၊ လူဖြူ
များနှင့် မခြားနားဘဲ တူညီကြသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း မြန်မာမျိုးဆက်သစ်တို့
အတွက် နိဒါန်းခံခဲ့လသည့်အတိုင်း သီချင်းလေးနှင့်
နိဂုံးချုပ်ပြချင်ပါသည်။

သူရို့ဘာသာသူရို့ သူရို့နိုင်ငံ ‘အပြင်မှာပူပါ
စေ’။ တို့တစ်တွေလိုက်ပြီး ‘ရင်မှာပူ’ စရာမရှိပါ...။

[ပြီးပါပြီ]

တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်

1.၉. (Intelligence Quotient) ဉာဏ်ရည်စမ်းလွှာ မည်မျှပုံ၍ ယုံရမည်နည်း ?

ဥပမာ (၁) မြို့ပြညွှန်စာမှာ ဉာဏ်ရည်ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့က ချမှတ်ပေးထားတဲ့ စာတန်းကို ရေးရည်ကို
ဆိုသည့် မှန်မဟုတ်တဲ့ အသံထုတ်လိုက်တာပဲဟေ့ဟေ့...!

ဥပမာ (၂) ဉာဏ်ရည်စမ်းလွှာ (Intelligence Test or Scale) ဆိုသည်မှာ အကယ်၍ မြို့ပြ
ညွှန်စာ (Parliament) မှန်မရှိရဘူး...!

..... ဉာဏ်ရည်စမ်းလွှာအားဖြင့် အရည်အသွေးမြင့်မားတဲ့ ဟုတ်မှန် ဉာဏ်ရည်စမ်းလွှာ
ဆိုလျှင် မြို့ပြညွှန်စာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

..... ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှုကို အခြေခံ၍ မြို့ပြညွှန်စာ ဆိုလျှင် မြို့ပြညွှန်စာအရည်
စမ်းလွှာအရင်းနှီးမှုကို အခြေခံ၍ မြို့ပြညွှန်စာ မဆိုနိုင်ပါ။

..... ဘယ်လိုမျိုးပုံ၍ ရေးရမည် ဆိုလျှင် မြို့ပြညွှန်စာ အရည်အသွေး မြင့်မားရမည်။

..... အရည်အသွေးမြင့်မားတဲ့ မြို့ပြညွှန်စာ ဆိုလျှင် မြို့ပြညွှန်စာ (Madonnas) ဆိုလျှင်
အရည်အသွေး မြင့်မားတဲ့ မြို့ပြညွှန်စာ မဆိုနိုင်ပါ။

..... အရည်အသွေးမြင့်မားတဲ့ မြို့ပြညွှန်စာ ဆိုလျှင် မြို့ပြညွှန်စာ အရည်အသွေးမြင့်မားတဲ့
ဉာဏ်ရည်စမ်းလွှာအရင်းနှီးမှု... မြို့ပြညွှန်စာ မြို့ပြညွှန်စာ မြို့ပြညွှန်စာ